

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΓΝΩΜΗ

8/2013

(άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ (ββ) Ν.4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 30η Ιουλίου του έτους δύο χιλιάδες δεκατρία (2013) ημέρα Τρίτη και ώρα 12.00 μ.μ., στην έδρα της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

1. Πρόεδρος: Βασίλειος Φλωρίδης
2. Αντιπρόεδρος : Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης (ο οποίος νόμιμα αναπληρώνει τον Αντιπρόεδρο Αναστάσιο Μπάνο που απουσίαζε λόγω κωλύματος)

Μέλη:

- 3: Χριστίνα Μπουσουλέγκα
4. Μιχάλης Σφακιανάκης
5. Χρυσάνθος Τάσσης (ο οποίος νόμιμα αναπληρώνει το τακτικό μέλος Νικόλαο Κοσμίδη που απουσίαζε λόγω κωλύματος)

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν λόγω κωλύματος.

Επίσης κατά την συνεδρίαση παρέστη, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του Ν.4013/2011 και την παράγραφο 3 του άρθρου 6 του Π.Δ.122/2012, ο Νομικός Σύμβουλος της Αρχής, κ. Σπυρίδων Παναγόπουλος.

Γραμματέας: Στυλιανή Τσιάβου

Εισηγητές: Ευανθία Σαββίδη, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., Μίνα Καλογρίδου, Προϊσταμένη Τμήματος Μελετών Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. Γεώργιος Κυρίτσης, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σχετ: Το με αριθμό πρωτ. Π1/1594/2-7-2013 έγγραφο του Υφυπουργού Ανάπτυξης, & Ανταγωνιστικότητας, Αθανάσιου Σκορδά το οποίο υποβλήθηκε στην Αρχή στις 8-7-2013 (αρ. πρωτ. εισερχ. 3112).

Θέμα: Διαβίβαση συμπληρωματικών διατάξεων τροποποίησης Προεδρικού Διατάγματος 118/2007.

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ (ββ) του Ν. 4013/2011 ορίζεται, ότι «η Αρχή γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής.. Ειδικότερα τα προεδρικά διατάγματα, κατά το μέρος που ρυθμίζουν θέματα δημοσίων συμβάσεων, εκδίδονται μετά από γνώμη της Αρχής. Η γνώμη αυτή συνοδεύει τα σχέδια προεδρικών διαταγμάτων κατά την αποστολή τους προς επεξεργασία στο Συμβούλιο της Επικρατείας και αναρτάται με επιμέλεια της Αρχής στην ιστοσελίδα της».

Περαιτέρω, δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 2286/1995 (ΦΕΚ Α19) (εξουσιοδοτική διάταξη), ο Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ..) θεσπίζεται με προεδρικό διάταγμα κατόπιν πρότασης των Υπουργών Οικονομικών, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Εμπορίου.

Σύμφωνα δε με το άρθρο αρ. 3 παρ. 1 περ. (δ) της με αρ. 27858/ΔΙΟΕ/546/2013 Κοινής Απόφασης του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (ΦΕΚ 1653/Β/4-7-2013), ο Υφυπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Αθανάσιος Σκορδάς έχει την αρμοδιότητα πρότασης για την έκδοση διαταγμάτων από κοινού με άλλους Υπουργούς, Αναπληρωτές Υπουργούς και Υφυπουργούς στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και εκείνες της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 της ίδιας απόφασης.

Κατόπιν των ανωτέρω και δεδομένου ότι οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του Π.Δ. 118/2007 υποβλήθηκαν στην Αρχή μόνο από τον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Αθανάσιο Σκορδά, επισημαίνεται ότι η αρμοδιότητα πρότασης αυτών ανήκει σε αυτόν από κοινού με τους λοιπούς συναρμόδιους υπουργούς επί των Οικονομικών, της Ενέργειας και της Τεχνολογίας.

Επιπλέον το άρθρο 15 του Π.Δ. 18/1989 “Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας” (Α' 8) ορίζει ότι “Όλα τα κανονιστικά διατάγματα (εκτός από εκείνα που ορίζουν απλώς το χρόνο έναρξης της ισχύος του νόμου) αποστέλλονται στο Συμβούλιο από τη Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου, σε σχέδιο για να γίνει η κατά το Σύνταγμα επεξεργασία τους. Τα σχέδια των κανονιστικών αυτών διαταγμάτων πρέπει να υπογράφονται από τον αρμόδιο ή τους συναρμόδιους υπουργούς ή τη νόμιμη πλειοψηφία των μελών του Υπουργικού Συμβουλίου, ανάλογα με το αν η έκδοσή τους

γίνεται ύστερα από πρόταση ενός ή περισσότερων αρμόδιων υπουργών ή του Υπουργικού Συμβουλίου, αντίστοιχα.” Επομένως, το εν λόγω σχέδιο του Π.Δ. περί τροποποίησης του Π.Δ. 118/2007, το οποίο θα συνοδεύεται από την παρούσα γνώμη της Αρχής, σύμφωνα με την υποπερ. ββ΄ της περ. γ΄ της παρ. 2 του ως άνω ν. 4013/2011, πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να κατατεθεί προς επεξεργασία στο Συμβούλιο της Επικρατείας, δυνάμει του αρ. 95 παρ. 1 περ. (δ) του ισχύοντος Συντάγματος και του αρ. 15 του Π.Δ. 18/1989, από όλους τους συναρμόδιους υπουργούς. Κατόπιν τούτων η παρούσα γνώμη της Αρχής παρέχεται υπό την επιφύλαξη των ανωτέρω και υπό την προϋπόθεση μη ενσωμάτωσης μεταβολών στο υποβληθέν στην Αρχή σχέδιο Π.Δ.

Το υποβληθέν σχέδιο τροποποίησης διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος 118/2007 (Α 150) “Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου Κ.Π.Δ.” περιέχει διατάξεις που αφορούν α) στην κατάργηση των μέχρι σήμερα Υπεύθυνων Δηλώσεων που προσκομίζονται υποχρεωτικά, είτε με την αίτηση συμμετοχής στον κλειστό διαγωνισμό είτε με την προσφορά στον ανοικτό / κλειστό διαγωνισμό, καθώς και των κυρώσεων οι οποίες προβλέπονταν για τις περιπτώσεις υποβολής ψευδούς ή ανακριβούς δήλωσης, β) στην κατάργηση της μέχρι σήμερα υποχρέωσης υποβολής στο στάδιο της κατακύρωσης, πιστοποιητικών των δικαστικών αρχών για την απόδειξη μη συνδρομής ορισμένων εκ των δυνητικών λόγων αποκλεισμού (πτώχευση, εκκαθάριση κλπ,) και στην αντικατάστασή τους από το πιστοποιητικό εγγραφής στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) για τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν υποχρέωση εγγραφής σε αυτό, γ) στην κατάργηση των νομικών περιορισμών και του αποκλεισμού από διαγωνισμούς του δημοσίου με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ως κριτηρίων ποιοτικής επιλογής και αποκλεισμού συμμετοχής των υποψηφίων τόσο στην κλειστή όσο και στην ανοικτή διαδικασία, καθώς και στην κατάργηση της συναφούς υπεύθυνης δήλωσης με την οποία δηλώνονται σήμερα οι ανωτέρω περιορισμοί, και δ) σε εισαγωγή διατάξεων σχετικών με την τροποποίηση και τη λύση συμβάσεων που εμπίπτουν στο ΠΔ 118/2007, όπως ειδικότερα αναλύονται κατωτέρω.

II. Οι υποβληθείσες στην Αρχή προτεινόμενες τροποποιήσεις των άρθρων του Π.Δ. 118/2007

A. Ο Υφυπουργός Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, με την προτεινόμενη ρύθμιση, προτείνει τα εξής:

«Άρθρο 5α

«Η περίπτωση α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5^α διαγράφεται και οι περιπτώσεις β και γ αναριθμούνται σε α και β αντίστοιχα.

Η υποπερίπτωση ι της περίπτωσης α. της παραγράφου 2 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5^α αντικαθίσταται, ως εξής:

«i. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό και παραστατικά εκπροσώπησης κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του παρόντος.»

Οι υποπεριπτώσεις ii και iii της περίπτωσης α. της παραγράφου 2 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α διαγράφονται και οι υποπεριπτώσεις iv και v αναριθμούνται σε ii και iii αντίστοιχα.

Η υποπερίπτωση ii της περίπτωσης α. της παραγράφου 2 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5^α αντικαθίσταται, ως εξής:

«ii. Τα δικαιολογητικά του άρθρου 8 παρ. 2 περ. δ, ε και στ.».

Η υποπερίπτωση i της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5^α αντικαθίσταται, ως εξής:

«i. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό και παραστατικά εκπροσώπησης κατά την παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος.»

Οι υποπεριπτώσεις ii, iii και iv της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α διαγράφονται και οι υποπεριπτώσεις v, και vi αναριθμούνται σε ii και iii αντίστοιχα.

Η υποπερίπτωση v της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α τροποποιείται, ως εξής:

«Δήλωση χώρας καταγωγής του προσφερομένου είδους κατ' άρθρο 18 παρ. 1».

Η υποπερίπτωση vi της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α τροποποιείται, ως εξής:

« Οποιοδήποτε άλλο στοιχείο τυχόν απαιτείται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται από τη διακήρυξη κατ' άρθρο 2 παρ.2».

Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 του άρθρου 6 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς υποχρεούνται να υποβάλλουν μαζί με την προσφορά τους εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό κατά το άρθρο 25 του παρόντος και τα παραστατικά εκπροσώπησης εφόσον συμμετέχουν στον διαγωνισμό με εκπρόσωπό τους.

Εφόσον ο προσφέρων αποτελεί ένωση ή κοινοπραξία υποψηφίων αναδόχων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, μαζί με την προσφορά υποβάλλουν τα κατά την παρ. 1 του παρόντος παραστατικά εκπροσώπησης.»

2. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, κατά το άρθρο 20 του παρόντος, ο προσφέρων στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σ' αυτόν, με βεβαίωση παραλαβής ή σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2672/1998 (ΦΕΚ Α'290), οφείλει να υποβάλει σε σφραγισμένο φάκελο, τα εξής έγγραφα και δικαιολογητικά, τα οποία αποσφραγίζονται και ελέγχονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19 παρ. 6 του παρόντος διατάγματος.

α. Οι Έλληνες πολίτες:

(i) Απόσπασμα ποινικού μητρώου με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, από το οποίο να προκύπτει, ότι δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, για κάποιο από τα αδικήματα της παρ. 1 του άρθρου 43 του π.δ./τος 60/2007 (Α64), για κάποιο από τα αδικήματα του Αγορανομικού Κώδικα, σχετικό με την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας εφόσον αυτό ορίζεται στη διακήρυξη ή για κάποιο από τα αδικήματα της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της δόλιας χρεωκοπίας.

(ii) Για τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. πιστοποιητικό εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. από την αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. (Ν. 3419/2005 (Α 297) με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2. του παρόντος άρθρου και στο οποίο να αναγράφεται

A. ότι δεν τελούν:

- σε πτώχευση

- σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης

- σε διαδικασία εξυγίανσης των άρθρων 99 επ. - 106 ι

- σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 106 ια

- σε άλλη διαδικασία συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών των άρθρων 107 επ. του Ν. 3588/2007 (Α 153).

B. Βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια οικονομική Αρχή.

(iii) Για τα φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. πιστοποιητικά αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2. του παρόντος άρθρου από το οποίο να προκύπτει

A. ότι δεν τελούν:

- σε πτώχευση

- σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης

- σε διαδικασία εξυγίανσης των άρθρων 99 επ.106 ι

- σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 106 ια

- σε άλλη διαδικασία συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών των άρθρων 107 επ. του Ν. 3588/2007 (Α 153).

B. Βεβαίωση έναρξη επιτηδεύματος από την αρμόδια οικονομική Αρχή.

Για όσους ασκούν γεωργικό ή κτηνοτροφικό επάγγελμα, απαιτείται σχετική βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, από αρμόδια αρχή του Δημοσίου ή Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2. του παρόντος άρθρου.

(iv) Πιστοποιητικά που εκδίδονται από αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές, από τα οποία να προκύπτει ότι είναι ενήμεροι ως προς τις υποχρεώσεις τους που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (κυρίας και επικουρικής) και ως προς τις φορολογικές υποχρεώσεις τους.

Προκειμένου να γίνουν δεκτά τα ως άνω πιστοποιητικά, πρέπει να είναι σε ισχύ κατά τις ειδικές περί αυτών διατάξεις ή, εφόσον δεν ορίζεται άλλως, να μη φέρουν ημερομηνία έκδοσης παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παράγραφο 2.

Σε περίπτωση εγκατάστασής τους στην αλλοδαπή, τα δικαιολογητικά των παραπάνω περιπτώσεων (iii) και (iv) εκδίδονται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία της χώρας που είναι εγκατεστημένοι, από την οποία και εκδίδεται το σχετικό πιστοποιητικό.

β. Οι αλλοδαποί:

(i) Απόσπασμα ποινικού μητρώου ή ισοδύναμο έγγραφο αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (i) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(ii) Πιστοποιητικό της κατά περίπτωση αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε κάποια από τις καταστάσεις της περίπτωσης (iii A) του εδ. α ή υπό άλλη ανάλογη κατάσταση ή διαδικασία.

(iii) Πιστοποιητικό της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής της χώρας εγκατάστασής τους ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις της περίπτωσης (iv) του εδαφίου α της παραγράφου 2.

(iv) Πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, από το οποίο να προκύπτει ότι είναι εγγεγραμμένοι σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο ή ισοδύναμη επαγγελματική οργάνωση.

γ. Τα νομικά πρόσωπα ημεδαπά ή αλλοδαπά:

(1) Τα παραπάνω δικαιολογητικά των περιπτώσεων των εδαφίων α και β της παρ. 2, κατά περίπτωση.

(2) Ειδικότερα, τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα πρέπει να προσκομίζουν για τους διαχειριστές των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και των προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), για τον/τους διαχειριστή/ές ή όλους τους εταίρους ή τον μοναδικό εταίρο, κατά περίπτωση, των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.), για τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο και για άλλα πρόσωπα που ασκούν καθήκοντα Προέδρου ή

Διευθύνοντα Συμβούλου, σύμφωνα με το καταστατικό τους, των ανώνυμων εταιρειών (Α.Ε.), απόσπασμα ποινικού μητρώου ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασης, από το οποίο να προκύπτει ότι τα ανωτέρω πρόσωπα δεν έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (1) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.»

δ. Οι Συνεταιρισμοί.

(1) Αντίγραφο ποινικού μητρώου με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασης, από το οποίο να προκύπτει ότι ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν έχει καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (i) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(2) Τα δικαιολογητικά των περιπτώσεων (ii) ή (iii) κατά περίπτωση, ήτοι ανάλογα αν ο συνεταιρισμός έχει εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ. ή όχι και (iv) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου εφόσον πρόκειται για ημεδαπούς συνεταιρισμούς καθώς και τα δικαιολογητικά της περίπτωσης (ii) του εδ. β της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, εφόσον πρόκειται για αλλοδαπούς συνεταιρισμούς.

ε. Οι ενώσεις προμηθευτών που υποβάλλουν κοινή προσφορά:

Τα παραπάνω κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε προμηθευτή που συμμετέχει στην Ένωση.

3. Εάν σε κάποια Χώρα δεν εκδίδονται τα πιστοποιητικά του εδαφίου α περιπτώσεις (i) και (iii), του εδαφίου β περιπτώσεις (i) και (ii) της παρ. 2 πλην της περίπτωσης (iv) του εδαφίου α της παραγράφου 2 (απόσπασμα ποινικού μητρώου, πιστοποιητικά πτώχευσης, διαδικασίας κήρυξης πτώχευσης, διαδικασίας εξυγίανσης των άρθρων 99 επ.106 ι, διαδικασίας ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 106 ια, άλλης διαδικασίας συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών των άρθρων 107 επ. του Ν. 3588/2007) ή δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις, δύναται να αντικατασταθούν αυτά ως εξής:

- Εφόσον πρόκειται για διαγωνισμό με προϋπολογισθείσα αξία ίση ή ανώτερη των προβλεπομένων ορίων της περίπτωσης ε της παρ. 2 του άρθρου 4 του Π.Δ.. 118/2007 (Α'150) από ένορκη βεβαίωση του υπόχρεου προς υποβολή του δικαιολογητικού. Εάν στη χώρα αυτή δεν προβλέπεται ούτε ένορκη βεβαίωση, δύναται αυτή να αντικατασταθεί με υπεύθυνη δήλωση ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή συμβολαιογράφου της χώρας, στην οποία είναι εγκατεστημένος ο προμηθευτής.

- Εφόσον πρόκειται για διαγωνισμό με προϋπολογισθείσα αξία κατώτερη των προβλεπομένων ορίων της περίπτωσης ε της παρ. 2 του άρθρου 4 του Π.Δ.. 118/2007 (ΦΕΚ Α'150), από υπεύθυνη δήλωση του προμηθευτή που γίνεται ενώπιον δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή συμβολαιογράφου της χώρας εγκατάστασης.

Στην κατά τα άνω ένορκη βεβαίωση ή υπεύθυνη δήλωση θα δηλώνεται ότι στην συγκεκριμένη χώρα δεν εκδίδονται τα συγκεκριμένα έγγραφα και ότι δεν συντρέχουν στο συγκεκριμένο πρόσωπο οι ανωτέρω νομικές καταστάσεις.

Η ως άνω ένορκη βεβαίωση ή υπεύθυνη δήλωση θα πρέπει να έχει γίνει και να φέρει χρονολογία, εντός του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται για την έκδοση του πιστοποιητικού, το οποίο αντικαθιστά».

Το άρθρο 8 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 8

Κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης των αιτήσεων προμηθευτών για συμμετοχή τους σε κλειστούς διαγωνισμούς

1. Στους κλειστούς διαγωνισμούς, για την επιλογή των προμηθευτών που θα κληθούν να υποβάλουν προσφορές, προκειμένου να διαπιστωθεί η φερεγγυότητα τους, η επαγγελματική αξιοπιστία τους, η χρηματοπιστωτική και οικονομική κατάσταση τους γενικότερα καθώς και οι τεχνικές δυνατότητες τους, καθορίζεται από την Υπηρεσία που διενεργεί τον διαγωνισμό ότι υποβάλλονται από τον συμμετέχοντα με την αίτηση συμμετοχής στον διαγωνισμό, τα ακόλουθα δικαιολογητικά, με την επιφύλαξη της παρ. 5 του παρόντος άρθρου:

α. (i) Βεβαιώσεις τραπεζών για την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης ή (ii) αντίγραφο ή απόσπασμα του ισολογισμού της επιχείρησης ή (iii) υπεύθυνη δήλωση περί του συνολικού ύψους του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, καθώς και του κύκλου εργασιών της που αφορά ειδικότερα το υπό προμήθεια υλικό, κατά τις τρεις προηγούμενες του έτους του διαγωνισμού οικονομικές χρήσεις. Εάν η επιχείρηση λειτουργεί ή ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα σχετικά με το υπό προμήθεια υλικό, κατά χρονικό διάστημα που δεν επιτρέπει την έκδοση κατά νόμο τριών ισολογισμών, υποβάλλει τους ισολογισμούς, εφόσον υπάρχουν, ή τα σχετικά επίσημα στοιχεία που υπάρχουν κατά το διάστημα αυτό.

β. Κατάλογο, στον οποίο αναφέρονται οι κυριότερες παραδόσεις των τριών τελευταίων χρόνων, με μνεία, για κάθε παράδοση, του παραλήπτη, είτε εμπίπτει στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα, της ημερομηνίας παράδοσης και του ποσού. Οι παραδόσεις αποδεικνύονται, εάν ο αποδέκτης είναι δημόσια αρχή, με πιστοποιητικά τα οποία έχουν εκδοθεί ή θεωρηθεί από την αρμόδια αρχή και εάν ο αποδέκτης είναι ιδιωτικός φορέας, με τα αντίστοιχα παραστατικά ή, εφόσον δεν προβλέπεται η έκδοση παραστατικών ή δεν υπάρχουν παραστατικά, με υπεύθυνη δήλωση του αγοραστή και, εάν τούτο δεν είναι δυνατό, του προμηθευτή.

γ. Περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού της επιχείρησης και των μέτρων που λαμβάνει ο προμηθευτής για την εξασφάλιση της ποιότητας.

δ. Κατάσταση του τεχνικού προσωπικού της επιχείρησης, που θα ασχοληθεί κατά την παραγωγή του προς προμήθεια υλικού, κατά ειδικότητα, ανεξάρτητα από τη συμβατική σχέση τους με την επιχείρηση, ιδίως δε των υπευθύνων για τον έλεγχο της ποιότητας.

ε. Πιστοποιητικά που εκδίδονται από επίσημα γραφεία ποιοτικού ελέγχου ή αρμόδιες Υπηρεσίες, αναγνωρισμένων ικανοτήτων, που να βεβαιώνουν την καταλληλότητα των υλικών, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα των προϊόντων, όταν απαιτούνται από την Υπηρεσία κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 9 του παρόντος.

Τα δικαιολογητικά και στοιχεία των ανωτέρω περιπτώσεων γ, δ και ε προσκομίζονται, κατ' εξαίρεση, μαζί με την προσφορά.

3. Ο φορέας πρέπει να σέβεται πλήρως την εμπιστευτική φύση κάθε πληροφορίας που

παρέχεται από τους προμηθευτές.

4. Όσοι από αυτούς που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις επιλεγούν να υποβάλουν προσφορά, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του αρμόδιου για τη διοίκηση του φορέα οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου, οφείλουν να προσκομίσουν μαζί με τη προσφορά τα απαιτούμενα από την παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος.

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών κατά το άρθρο 20 του παρόντος, ο συμμετέχων στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, με βεβαίωση παραλαβής ή, σύμφωνα με τον ν. 2672/1998, οφείλει να υποβάλει, σε σφραγισμένο φάκελο, τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος έγγραφα και δικαιολογητικά. Τα ανωτέρω αποσφραγίζονται και ελέγχονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19 παρ. 6 του παρόντος.

5. Στην περίπτωση που υποβάλλεται αίτηση συμμετοχής από προμηθευτή που δεν είναι ο ίδιος κατασκευαστής του τελικού προϊόντος, προσκομίζονται από τον προμηθευτή μαζί με την προσφορά του, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, τα δικαιολογητικά των περ. γ, δ και ε της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, που αφορούν μόνο τον ανωτέρω κατασκευαστή.

6. Υποψήφιοι που δεν πληρούν τις απαιτήσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 αποκλείονται από το διαγωνισμό. Επίσης, συνιστά λόγο αποκλεισμού η μη έγκαιρη και προσήκουσα υποβολή των δικαιολογητικών του παρόντος άρθρου.»

Η παρ. 2 του άρθρου 8α αντικαθίσταται, ως εξής:

«2. Στην περίπτωση που υποβάλλεται προσφορά από προμηθευτή που δεν είναι ο ίδιος κατασκευαστής του τελικού προϊόντος, προσκομίζονται από τον προμηθευτή μαζί με την προσφορά του, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 παρ. 2 του παρόντος, τα δικαιολογητικά των περ. γ, δ και ε του άρθρου 8 παρ. 2 του παρόντος που αφορούν μόνο των ανωτέρω κατασκευαστή και εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη».

Το εδάφιο 2 της υποπερίπτωσης ι της παραγράφου γ της παραγράφου 1 του άρθρου 15 τροποποιείται ως εξής:

«Με την ένσταση που ασκείται κατά της απόφασης αυτής προβάλλονται και λόγοι που αφορούν στην πληρότητα και νομιμότητα των δικαιολογητικών που υποβάλλει ο προσφέρων γ, δ και ε της παρ. 2 του άρθρου 8 και του άρθρου 8 α, εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη».

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 20 αντικαθίσταται, ως εξής:

«1. Το κριτήριο για την κατακύρωση της προμήθειας και την τελική επιλογή του προμηθευτή (μόνο χαμηλότερη τιμή ή πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά) και η χρήση της συμφωνίας-πλαίσιο και του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού καθορίζονται κατά τη διαδικασία ένταξης των ειδών στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (Ε.Π.Π.) και ορίζονται στη διακήρυξη του διαγωνισμού».

Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης Ι της περίπτωσης α της παραγράφου 2 του

άρθρου 20 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος ή τα από αυτόν προσκομισθέντα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις που τίθενται από την άνω διάταξη, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του.»

Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης II της περίπτωσης α της παραγράφου 2 του άρθρου 20 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από τη διακήρυξη, των περιπτώσεων β και ε της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος, ή τα προσκομιζόμενα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις που τίθενται στις άνω διατάξεις, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη.»

Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης I της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 20 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 ή 3 κατά περίπτωση του άρθρου 6 του παρόντος ή τα από αυτόν προσκομισθέντα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις που τίθενται από την άνω διάταξη, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του.»

Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης II της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 20 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 ή 3 κατά περίπτωση του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από τη διακήρυξη, των περιπτώσεων β και ε της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος, ή τα προσκομιζόμενα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις που τίθενται στις άνω διατάξεις, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη.»

Στο άρθρο 24 του π.δ. 118/2007 προστίθενται παράγραφοι 5 και 6 ως εξής:

«5. Εφόσον συμφωνήσουν προς τούτο και τα δύο συμβαλλόμενα μέρη μπορεί να τροποποιούνται μη απαράβατοι όροι της σύμβασης με απόφαση του αρμοδίου οργάνου.
6. Με κοινή συμφωνία των συμβαλλομένων δύναται να λύεται η σύμβαση προμήθειας αζημίως για τα μέρη εφόσον τούτο εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, ο ανάδοχος παραιτείται από αξιώσεις του από τη σύμβαση και δεν έχει αρχίσει η υλοποίηση της σύμβασης».

Η παράγραφος 5 του π.δ. 118/2007 αναριθμείται σε παράγραφο 7.»

III. Η Γνώμη της Αρχής

Η Αρχή λαμβάνοντας υπόψη :

α) Το με αρ. πρωτ. Π1/1594/2-7-2013 έγγραφο του Υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (και ήδη Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας) (αρ. πρωτ. Εισερχ. 3112/8-7-2013),

β) την από 25-07-2013 εισήγηση των ειδικών επιστημόνων Ευανθίας Σαββίδη, Μίνας Καλογρίδου και Γεωργίου Κυρίτση

μετά από διαλογική συζήτηση, που διεξήχθη κατά τη συνεδρίαση της 30/07/2013 **γνωμοδοτεί ως εξής:**

A. Εκτίμηση της Αρχής επί της αναγκαιότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων:

1. Σημειώνεται προκαταρκτικά ότι μέχρι το Δ' τρίμηνο του 2013 πρόκειται να μεταρρυθμιστεί, υπό τον συντονισμό της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., το νομικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων, με σκοπό την απλούστευση και ενοποίησή του, τον εξορθολογισμό των διοικητικών δομών και διαδικασιών και τη μείωση των καθυστερήσεων που σημειώνονται κατά τη διενέργεια των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Είναι γνωστό ότι το εθνικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων συγκροτείται από μία πληθώρα νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που ρυθμίζουν την σύναψή τους ανάλογα είτε με το είδος της αναθέτουσας αρχής (κεντρική κυβέρνηση / τοπική αυτοδιοίκηση), είτε με το είδος της σύμβασης (έργα / προμήθειες / υπηρεσίες) είτε ακόμη και με τον κλάδο της αγοράς (υγεία / πληροφορική κ.ο.κ.) ή την πηγή χρηματοδότησής τους (συμβάσεις συγχρηματοδοτούμενες κλπ). Η διάσπαση αυτή του νομικού πλαισίου είναι σε σημαντικό βαθμό περιττή και δημιουργεί σύγχυση, τόσο στις αναθέτουσες αρχές, όσο και στους οικονομικούς φορείς.

Ενόψει των ανωτέρω η Αρχή θεωρεί ότι άμεση προτεραιότητα είναι η εκκίνηση διαδικασίας κωδικοποίησης και απλοποίησης των συναφών διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, ώστε να δημιουργηθεί ένα συνεκτικό και ομοιόμορφο νομικό πλαίσιο, το οποίο θα συμβάλλει στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και θα περιορίσει ουσιαδώς την εμφάνιση ανωμαλιών κατά τη διενέργεια των διαγωνιστικών διαδικασιών.

Κατά συνέπεια, στόχος των πάσης φύσεως νομοθετικών πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται πρέπει να είναι η κατά το δυνατόν ενοποίηση του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και όχι αποσπασματικές ή εξαιρετικές ρυθμίσεις.

Η δε σχετική με τα ανωτέρω αρμοδιότητα συνεργασίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας με την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. έχει επιφυλαχθεί υπέρ του ίδιου του Υπουργού, σύμφωνα με το σημείο (δ) της παρ. 2 του άρθρου 2 της με αρ. 27858/ΔΙΟΕ/546/2013 Κοινής Απόφασης του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (ΦΕΚ 1653/Β/4-7-2013), εξαιρούμενη ρητά από τις αρμοδιότητες του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

2. Ειδικά όσον αφορά τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις, η Αρχή διαπιστώνει καταρχήν την αναγκαιότητα θέσπισης διατάξεων με στόχο την επιτάχυνση και απλούστευση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Σημειώνει, ωστόσο, ότι η ανάγκη αυτή πρέπει, με στόχο την ενοποίηση του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, να εξυπηρετείται για το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων και όχι μόνο αυτών, για τις οποίες εφαρμόζεται το π.δ. 118/2007.

Επισημαίνεται συναφώς ότι το ίδιο προτείνουν Υπουργείο είχε ζητήσει:

- Στις 01-10-2012 τη γνώμη της Αρχής επί τροποποιήσεων σειράς διατάξεων του ίδιου προεδρικού διατάγματος (118/2007) και η Αρχή είχε διατυπώσει σχετικά τη γνώμη με αρ. 3/10-10-2012. Υπογραμμίζεται ότι οι εξεταζόμενες με την παρούσα γνώμη διατάξεις του ίδιου π.δ., υποβάλλονται συμπληρωματικά προς αυτές για τις οποίες εκδόθηκε η γνώμη με αρ. 3/2012, προκειμένου να ενσωματωθούν σε ένα κοινό σχέδιο τροποποίησης διατάξεων του Προεδρικού Διατάγματος και οι οποίες μέχρι σήμερα δεν έχουν υιοθετηθεί.

- Στις 12-11-2012 τη γνώμη της Αρχής για τη συμπλήρωση των διατάξεων του άρθρου 25 του ν. 3614/2007 (Α' 267) για ζητήματα που σε μεγάλο βαθμό ταυτίζονται με τις υποβαλλόμενες διατάξεις τροποποίησης του π.δ. 118/2007 για συμβάσεις που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενες πράξεις (υποβολή υπεύθυνων δηλώσεων κατά την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής και προσφορών) και η Αρχή είχε διατυπώσει σχετικά τη γνώμη με αρ. 4/2012. Τελικά η συμπλήρωση του άρθρου 25 του ν. 3614/2007 επήλθε με την από 4-12-2012 (ΦΕΚ 237/Α/05-10-2012) Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία εν συνεχεία κυρώθηκε με το άρθρο 21 παρ. 4 του ν. 4111/2013 (Α 18/25-1-2013).

Με βάση όλα τα ανωτέρω η Αρχή θεωρεί ότι οι σχετικές υποβληθείσες τροποποιήσεις έχουν και αυτές αποσπασματικό χαρακτήρα και δεν εξυπηρετούν τον σκοπό της κωδικοποίησης και ενοποίησης της εθνικής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις.

B. Επί του περιεχομένου των επιμέρους προτεινόμενων ρυθμίσεων :

1.1 Το άρθρο 5α του π.δ. 118/2007, όπως ισχύει, έχει ως εξής:

«Άρθρο 5α

Στάδια διαδικασίας, χρόνος και τρόπος υποβολής στοιχείων

Η υποβολή των στοιχείων και δικαιολογητικών για τη συμμετοχή σε διαγωνισμό και μέχρι τη σύναψη της σύμβασης γίνεται σε στάδια, σε χρόνο και με τρόπο, όπως αυτά ορίζονται στις οικείες διατάξεις του παρόντος, οι οποίες συνοπτικά παρατίθενται, ως κατωτέρω:

A. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

1. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν μαζί με την αίτηση συμμετοχής :

α. Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 παρ. 2 εδ. α.

β. Τα δικαιολογητικά του άρθρου 8 παρ. 2 περ. β και γ.

γ. Δήλωση χώρας καταγωγής του προσφερόμενου είδους του άρθρου 18 παρ. 1.

2. Οι προσφέροντες υποβάλλουν, μαζί με την προσφορά, στον κυρίως φάκελο, κατά την διαδικασία των άρθρων 11 και 12 του παρόντος και σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις:

α. Τα παρακάτω δικαιολογητικά :

i. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό, κατ' άρθρο 6 παρ.1 περ. α, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 4 εδ. α.

ii. Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 6 παρ. 1 περ. β, σε συνδυασμό με το άρθρ. 8 παρ. 4 εδ. α.

iii. Τα παραστατικά εκπροσώπησης, κατ' άρθρο 6 παρ.1 περ. γ.

iv. Τα δικαιολογητικά του άρθρου 8 παρ. 2 περ. δ, ε και ζ.

v. Απόδειξη κατάθεσης ή αποστολής του δείγματος, εφόσον απαιτείται, κατ' άρθρο 8 παρ. 2. περ. στ, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 παρ. 3 και 4.

vi. Οποιοδήποτε στοιχείο τυχόν απαιτείται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται από τη διακήρυξη, κατ' άρθρο 2 παρ. 3.

β. Χωριστό σφραγισμένο φάκελο, εντός του οποίου τοποθετείται η τεχνική προσφορά, τα δικαιολογητικά του άρθρου 9 του παρόντος, εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη και δηλώσεις του άρθρου 18 παρ. 2 ή 3, κατά περίπτωση.

γ. Χωριστό σφραγισμένο φάκελο, εντός του οποίου τοποθετείται η οικονομική προσφορά.

3. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών με βάση το άρθρο 20 του παρόντος, ο προσφέρων, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, υποβάλλει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2 εδ. α:

Τα έγγραφα και δικαιολογητικά του άρθρου 6 παρ. 2 ή 3, κατά περίπτωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 4 εδ. β.

B. ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

1.Οι προσφέροντες υποβάλλουν με τη προσφορά στον κυρίως φάκελο, κατά την διαδικασία των άρθρων 11 και 12 του παρόντος και σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις:

α. Τα παρακάτω δικαιολογητικά:

i. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό, κατ' άρθρο 6 παρ.1 περ. α.

ii. Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 6 παρ. 1 περ. β.

iii. Τα παραστατικά εκπροσώπησης, κατ' άρθρο 6 παρ. 1 περ. γ.

iv. Απόδειξη κατάθεσης ή αποστολής του δείγματος, εφόσον απαιτείται, κατ' άρθρο 8 παρ. 2 περ. στ, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 παρ. 3 και 4.

v. Υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8α παρ. 3, εφόσον από τη διακήρυξη απαιτούνται δικαιολογητικά, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 2 του ίδιου άρθρου, για τον προσφέροντα ή/και για τον κατασκευαστή του τελικού προϊόντος, κατά περίπτωση.

vi. Δήλωση χώρας καταγωγής του προσφερόμενου είδους, κατ' άρθρ. 18 παρ. 1.

vii. Οποιοδήποτε στοιχείο τυχόν απαιτείται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται από τη διακήρυξη, κατ' άρθρο 2 παρ. 2.

β. Χωριστό σφραγισμένο φάκελο, εντός του οποίου τοποθετείται η τεχνική προσφορά, τα δικαιολογητικά του άρθρου 9 του παρόντος, εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη και δηλώσεις του άρθρου 18 παρ. 2 ή 3, κατά περίπτωση.

γ. Χωριστό σφραγισμένο φάκελο, εντός του οποίου τοποθετείται η οικονομική προσφορά

2. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών με βάση το άρθρο 20 του παρόντος, ο προσφέρων, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, υποβάλλει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2 εδ. α, τα εξής :

i. Τα έγγραφα και δικαιολογητικά του άρθρου 6 παρ.2 ή 3, κατά περίπτωση.

ii. Όποια από τα δικαιολογητικά του άρθρου 8α παρ.1 και 2, κατά περίπτωση, ζητούνται από τη διακήρυξη».

1.2 Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του άρθρου 5α του π.δ. 118/2007 είναι οι ακόλουθες:

«Η περίπτωση α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α διαγράφεται και οι περιπτώσεις β και γ αναριθμούνται σε α και β αντίστοιχα.

Η υποπερίπτωση i της περίπτωσης α. της παραγράφου 2 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α αντικαθίσταται, ως εξής: «i. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό και παραστατικά εκπροσώπησης κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του παρόντος.»

Οι υποπεριπτώσεις ii και iii της περίπτωσης α. της παραγράφου 2 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α διαγράφονται και οι υποπεριπτώσεις iv και v αναριθμούνται σε ii και iii αντίστοιχα.

Η υποπερίπτωση ii της περίπτωσης α. της παραγράφου 2 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5^α αντικαθίσταται, ως εξής:«ii. Τα δικαιολογητικά του άρθρου 8 παρ. 2 περ. δ, ε και στ.».

Η υποπερίπτωση i της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α αντικαθίσταται, ως εξής:

«i. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό και παραστατικά εκπροσώπησης κατά την παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος.»

Οι υποπεριπτώσεις ii, iii και iv της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α διαγράφονται και οι υποπεριπτώσεις v, και vi αναριθμούνται σε ii και iii αντίστοιχα.

Η υποπερίπτωση v της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α τροποποιείται, ως εξής: «Δήλωση χώρας καταγωγής του προσφερομένου είδους κατ' άρθρο 18 παρ. 1».

Η υποπερίπτωση vi της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΧΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α τροποποιείται, ως εξής: « Οποιοδήποτε άλλο

στοιχείο τυχόν απαιτείται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται από τη διακήρυξη κατ' άρθρο 2 παρ.2».

1.3 Μετά τις προτεινόμενες ρυθμίσεις το άρθρο 5α του π.δ. 118/2007 έχει ως εξής (τα σημεία του άρθρου 5α που έχουν υποστεί αλλαγές, μετά τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, σημειώνονται με έντονη γραφή):

«Άρθρο 5α

Στάδια διαδικασίας, χρόνος και τρόπος υποβολής στοιχείων

Η υποβολή των στοιχείων και δικαιολογητικών για τη συμμετοχή σε διαγωνισμό και μέχρι τη σύναψη της σύμβασης γίνεται σε στάδια, σε χρόνο και με τρόπο, όπως αυτά ορίζονται στις οικείες διατάξεις του παρόντος, οι οποίες συνοπτικά παρατίθενται, ως κατωτέρω:

A. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

1. Οι υποψήφιοι υποβάλλουν μαζί με την αίτηση συμμετοχής :

α. Τα δικαιολογητικά του άρθρου 8 παρ. 2 περ. β και γ.

β. Δήλωση χώρας καταγωγής του προσφερόμενου είδους του άρθρου 18 παρ. 1.

2. Οι προσφέροντες υποβάλλουν, μαζί με την προσφορά, στον κυρίως φάκελο, κατά την διαδικασία των άρθρων 11 και 12 του παρόντος και σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις:

α. Τα παρακάτω δικαιολογητικά :

i. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό και παραστατικά εκπροσώπησης κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του παρόντος.

ii. Τα δικαιολογητικά του άρθρου 8 παρ. 2 περ. δ, ε και στ.

iii. Απόδειξη κατάθεσης ή αποστολής του δείγματος, εφόσον απαιτείται, κατ' άρθρο 8 παρ. 2. περ. στ, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 παρ. 3 και 4.

vi. Οποιοδήποτε στοιχείο τυχόν απαιτείται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται από τη διακήρυξη, κατ' άρθρο 2 παρ. 3.

β. Χωριστό σφραγισμένο φάκελο, εντός του οποίου τοποθετείται η τεχνική προσφορά, τα δικαιολογητικά του άρθρου 9 του παρόντος, εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη και δηλώσεις του άρθρου 18 παρ. 2 ή 3, κατά περίπτωση.

γ. Χωριστό σφραγισμένο φάκελο, εντός του οποίου τοποθετείται η οικονομική προσφορά.

3. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών με βάση το άρθρο 20 του παρόντος, ο προσφέρων, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, υποβάλλει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2 εδ. α:

Τα έγγραφα και δικαιολογητικά του άρθρου 6 παρ. 2 ή 3, κατά περίπτωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 8 παρ. 4 εδ. β.

B. ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

1. Οι προσφέροντες υποβάλλουν με τη προσφορά στον κυρίως φάκελο, κατά την διαδικασία των άρθρων 11 και 12 του παρόντος και σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις:

α. Τα παρακάτω δικαιολογητικά:

i. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό και παραστατικά εκπροσώπησης κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του παρόντος

ii. Δήλωση χώρας καταγωγής του προσφερόμενου είδους, κατ' άρθ. 18 παρ. 1.

iii. Οποιοδήποτε στοιχείο τυχόν απαιτείται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται από τη διακήρυξη, κατ' άρθρο 2 παρ. 2.

β. Χωριστό σφραγισμένο φάκελο, εντός του οποίου τοποθετείται η τεχνική προσφορά, τα δικαιολογητικά του άρθρου 9 του παρόντος, εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη και δηλώσεις του άρθρου 18 παρ. 2 ή 3, κατά περίπτωση.

γ. Χωριστό σφραγισμένο φάκελο, εντός του οποίου τοποθετείται η οικονομική προσφορά

2. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών με βάση το άρθρο 20 του παρόντος, ο προσφέρων, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, υποβάλλει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2 εδ. α, τα εξής :

i. Τα έγγραφα και δικαιολογητικά του άρθρου 6 παρ.2 ή 3, κατά περίπτωση.

ii. Όποια από τα δικαιολογητικά του άρθρου 8α παρ.1 και 2, κατά περίπτωση, ζητούνται από τη διακήρυξη».

1.4 Οι κυριότερες συναφείς με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 5α του π.δ. 118/2007 ισχύουσες διατάξεις παρατίθενται κατωτέρω:

1. «Άρθρο 8 παρ. 1 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75)

Υπεύθυνη δήλωση

1. Γεγονότα ή στοιχεία που δεν αποδεικνύονται με το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα έγγραφα του άρθρου 6, μπορεί ν' αποδεικνύονται ενώπιον κάθε αρχής ή υπηρεσίας του δημόσιου τομέα με υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου που συντάσσεται σε ειδικό σφραγιστό χαρτί αξίας 100 δραχμών.

(Με την παρ.2 του άρθρου 2 του Π.Ν.Π. της 21/12/01, ΦΕΚ 288 Α', ορίζεται ότι: «2. Καταργείται η αξία της υπεύθυνης δήλωσης που προβλέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α'). Η δήλωση αυτή συντάσσεται σε απλό χαρτί στο οποίο αναγράφονται τα στοιχεία που προβλέπονται από την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών 1068985/900/Τ.& Ε.Φ./12.7.2001 (ΦΕΚ 950 Β'). Με απόφαση

του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μπορεί να ορίζεται διαφορετικός τύπος και περιεχόμενο της υπεύθυνης δήλωσης. Η ισχύς των παραπάνω αρχίζει την 1/1/2002.»)

2. “Άρθρο 11 του Ν.2690/9-3-99 (ΦΕΚ 45 Α’): Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

Βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής - Επικύρωση των αντιγράφων

1. Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου γίνεται, από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή τα Κ.Ε.Π. βάσει του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 3.

Δεν απαιτείται βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου, όταν προσέρχεται αυτοπροσώπως για υποθέσεις του στις υπηρεσίες του δημόσιου τομέα ή τα Κ.Ε.Π., προσκομίζοντας το δελτίο ταυτότητας ή τα αντίστοιχα πρωτότυπα έγγραφα”

3. “Άρθρο 25 παρ. 1 του Ν. 3614/2007 (ΦΕΚ 267Α) όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 4 του αρ. 21 του Ν. 4111/2013 (ΦΕΚ 18Α).

Επιτάχυνση της υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων

1. Για τη συμμετοχή στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που υπόκεινται στις διατάξεις του π.δ. 59/2007 και του π.δ. 60/2007, οι υποψήφιοι υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση περί μη συνδρομής λόγων αποκλεισμού στο πρόσωπο τους από τους αναφερόμενους στο άρθρο 45 της Οδηγίας 18/2004. Πριν από την κοινοποίηση της απόφασης κατακύρωσης στον ανάδοχο, ο υποψήφιος που ανακηρύσσεται ανάδοχος της σύμβασης προσκομίζει για τη σύναψη της, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από τη σχετική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, τα επί μέρους δικαιολογητικά και έγγραφα σε σχέση με τα οποία υποβλήθηκε υπεύθυνη δήλωση. Σε αντίθετη περίπτωση αποκλείεται και η σύμβαση συνάπτεται με τον επόμενο κατά σειρά υποψήφιο με τις ίδιες προϋποθέσεις.

Η ως άνω Υπεύθυνη Δήλωση φέρει ημερομηνία εντός των τελευταίων τριάντα ημερολογιακών ημερών προ της καταληκτικής ημέρας υποβολής των προσφορών και δεν απαιτείται βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής από αρμόδια διοικητική αρχή ή τα ΚΕΠ, ακόμα και εάν άλλως ορίζεται στην εκάστοτε προκήρυξη.»

Γενικές παρατηρήσεις επί της προτεινόμενης ρύθμισης του άρθρου 5α του π.δ. 118/2007

1.5 Οι ως άνω προτεινόμενες τροποποιήσεις συνοψίζονται στην πρόταση κατάργησης της υποχρέωσης υποβολής υπεύθυνων δηλώσεων κατά το στάδιο της υποβολής είτε της αίτησης συμμετοχής (στον κλειστό διαγωνισμό) είτε της προσφοράς (στον ανοικτό / κλειστό διαγωνισμό).

1.6 Συναφώς με την ως άνω προτεινόμενη τροποποίηση η Αρχή επισημαίνει ότι τα θέματα του περιεχομένου, της ημερομηνίας και υπογραφής καθώς και της θεώρησης της υπεύθυνης δήλωσης που προβλέπεται σήμερα στο π.δ. 118/2007 έχουν απασχολήσει την τελευταία πενταετία εκτενώς τη νομολογία, ειδικά του Συμβουλίου της Επικρατείας. Από το πλήθος αυτό των αποφάσεων διαπιστώνεται επανειλημμένη μη συμμόρφωση σε

απλές σχετικά επιταγές νομιμότητας, κύρους και ισχύος του εγγράφου της υπεύθυνης δήλωσης από τους οικονομικούς φορείς (μη αναγραφή ημερομηνίας, παράλειψη υπογραφής, συνέχιση κειμένου σε ξεχωριστό φύλλο αντί υποχρεωτικά στην πίσω σελίδα κλπ), αλλά και πλημμέλειες στη σύνταξη της υπεύθυνης δήλωσης και της ημερομηνίας θεώρησής της που αναδείχθηκαν κυρίως από την ίδια τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ημερομηνία υπογραφής Υ.Δ., ημερομηνία θεώρησης, ημερομηνία υποβολής προσφοράς) σε τέτοιο βαθμό που το εν λόγω δικαιολογητικό, ενώ η υποβολή του αρχικά θεσπίστηκε -για πρώτη φορά το 2007- με σκοπό την απλούστευση της διαδικασίας, έχει καταστεί αιτία για έναν από τους συνηθέστερους λόγους αποκλεισμού των υποψηφίων (πλημμέλειες στη σύνταξη, χρονολόγηση και υποβολή της Υ.Δ.), λόγω και της αρχής της τυπικότητας που διέπει τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (βλ. ενδεικτικά ΣτΕ ΕΑ 252/2011, 198/2011, 10/2011, 579/2009, 1329/2008, 1619/2008, ΣΤΕ 781/2010, 1118/2010, 1344/2010, 1415/2010 και 1760/2011).

Με την ως άνω γνώμη 4/2012 η Αρχή είχε ήδη προτείνει την εισαγωγή διάταξης η οποία να καταργεί την υποχρέωση υποβολής Υπεύθυνων Δηλώσεων και να ορίζει ότι η υποβολή αίτησης συμμετοχής ή προσφοράς από τους οικονομικούς φορείς, ανεξαρτήτως αν δηλώνεται ή όχι σε αυτήν ρητά, υπέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης του ν. 1599/1986, αφενός ότι πληρούν τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που τίθενται από τη διακήρυξη κατά την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς τους και αφετέρου ότι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά κατακύρωσης, αν τους ζητηθεί, μετά την ανάδειξη του προς ον η κατακύρωση.

1.7 Σε συνέχεια των παραπάνω, θα πρέπει επιπλέον να προβλεφθεί σε σχετική διάταξη στο άρθρο 2 του π.δ. 118/2007 ότι τα ανωτέρω αναγράφονται υποχρεωτικά και στη διακήρυξη.

1.8 Συναφώς με τα ανωτέρω και στο πλαίσιο της απλούστευσης της διαδικασίας, η Αρχή πρότεινε παράλληλα την πρόβλεψη στο π.δ. 118/2007 ότι, σε περίπτωση που τα ανωτέρω νοούμενα ως δηλούμενα μεταβληθούν μέχρι την ημέρα της πρόσκλησης για την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης που απευθύνεται στον προς ον η κατακύρωση, οι συμμετέχοντες να φέρουν υποχρέωση άμεσης ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής και το αργότερο μέχρι την εν λόγω ημερομηνία (πρόσκλησης υποβολής των δικαιολογητικών κατακύρωσης) και ότι σε περίπτωση έγκαιρης και προσήκουσας ενημέρωσης της αναθέτουσας αρχής, να αποκλείεται ο υποψήφιος χωρίς, όμως, να καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής του. Σε αντίθετη περίπτωση να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις που ορίζουν ότι σε περίπτωση μη προσκόμισης ή μη προσήκουσας προσκόμισης των δικαιολογητικών κατακύρωσης ή μη πλήρωσης των ελάχιστων αναγκαίων απαιτήσεων συμμετοχής, καταπίπτει η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, ενώ μπορούν να προβλεφθούν και επιπλέον κυρώσεις (ενδεικτικά προτείνονται καταλογισμός κάθε έμμεσης ή άμεσης ζημίας του δημοσίου, προσωρινός ή οριστικός αποκλεισμός από τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς). Η υποχρέωση ενημέρωσης για τις τυχόν μεταβολές αποσκοπεί τόσο στην επιτάχυνση της διαδικασίας (να απορρίπτονται αυτόματα χωρίς περαιτέρω εξέτασή τους προσφορές τις οποίες υπέβαλαν υποψήφιοι που δεν πληρούν πλέον τα κριτήρια καταλληλότητας) όσο και στην συμμόρφωση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης (αντιμετωπίζοντας διαφορετικά δύο

διαφορετικές περιπτώσεις ακατάλληλων υποψηφίων, επιμελών και μη, αναφορικά με την ενημέρωση της αναθέτουσας αρχής).

1.9 Επιπλέον η Αρχή επισημαίνει ότι η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 3614/2007, που εφαρμόζεται αποκλειστικά σε διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων οι οποίες εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενες πράξεις, περιέχει διαφορετικές προβλέψεις σχετικά με την υποχρέωση υποβολής υπεύθυνης δήλωσης από την προτεινόμενη τροποποίηση του ΠΔ 118/2007. Συγκεκριμένα με την διάταξη αυτή, η οποία μάλιστα θεσπίστηκε πρόσφατα (με την από 4-12-2012 Π.Ν.Π.), διατηρήθηκε η υποχρέωση υποβολής Υ.Δ., αλλά καταργήθηκε το γνήσιο της υπογραφής αυτής και δόθηκε η δυνατότητα στους υποψήφιους να αναγράφουν στην Υ.Δ. ημερομηνία προγενέστερη (προ μηνός) της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφορών. Με την προτεινόμενη ωστόσο κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής Υ.Δ. στα πλαίσια διαγωνισμών για όλες τις λοιπές δημόσιες συμβάσεις δημιουργείται αδικαιολόγητη διαφοροποίηση, η οποία ουδόλως συνδράμει στην προσπάθεια για ένα συνεκτικό και ομοιόμορφο νομικό πλαίσιο, το οποίο θα συμβάλλει στην ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου και στην ενοποίηση του κανονιστικού πλαισίου, αλλά αντίθετα επιτείνει τον κατακερματισμό των νομοθετικών ρυθμίσεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων με κριτήριο την πηγή χρηματοδότησης μίας δημόσιας σύμβασης, επιτρέποντας την διατήρηση αποσπασματικών ρυθμίσεων.

Άλλωστε η Αρχή στην παραπάνω με αρ. 4/2012 γνώμη της είχε επισημάνει τα ενδεχόμενα προβλήματα και τους κινδύνους και είχε προτείνει, όπως προαναφέρθηκε, αντί της ως άνω ρύθμισης που τελικά υιοθετήθηκε από το νομοθέτη, την κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής Υ.Δ.

1.10 Τέλος η Αρχή οφείλει να επισημάνει ότι, ενόψει της επικείμενης αλλαγής στις οδηγίες για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και δεδομένου ότι το τελευταίο σχέδιο πρότασης της οδηγίας (κλασικός τομέας) προβλέπει τη δυνατότητα υποβολής υπεύθυνης δήλωσης ως προκαταρκτικό αποδεικτικό μέσο, στην οποία θα πρέπει μεταξύ όλων των άλλων να δηλώνεται και η αρχή ή ο φορέας που είναι υπεύθυνος για τη σύνταξη του δικαιολογητικού (αρ. 57 σχεδίου οδηγίας), θα ήταν σκόπιμο να καταβάλλεται προσπάθεια από τον εθνικό νομοθέτη ώστε οι όποιες τροποποιήσεις της εσωτερικής νομοθεσίας δημοσίων συμβάσεων προτείνονται στο παρόν χρονικό σημείο, να εναρμονίζονται με τις βασικές έστω επιταγές των σχεδίων αυτών.

Νομοτεχνικές παρατηρήσεις της Αρχής επί των επιμέρους παραγράφων της προτεινόμενης ρύθμισης του άρθρου 5α του π.δ. 118/2007

1.11 Στην περίπτωση α της παραγράφου 2 του κεφαλαίου «Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» προβλέπεται και η υποπερίπτωση νι «οποιοδήποτε στοιχείο τυχόν απαιτείται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και ορίζεται από τη διακήρυξη, κατ' άρθρο 2 παρ. 3», για την οποία δεν υπάρχει καμία αναφορά στην προτεινόμενη τροποποίηση.

Επομένως το κείμενο της πρότασης πρέπει να διορθωθεί αναλόγως του αν σκοπείται και η κατάργηση της υποπερίπτωσης νι ή όχι.

1.12 Η υποπερίπτωση iii της περίπτωσης α. της παραγράφου 2 του κεφαλαίου Α. ΚΛΕΙΣΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ «Απόδειξη κατάθεσης ή αποστολής του δείγματος, εφόσον απαιτείται, κατ' άρθρο 8 παρ. 2 περ. στ, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 παρ. 3 και 4» παραπέμπει σε διάταξη του άρθρου 8 που απαλείφεται με βάση το παρόν σχέδιο τροποποίησης του π.δ.. Οι απόψεις της Αρχής επί της απαλοιφής της συγκεκριμένης διάταξης ακολουθούν στις παρατηρήσεις επί του άρθρου 8. Επισημαίνεται, ωστόσο, εδώ η ανακολουθία, η οποία και πρέπει να αρθεί. Αν η κατάθεση ή υποβολή δείγματος με βάση το άρθρο 8 δεν προβλέπεται, τότε και όσον αφορά την υποπερίπτωση iii θα πρέπει να αναγράφεται σαφώς ότι διαγράφεται.

1.13 Οι αναφορές στο άρθρο 5α στα δικαιολογητικά του άρθρου 8 γίνονται με βάση την υπάρχουσα αρίθμηση και δομή του άρθρου 8 και όχι με βάση την προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 8. Στην περίπτωση που οι τροποποιήσεις του άρθρου 8 οριστικοποιηθούν, οι παραπομπές στο άρθρο 8 θα πρέπει να αφορούν τις μετά την τροποποίηση διατάξεις (με έντονη γραφή εμφανίζεται η παραπομπή στο άρθρο 8 μετά τις τροποποιήσεις).

1.14 Στις υποβαλλόμενες τροποποιήσεις του άρθρου 5α δεν προβλέπεται η διαγραφή της υποπερίπτωσης ν, της παρ. 1, περίπτωση α, του Κεφαλαίου Β. ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ, που προβλέπει την υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8α παρ. 3. Ωστόσο η υποπερίπτωση (ν) που αναριθμείται σε υποπερίπτωση ii έχει το λεκτικό της παραγράφου νι, ενώ η υποπερίπτωση νι που αναριθμείται σε υποπερίπτωση iii, έχει το λεκτικό της υποπερίπτωσης vii.

Η Αρχή θεωρεί ότι η συγκεκριμένη διάταξη που έχει ως κάτωθι:

«Οι υποπεριπτώσεις ii, iii και iv της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α διαγράφονται και οι υποπεριπτώσεις ν, και νι αναριθμούνται σε ii και iii αντίστοιχα»

πρέπει να αναδιατυπωθεί αναλόγως.

«οι υποπεριπτώσεις ii, iii, iv και ν της περίπτωσης α. της παραγράφου 1 του κεφαλαίου «Β. ΑΝΟΙΚΤΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ» του άρθρου 5α διαγράφονται και οι υποπεριπτώσεις νι και vii αναριθμούνται σε ii και iii αντίστοιχα».

1.15 Κατά συνέπεια, η Αρχή θεωρεί ότι οι ανωτέρω προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 5α του π.δ. 118/2007 πρέπει να αναδιατυπωθούν ή να διορθωθούν λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραπάνω παρατηρήσεις και προτάσεις.

2.1 Το άρθρο 6 και ειδικότερα οι παράγραφοι 1, 2 και 3 του π.δ. 118/2007, όπως ισχύει, έχει ως εξής:

«Άρθρο 6

Κριτήρια επιλογής, προσόντα και δικαιολογητικά συμμετοχής και κατακύρωσης

1. Οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς υποχρεούνται να υποβάλλουν, μαζί με την προσφορά τους, τα εξής :

α. Εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό, κατά το άρθρο 25 του παρόντος.

β. Υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 (Α'75), όπως εκάστοτε ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής, στην οποία :

i. Να αναγράφονται τα στοιχεία του διαγωνισμού ή διαδικασίας ανάθεσης στον οποίο συμμετέχουν.

ii. Να δηλώνεται ότι, μέχρι και την ημέρα υποβολής της προσφοράς τους,

- δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη απόφαση για κάποιο αδίκημα από τα αναφερόμενα στην περίπτωση (1) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου,

- δεν τελούν σε κάποια από τις αναφερόμενες στην περίπτωση (2) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου καταστάσεις,

- είναι φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμεροι ως προς τις υποχρεώσεις τους της περίπτωσης (3) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου,

- είναι εγγεγραμμένοι στο οικείο Επιμελητήριο ή ασκούν γεωργικό ή κτηνοτροφικό επάγγελμα, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. (4) του εδ. α της παρ. 2 και στην περ. (3) του εδ. β της παρ. 2 του παρόντος,

- δεν τελούν σε κάποια από τις αναφερόμενες στην περ. (2) του εδ. γ της παρ. 2 του παρόντος άρθρου κατάσταση.

iii. Να αναλαμβάνεται η υποχρέωση για την έγκαιρη και προσήκουσα προσκόμιση των δικαιολογητικών της παρ. 2 του παρόντος άρθρου και σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 20 του παρόντος.

γ. Εφόσον οι προμηθευτές συμμετέχουν στους διαγωνισμούς με αντιπρόσωπό τους, υποβάλλουν μαζί με την προσφορά παραστατικό εκπροσώπησης.

2. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, κατά το άρθρο 20 του παρόντος, ο προσφέρων στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σ' αυτόν, με βεβαίωση παραλαβής ή σύμφωνα με το ν. 2672/1998 (Α'290), οφείλει να υποβάλει, σε σφραγισμένο φάκελο, τα εξής έγγραφα και δικαιολογητικά, τα οποία αποσφραγίζονται και ελέγχονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19 παρ. 6 του παρόντος:

α. Οι Έλληνες πολίτες:

(1) Απόσπασμα ποινικού μητρώου έκδοσης του τελευταίου τριμήνου πριν από την κοινοποίηση της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης, από το οποίο να προκύπτει, ότι δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, για κάποιο από τα αδικήματα της παρ. 1 του άρθρου 43 του π. δ/τος 60/2007, για κάποιο από τα αδικήματα του Αγορανομικού Κώδικα, σχετικό με την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας,

εφόσον αυτό ορίζεται στη διακήρυξη ή για κάποιο από τα αδικήματα της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της δόλιας χρεωκοπίας.

(2) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου, πριν από την κοινοποίηση της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε πτώχευση και, επίσης, ότι δεν τελούν σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης.

(3) Πιστοποιητικό που εκδίδεται από αρμόδια κατά περίπτωση αρχή, από το οποίο να προκύπτει ότι κατά την ημερομηνία της ως άνω ειδοποίησης, είναι ενήμεροι ως προς τις υποχρεώσεις τους που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (κύριας και επικουρικής) και ως προς τις φορολογικές υποχρεώσεις τους.

Σε περίπτωση εγκατάστασής τους στην αλλοδαπή, τα δικαιολογητικά των παραπάνω περιπτώσεων (2) και (3) εκδίδονται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία της χώρας που είναι εγκατεστημένοι, από την οποία και εκδίδεται το σχετικό πιστοποιητικό.

(4) Πιστοποιητικό του οικείου Επιμελητηρίου, με το οποίο θα πιστοποιείται αφενός η εγγραφή τους σ' αυτό και το ειδικό επάγγελμά τους, κατά την ημέρα διενέργειας του διαγωνισμού, και αφετέρου ότι εξακολουθούν να παραμένουν εγγεγραμμένοι μέχρι της επίδοσης της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης. Για όσους ασκούν γεωργικό ή κτηνοτροφικό επάγγελμα, απαιτείται σχετική βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, από αρμόδια αρχή του Δημοσίου ή του οικείου ΟΤΑ.

β. Οι αλλοδαποί:

(1) Απόσπασμα ποινικού μητρώου ή ισοδύναμου εγγράφου αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, έκδοσης του τελευταίου τριμήνου, πριν από την κοινοποίηση της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης από το οποίο να προκύπτει ότι δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (1) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(2) Πιστοποιητικό της κατά περίπτωση αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε κάποια από τις καταστάσεις της περ. (2) του εδ. α ή υπό άλλη ανάλογη κατάσταση ή διαδικασία και ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις της περ. (3) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(3) Πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, από το οποίο να προκύπτει ότι ήταν εγγεγραμμένοι στα μητρώα του οικείου Επιμελητηρίου ή σε ισοδύναμες επαγγελματικές οργανώσεις, κατά την ημέρα διενέργειας του διαγωνισμού και εξακολουθούν να παραμένουν εγγεγραμμένοι μέχρι την επίδοση της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης.

γ. Τα νομικά πρόσωπα ημεδαπά ή αλλοδαπά:

(1) Τα παραπάνω δικαιολογητικά των περιπτώσεων των εδαφίων α και β της παρ. 2 του παρόντος, αντίστοιχα.

(2) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου, πριν από την κοινοποίηση της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης της παρ. 2, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του κ.ν. 2190/1920, όπως

εκάστοτε ισχύει, ή ειδική εκκαθάριση του ν. 1892/1990 (Α'101), όπως εκάστοτε ισχύει, ή άλλες ανάλογες καταστάσεις (μόνο για αλλοδαπά νομικά πρόσωπα) και, επίσης, ότι δεν τελούν υπό διαδικασία έκδοσης απόφασης κοινής ή ειδικής εκκαθάρισης των ανωτέρω νομοθετημάτων ή υπό άλλες ανάλογες καταστάσεις (μόνο για αλλοδαπά νομικά πρόσωπα).

(3) Ειδικότερα, τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα πρέπει να προσκομίζουν για τους διαχειριστές, στις περιπτώσεις των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και των προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.) και για τον πρόεδρο και διευθύνοντα σύμβουλο για τις ανώνυμες εταιρείες (Α.Ε.), απόσπασμα ποινικού μητρώου ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασης, από το οποίο να προκύπτει ότι τα ανωτέρω πρόσωπα δεν έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (1) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(4) Επί ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών τα προαναφερόμενα πιστοποιητικά της εκκαθάρισης της περίπτωσης (2) του εδ. γ της παρ. 2 του παρόντος, εκδίδονται, όσον αφορά στην κοινή εκκαθάριση από την αρμόδια Υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στο μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της οποίας είναι εγγεγραμμένη η συμμετέχουσα στο διαγωνισμό Α.Ε., σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 7α.1.ια' και 7β.12 του κ.ν. 2190/1920, όπως εκάστοτε ισχύει, και, όσον αφορά στην ειδική εκκαθάριση του ν. 1892/1990, όπως εκάστοτε ισχύει, από το αρμόδιο Εφετείο της έδρας της ανωνύμου εταιρείας που τελεί υπό ειδική εκκαθάριση.

Επί ημεδαπών εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.) το πιστοποιητικό της εκκαθάρισης, εκδίδεται από το αρμόδιο τμήμα του Πρωτοδικείου της έδρας της συμμετέχουσας στον διαγωνισμό επιχείρησης.

δ. Οι Συνεταιρισμοί:

(1) Απόσπασμα ποινικού μητρώου έκδοσης του τελευταίου τριμήνου πριν από την κοινοποίηση της ως άνω έγγραφης ειδοποίησης, ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασης από το οποίο να προκύπτει ότι ο πρόεδρος του Διοικητικού του Συμβουλίου δεν έχει καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (1) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(2) Τα δικαιολογητικά των περιπτώσεων (2) και (3) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, εφόσον πρόκειται για ημεδαπούς συνεταιρισμούς και της περίπτωσης (2) του εδ. β της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, εφόσον πρόκειται για αλλοδαπούς συνεταιρισμούς, αντίστοιχα, και της περίπτωσης (2) του εδ. γ της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(3) Βεβαίωση αρμόδιας αρχής ότι ο Συνεταιρισμός λειτουργεί νόμιμα.

ε. Οι ενώσεις προμηθευτών που υποβάλλουν κοινή προσφορά:

Τα παραπάνω κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε προμηθευτή που συμμετέχει στην Ένωση.

3. Εάν σε κάποια Χώρα βεβαιώνεται από οποιαδήποτε αρχή της ότι δεν εκδίδονται τα παραπάνω έγγραφα ή πιστοποιητικά, ή δεν καλύπτουν όλες τις ως άνω αναφεόμενες περιπτώσεις του παρόντος άρθρου, δύναται να αντικατασταθούν αυτά ως εξής:

- Εφόσον πρόκειται για διαγωνισμό με προϋπολογισθείσα αξία ίση ή ανώτερη των προβλεπομένων ορίων της περ. ε της παρ. 2 του άρθρου 4 του παρόντος, από ένορκη βεβαίωση του υπόχρεου προς υποβολή του δικαιολογητικού. Εάν στη χώρα αυτή δεν προβλέπεται ούτε ένορκη βεβαίωση, δύναται αυτή να αντικατασταθεί με υπεύθυνη δήλωση ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή συμβολαιογράφου της χώρας, στην οποία είναι εγκατεστημένος ο προμηθευτής.

- Εφόσον πρόκειται για διαγωνισμό με προϋπολογισθείσα αξία κατώτερη των προβλεπομένων ορίων της περ. ε της παρ. 2 του άρθρου 4 του παρόντος, από υπεύθυνη δήλωση του προμηθευτή που γίνεται ενώπιον δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή συμβολαιογράφου της χώρας εγκατάστασης.

Στην κατά τα άνω ένορκη βεβαίωση ή υπεύθυνη δήλωση θα δηλώνεται ότι στην συγκεκριμένη χώρα δεν εκδίδονται τα συγκεκριμένα έγγραφα και ότι δεν συντρέχουν στο συγκεκριμένο πρόσωπο οι ανωτέρω νομικές καταστάσεις.

4. Η μη έγκαιρη και προσήκουσα υποβολή των δικαιολογητικών της παρ. 1 του παρόντος συνιστά λόγο αποκλεισμού του προμηθευτή από τον διαγωνισμό.

5. Η απαρίθμηση των δικαιολογητικών τα οποία μπορούν να ζητηθούν, σύμφωνα με το παρόν άρθρο είναι περιοριστική».

2.2 Με την προτεινόμενη ρύθμιση, το άρθρο 6 παρ. 1, 2 και 3 του π.δ. 118/2007 αντικαθίσταται ως εξής (τα σημεία του άρθρου 6 που έχουν υποστεί αλλαγές, μετά τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, σημειώνονται με έντονη γραφή):

«Άρθρο 6

Κριτήρια επιλογής, προσόντα και δικαιολογητικά συμμετοχής και κατακύρωσης

«1. Οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς υποχρεούνται να υποβάλλουν μαζί με την προσφορά τους εγγύηση συμμετοχής στο διαγωνισμό κατά το άρθρο 25 του παρόντος και τα παραστατικά εκπροσώπησης εφόσον συμμετέχουν στον διαγωνισμό με εκπρόσωπό τους.

Εφόσον ο προσφέρων αποτελεί ένωση ή κοινοπραξία υποψηφίων αναδόχων που υποβάλλουν κοινή προσφορά, μαζί με την προσφορά υποβάλλουν τα κατά την παρ. 1 του παρόντος παραστατικά εκπροσώπησης.»

2. Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, κατά το άρθρο 20 του παρόντος, ο προσφέρων στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σ' αυτόν, με βεβαίωση παραλαβής ή σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 2672/1998 (ΦΕΚ Α'290), οφείλει να υποβάλει σε σφραγισμένο φάκελο, τα εξής έγγραφα και δικαιολογητικά, τα οποία αποσφραγίζονται και ελέγχονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19 παρ. 6 του παρόντος διατάγματος.

α. Οι Έλληνες πολίτες:

(i) Απόσπασμα ποινικού μητρώου με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, από το οποίο να προκύπτει, ότι δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, για κάποιο από τα αδικήματα της παρ. 1 του άρθρου 43 του π.δ/τος 60/2007 (Α64), για κάποιο από τα αδικήματα του Αγορανομικού Κώδικα, σχετικό με την άσκηση της επαγγελματικής τους δραστηριότητας εφόσον αυτό ορίζεται στη διακήρυξη ή για κάποιο από τα αδικήματα της υπεξαίρεσης, της απάτης, της εκβίασης, της πλαστογραφίας, της ψευδορκίας, της δωροδοκίας και της δόλιας χρεωκοπίας.

(ii) Για τα φυσικά πρόσωπα που έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. πιστοποιητικό εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. από την αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. (Ν. 3419/2005 (Α 297) με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2. του παρόντος άρθρου και στο οποίο να αναγράφεται

A. ότι δεν τελούν:

- σε πτώχευση

- σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης

- σε διαδικασία εξυγίανσης των άρθρων 99 επ. - 106 ι

- σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 106 ια

- σε άλλη διαδικασία συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών των άρθρων 107 επ. του Ν. 3588/2007 (Α 153).

B. Βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια οικονομική Αρχή.

(iii) Για τα φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. πιστοποιητικά αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2. του παρόντος άρθρου από το οποίο να προκύπτει

A. ότι δεν τελούν:

- σε πτώχευση

- σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης

- σε διαδικασία εξυγίανσης των άρθρων 99 επ.106 ι

- σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 106 ια

- σε άλλη διαδικασία συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών των άρθρων 107 επ. του Ν. 3588/2007 (Α 153).

B. Βεβαίωση έναρξη επιτηδεύματος από την αρμόδια οικονομική Αρχή.

Για όσους ασκούν γεωργικό ή κτηνοτροφικό επάγγελμα, απαιτείται σχετική βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, από αρμόδια αρχή του Δημοσίου ή **Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2. του παρόντος άρθρου.**

(iv) Πιστοποιητικά που εκδίδονται από αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές, από τα οποία να προκύπτει ότι είναι ενήμεροι ως προς τις υποχρεώσεις τους που αφορούν τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης (κυρίας και επικουρικής) και ως προς τις φορολογικές υποχρεώσεις τους.

Προκειμένου να γίνουν δεκτά τα ως άνω πιστοποιητικά, πρέπει να είναι σε ισχύ κατά τις ειδικές περί αυτών διατάξεις ή, εφόσον δεν ορίζεται άλλως, να μη φέρουν ημερομηνία έκδοσης παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παράγραφο 2.

Σε περίπτωση εγκατάστασής τους στην αλλοδαπή, τα δικαιολογητικά των παραπάνω περιπτώσεων (iii) και (iv) εκδίδονται με βάση την ισχύουσα νομοθεσία της χώρας που είναι εγκατεστημένοι, από την οποία και εκδίδεται το σχετικό πιστοποιητικό.

β. Οι αλλοδαποί:

(i) Απόσπασμα ποινικού μητρώου ή ισοδύναμο έγγραφο αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, **με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου**, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (i) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(ii) Πιστοποιητικό της κατά περίπτωση αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε κάποια από τις καταστάσεις της περίπτωσης (iii A) του εδ. α ή υπό άλλη ανάλογη κατάσταση ή διαδικασία.

(iii) Πιστοποιητικό της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής της χώρας εγκατάστασής τους ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις της περίπτωσης (iv) του εδαφίου α της παραγράφου 2.

(iv) Πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής της χώρας εγκατάστασής τους, από το οποίο να προκύπτει ότι **είναι εγγεγραμμένοι σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο ή ισοδύναμη επαγγελματική οργάνωση.**

γ. Τα νομικά πρόσωπα ημεδαπά ή αλλοδαπά:

(1) Τα παραπάνω δικαιολογητικά των περιπτώσεων των εδαφίων α και β της παρ. 2, κατά περίπτωση.

(2) Ειδικότερα, τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα πρέπει να προσκομίζουν για τους διαχειριστές των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και των προσωπικών εταιρειών (Ο.Ε. και Ε.Ε.), **για τον/τους διαχειριστή/ές ή όλους τους εταίρους ή τον μοναδικό εταίρο, κατά περίπτωση, των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών (Ι.Κ.Ε.), για τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο και για άλλα πρόσωπα που ασκούν καθήκοντα Προέδρου ή**

Διευθύνοντα Συμβούλου, σύμφωνα με το καταστατικό τους, των ανώνυμων εταιρειών (Α.Ε.), απόσπασμα ποινικού μητρώου ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασης, από το οποίο να προκύπτει ότι τα ανωτέρω πρόσωπα δεν έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (1) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.»

δ. Οι Συνεταιρισμοί.

(1) Αντίγραφο ποινικού μητρώου με ημερομηνία έκδοσης όχι παλαιότερη των τριών (3) μηνών από την υποβολή του φακέλου των δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο αρμόδιας διοικητικής ή δικαστικής αρχής της χώρας εγκατάστασης, από το οποίο να προκύπτει ότι ο πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν έχει καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, για κάποιο από τα αδικήματα της περίπτωσης (i) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου.

(2) Τα δικαιολογητικά των περιπτώσεων (ii) ή (iii) κατά περίπτωση, ήτοι ανάλογα αν ο συνεταιρισμός έχει εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ. ή όχι και (iv) του εδ. α της παρ. 2 του παρόντος άρθρου εφόσον πρόκειται για ημεδαπούς συνεταιρισμούς καθώς και τα δικαιολογητικά της περίπτωσης (ii) του εδ. β της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, εφόσον πρόκειται για αλλοδαπούς συνεταιρισμούς.

ε. Οι ενώσεις προμηθευτών που υποβάλλουν κοινή προσφορά:

Τα παραπάνω κατά περίπτωση δικαιολογητικά, για κάθε προμηθευτή που συμμετέχει στην Ένωση.

3. Εάν σε κάποια Χώρα **δεν εκδίδονται τα πιστοποιητικά του εδαφίου α περιπτώσεις (i) και (iii), του εδαφίου β περιπτώσεις (i) και (ii) της παρ. 2 πλην της περίπτωσης (iv) του εδαφίου α της παραγράφου 2 (απόσπασμα ποινικού μητρώου, πιστοποιητικά πτώχευσης, διαδικασίας κήρυξης πτώχευσης, διαδικασίας εξυγίανσης των άρθρων 99 επ.106 ι, διαδικασίας ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 106 ια, άλλης διαδικασίας συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών των άρθρων 107 επ. του Ν. 3588/2007) ή δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις, δύνανται να αντικατασταθούν αυτά ως εξής:**

- Εφόσον πρόκειται για διαγωνισμό με προϋπολογισθείσα αξία ίση ή ανώτερη των προβλεπομένων ορίων της περίπτωσης ε της παρ. 2 του άρθρου 4 του Π.Δ.. 118/2007 (Α'150) από ένορκη βεβαίωση του υπόχρεου προς υποβολή του δικαιολογητικού. Εάν στη χώρα αυτή δεν προβλέπεται ούτε ένορκη βεβαίωση, δύνανται αυτή να αντικατασταθεί με υπεύθυνη δήλωση ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή συμβολαιογράφου της χώρας, στην οποία είναι εγκατεστημένος ο προμηθευτής.

- Εφόσον πρόκειται για διαγωνισμό με προϋπολογισθείσα αξία κατώτερη των προβλεπομένων ορίων της περίπτωσης ε της παρ. 2 του άρθρου 4 του Π.Δ.. 118/2007 (ΦΕΚ Α'150), από υπεύθυνη δήλωση του προμηθευτή που γίνεται ενώπιον δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή συμβολαιογράφου της χώρας εγκατάστασης.

Στην κατά τα άνω ένορκη βεβαίωση ή υπεύθυνη δήλωση θα δηλώνεται ότι στην συγκεκριμένη χώρα δεν εκδίδονται τα συγκεκριμένα έγγραφα και ότι δεν συντρέχουν στο συγκεκριμένο πρόσωπο οι ανωτέρω νομικές καταστάσεις.

Η ως άνω ένορκη βεβαίωση ή υπεύθυνη δήλωση θα πρέπει να έχει γίνει και να φέρει χρονολογία, εντός του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται για την έκδοση του πιστοποιητικού, το οποίο αντικαθιστά».

2.3 Οι κυριότερες συναφείς με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 6 του π.δ. 118/2007 ισχύουσες διατάξεις παρατίθενται κατωτέρω:

Νόμος 3419/2005 (ΦΕΚ - 297 Α /6-12-2005): Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και Εκσυγχρονισμός της Επιμελητηριακής Νομοθεσίας

«Άρθρο 1 Ν. 3419/2005

Γενικό Εμπορικό Μητρώο - Υπόχρεοι καταχώρησης

1. Καθιερώνεται Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά τα κατωτέρω πρόσωπα και ενώσεις προσώπων (εφεξής «οι υπόχρεοι»).

α. Τα φυσικά πρόσωπα που είναι έμποροι και διαθέτουν επαγγελματική κατοικία ή εγκατάσταση ή ασκούν εμπορία μέσω κύριας ή δευτερεύουσας εγκατάστασης στην ημεδαπή.

β. Η ένωση προσώπων που ασκεί εμπορία μέσω κύριας ή δευτερεύουσας εγκατάστασης στην ημεδαπή και κάθε εμπορική εταιρεία, εφόσον η σύστασή της έγινε κατά το ελληνικό δίκαιο, ήτοι η ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη (απλή ή κατά μετοχές) εταιρεία, ο αστικός συνεταιρισμός, στον οποίο περιλαμβάνεται ο αλληλοα-σφαλιστικός και ο πιστωτικός συνεταιρισμός, η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και η ανώνυμη εταιρεία. Από την εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. εξαιρούνται οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που προβλέπονται στο π.δ.. 53/1987 (Α' 52), οι ναυτικές εταιρείες που συνιστώνται κατά το ν. 959/1979 (Α' 192) και οι ναυτιλιακές εταιρείες πλοίων αναψυχής που συνιστώνται κατά το ν. 3182/2003 (Α' 220).»

γ. Οι ευρωπαϊκοί όμιλοι οικονομικού σκοπού, που προβλέπονται από τον Κανονισμό 2137/1985/ΕΟΚ (ΕΕΕΚ L. 199, διορθωτικό L. 247) και έχουν την έδρα τους στην ημεδαπή.

δ. Οι ευρωπαϊκές εταιρείες που προβλέπονται στον Κανονισμό 2157/2001/ΕΚ (ΕΕΕΚ L. 294) και έχουν την έδρα τους στην ημεδαπή.

ε. Οι ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρείες που προβλέπονται στον Κανονισμό 1435/2003/ΕΚ (ΕΕΕΚ L. 207) και έχουν την έδρα τους στην ημεδαπή.

στ. Οι υπόχρεοι που αναφέρονται στις προηγούμενες περιπτώσεις και έχουν την κύρια εγκατάσταση ή την έδρα τους στην ημεδαπή έχουν αυτοτελή υποχρέωση εγγραφής, ως προς τα υποκαταστήματα που διατηρούν στην ημεδαπή.

ζ. Οι αλλοδαπές εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 1 της Οδηγίας 68/151/ΕΟΚ (ΕΕΕΚ L. 65), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 της Οδηγίας 2003/58/ΕΚ (ΕΕΕΚ L. 221) και έχουν έδρα σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), ως προς τα υποκαταστήματα ή πρακτορεία που διατηρούν στην ημεδαπή.

η. Οι αλλοδαπές εταιρείες που έχουν έδρα σε τρίτη χώρα και νομική μορφή ανάλογη με εκείνη των αλλοδαπών εταιριών που αναφέρεται στην περίπτωση ζ', ως προς τα υποκαταστήματα ή πρακτορεία που διατηρούν στην ημεδαπή.

θ. Άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που έχουν την κύρια εγκατάσταση ή την έδρα τους στην αλλοδαπή και δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις ζ' και η', ως προς τα υποκαταστήματα ή πρακτορεία μέσω των οποίων ασκούν εμπορία στην ημεδαπή.

2. Στο Γ.Ε.Μ.Η. εγγράφονται προαιρετικά:

α. οι κοινοπραξίες, β. οι αστικές εταιρείες που προβλέπονται στο άρθρο 784 ΑΚ, γ. τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που ασκούν ή προτίθενται να ασκήσουν οικονομική ή επαγγελματική δραστηριότητα, χωρίς να έχουν καταστεί έμποροι από την άσκηση της δραστηριότητας αυτής.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να προβλέπεται η εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. φυσικών ή νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων, πέραν αυτών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μπορεί να αποφασισθεί η εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Α.Σ.Ο.) όλων των βαθμίδων τους, όπως προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 2810/2000 (ΦΕΚ 61 Α'), μετά από αίτηση των Α.Σ.Ο. και γνώμη της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.. Με όμοια απόφαση ορίζονται η διαδικασία, οι τεχνικές λεπτομέρειες της εγγραφής, οι σχετικές προθεσμίες και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 2 Ν. 3419/2005

Υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. και αρμοδιότητες αυτών

1. Στην Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων (Κ.Ε.Ε.) που προβλέπεται στο άρθρο 5 του ν. 2081/1992 (ΦΕΚ 154 Α'), συνιστάται Κεντρική Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., η οποία είναι αρμόδια για:

α) την οργάνωση και εποπτεία της βάσης ή των βάσεων δεδομένων που συναπαρτίζουν το Γ.Ε.ΜΗ., καθώς και το διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με το άρθρο 5

β) την κανονική, διαρκή και ασφαλή λειτουργία του λειτουργικού συστήματος, του δικτύου και του εν γένει εξοπλισμού και λογισμικού που εξυπηρετούν τη βάση δεδομένων,

γ) τη διαπίστευση των νομιμοποιούμενων, προς καταχώρηση, προσώπων και τη διαρκή προσβασιμότητα της βάσης δεδομένων από νομιμοποιούμενα πρόσωπα,

δ) την άμεση και, κατά χρονική ακολουθία, λήψη και την αποθήκευση των δεδομένων που διαβιβάζονται και

ε) τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της ορθότητας, της πληρότητας και της ασφάλειας των δεδομένων.

Στο μέτρο που πραγματοποιείται στο Γ.Ε.ΜΗ. επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η Κ.Ε.Ε. αποτελεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α').

2. Σε κάθε Επιμελητήριο συνιστάται ειδική υπηρεσία («Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ.») η οποία, με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, είναι αρμόδια για:

α. την εξ αποστάσεως και με ηλεκτρονικά μέσα, αρχική καταχώρηση (εγγραφή) των υπόχρεων στο Γ.Ε.ΜΗ. και κάθε μεταγενέστερη πρόσθετη καταχώρηση, μεταβολή ή διαγραφή υφιστάμενων καταχωρήσεων και

β. την παραλαβή, την πρωτοκόλληση και τον έλεγχο νομιμότητας των σχετικών αιτήσεων και των συνοδευτικών εγγράφων, καθώς και τον έλεγχο νομιμότητας των νομικών πράξεων, των δηλώσεων, των εγγράφων και των λοιπών στοιχείων που αφορούν τους υπόχρεους και δικαιολογούν την καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή, εκτός από τις περιπτώσεις σύστασης της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης (απλής ή κατά μετοχές) εταιρείας, της ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας, της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης και της ανώνυμης εταιρείας, όταν αυτή πραγματοποιείται από την «Υπηρεσία Μιας Στάσης», όπως προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία. Η καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητα της υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. καθορίζεται με βάση την κύρια δραστηριότητα και την κύρια επαγγελματική κατοικία ή την εγκατάσταση του υπόχρεου, αντίστοιχα. Για τα υποκαταστήματα ή τα πρακτορεία, η καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητα της υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ., καθορίζεται από την κύρια δραστηριότητα και την έδρα του υποκαταστήματος ή του πρακτορείου, αντίστοιχα. Κάθε υπόχρεος υπάγεται σε μία μόνο υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. Για τις εταιρείες τα μέλη των οποίων υποχρεούνται σε εγγραφή σε κάποιο Επιμελητήριο, ως υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. ορίζονται οι Υπηρεσίες των Επιμελητηρίων αυτών.

3. Στη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, συνιστάται αυτοτελές Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ., ενιαίο για τις Διευθύνσεις Α.Ε. και Πίστεως και Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων και Αναλογιστικής.

Οι Διευθύνσεις αυτές διαβιβάζουν στο Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ. όλες τις πράξεις και τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Γ.Ε.ΜΗ. και αφορούν τις ανώνυμες εταιρίες, όπου απαιτείται, τις ευρωπαϊκές εταιρίες, τις ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρίες και τα υποκαταστήματά τους στην ημεδαπή, για την εξ αποστάσεως και με ηλεκτρονικά μέσα αρχική καταχώριση (εγγραφή) των ανωτέρω προσώπων στο Γ.Ε.ΜΗ., καθώς και κάθε μεταγενέστερη καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο

{(Με τις παρ. 5 και 6 του άρθρου 10 του Ν. 4155/13, ΦΕΚ-120 Α/29-5-13, ορίζεται ότι : “5. Όπου στις διατάξεις των νόμων 3853/2010 (Α' 90) και 3419/2005 προβλέπεται η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης στους συνυπογράφοντες Υπουργούς προστίθεται ο Υπουργός Τουρισμού.

6. Το Αυτοτελές Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ. όπως προβλέπεται στο ν. 3419/2005 (Α' 297) καταργείται και η αρμοδιότητα για την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. των πράξεων και στοιχείων που καταχωρίζονται σε αυτό ανατίθεται στους εισηγητές των Τμημάτων Α' και Β' της Διεύθυνσης Α.Ε. και Πίστεως και στους εισηγητές της Διεύθυνσης Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων και Αναλογιστικής της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων κατά το λόγο αρμοδιότητας εκάστου για την άσκηση της εποπτείας και του ελέγχου νομιμότητας των καταχωριστέων στο Γ.Ε.ΜΗ. πράξεων και στοιχείων των υπόχρεων”}

4. Οι υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων και το Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας («υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ.») έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα να προβαίνουν σε καταχωρίσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. Κατ' εξαίρεση οι Υπηρεσίες Μιας Στάσης, που προβλέπονται στη νομοθεσία, δύνανται να προβαίνουν στις προβλεπόμενες από το νόμο καταχωρίσεις στις περιπτώσεις σύστασης της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης (απλής ή κατά μετοχές) εταιρίας, της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης και της ανώνυμης εταιρίας

5. Στις υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων μπορεί να συνιστάται, με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, μία (1) οργανική θέση επιστημονικού συνεργάτη αποκλειστικής απασχόλησης. Η ανωτέρω θέση πληρούται από δικηγόρο, με ειδίκευση στο εμπορικό δίκαιο που αποδεικνύεται από την κατοχή σχετικού διδακτορικού ή μεταπτυχιακού διπλώματος. Ο ανωτέρω επιστημονικός συνεργάτης επικουρεί τις υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ., όταν παρίσταται ανάγκη κατά την άσκηση του προληπτικού ελέγχου νομιμότητας των αιτήσεων εγγραφής, μεταβολής, διαγραφής και κάθε άλλης καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ.. Ο δικηγόρος, επιστημονικός συνεργάτης, προσλαμβάνεται με απόφαση του οικείου Επιμελητηρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 1649/1986 (ΦΕΚ 149 Α'), όπως ισχύει κάθε φορά.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζονται τα θέματα του κανονισμού λειτουργίας και στελέχωσης της Κεντρικής Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ., των υπηρεσιών Γ.Ε.ΜΗ. και του Τμήματος Γ.Ε.ΜΗ. και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια

7. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του, κατά περίπτωση, αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να αποφασισθεί η εξ αποστάσεως διασύνδεση του Γ.Ε.ΜΗ. με άλλα ειδικά μητρώα και δημόσια αρχεία και να καθορισθούν οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις της διασύνδεσης, τηρουμένων των διατάξεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και του εμπορικού απορρήτου.

Άρθρο 3 Ν. 3419/2005

Εποπτεία

1. Το Γ.Ε.ΜΗ. εποπτεύεται από Εποπτικό Συμβούλιο, που εδρεύει στην Αθήνα, το οποίο απαρτίζεται από τα ακόλουθα μέλη:

α) ένα μέλος ΔΕΠ των Α.Ε.Ι. στο γνωστικό αντικείμενο της διοικητικής ή της πολιτικής ή της νομικής ή της οικονομικής επιστήμης, ως Πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του,

β) έναν δικηγόρο, με ειδίκευση στο εμπορικό δίκαιο ή στο ιδιωτικό διεθνές δίκαιο που αποδεικνύεται από την κατοχή διδακτορικού ή μεταπτυχιακού διπλώματος Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής, με τον αναπληρωτή του,

γ) έναν ειδικό επιστήμονα, με ειδίκευση σε θέματα πληροφορικής που αποδεικνύεται από την κατοχή διδακτορικού ή μεταπτυχιακού διπλώματος Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής, με τον αναπληρωτή του,

δ) δύο υπαλλήλους της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, με τους αναπληρωτές τους,

ε) έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων (Κ.Ε.Ε.), με τον αναπληρωτή του,

στ) έναν εκπρόσωπο της Ομοσπονδίας Συλλόγων Υπαλλήλων Επιμελητηρίων, με τον αναπληρωτή του.

Τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου, μαζί με τους αναπληρωτές τους, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Τα αναφερόμενα στις περιπτώσεις ε' και στ' μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου, με τους αναπληρωτές τους, υποδεικνύονται από τους οικείους φορείς.

2. Το Εποπτικό Συμβούλιο έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) συντονίζει τα Τμήματα και τις Υπηρεσίες του Γ.Ε.ΜΗ., καθώς και τις Υπηρεσίες Μιας Στάσης,

β) μεριμνά για την έναρξη και εύρυθμη λειτουργία του Γ.Ε.ΜΗ.,

γ) συντονίζει το έργο της μετάπτωσης των αρχείων από τα Μητρώα των Επιμελητηρίων στο Γ.Ε.ΜΗ.,

δ) μεριμνά για την ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού από όλα τα Επιμελητήρια της χώρας και τις Υπηρεσίες Μιας Στάσης,

ε) μεριμνά για την εκπαίδευση των χρηστών του Γ.Ε.ΜΗ.,

στ) παρακολουθεί τη λειτουργία, συγκεντρώνει τα προβλήματα και προτείνει προς το εποπτεύον Υπουργείο τις απαραίτητες νομοθετικές παρεμβάσεις.

Για την άσκηση των προαναφερόμενων αρμοδιοτήτων του, το Εποπτικό Συμβούλιο εκδίδει σχετικές εγκυκλίους και οδηγίες.

3. Τοποθετείται στο Εποπτικό Συμβούλιο του Γ.Ε.ΜΗ. Εκτελεστικός Διευθυντής με επαγγελματική εξειδίκευση σε θέματα πληροφοριακών συστημάτων ή σε θέματα ανάπτυξης υποδομών και εφαρμογών πληροφορικής που αποδεικνύεται από την κατοχή συναφούς διπλώματος Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής και από δεκαπενταετή, τουλάχιστον, εμπειρία στη διαχείριση έργων πληροφορικής και στη διοίκηση διευθύνσεων πληροφορικής, με αναπληρωτή τον Προϊστάμενο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Γ.Ε.ΜΗ..

Ο Εκτελεστικός Διευθυντής ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και έχει θητεία πέντε ετών.

Ο Εκτελεστικός Διευθυντής μεριμνά για την υλοποίηση, εφαρμογή και τήρηση των πράξεων που εκδίδει το Εποπτικό Συμβούλιο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, διασφαλίζοντας την επίτευξη των στόχων της απρόσκοπτης και αποτελεσματικής λειτουργίας των υπηρεσιών του Γ.Ε.ΜΗ..

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζεται η αμοιβή του Εκτελεστικού Διευθυντή του Γ.Ε.ΜΗ., μετά από σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων (Κ.Ε.Ε.), η δαπάνη της οποίας βαρύνει τον προϋπολογισμό της.

5. Το Συμβούλιο αυτό συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με θητεία πέντε (5) ετών.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται οι αμοιβές των μελών του Κεντρικού Εποπτικού Συμβουλίου, μετά από σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων (Κ.Ε.Ε.), η δαπάνη των οποίων βαρύνει τον προϋπολογισμό της. Στο Εποπτικό Συμβούλιο παρέχεται διοικητική υποστήριξη από την Κ.Ε.Ε.

7. Το Εποπτικό Συμβούλιο καταρτίζει τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας αυτού, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Άρθρο 4 Ν. 3419/2005

Αρμοδιότητα άλλων υπηρεσιών

1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν θίγουν την αρμοδιότητα των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και των υπηρεσιών των οικείων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) δεύτερου βαθμού, για την έκδοση διοικητικών πράξεων και την άσκηση εποπτείας και ελέγχου νομιμότητας των καταχωρητέων πράξεων και στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, οι οποίες αφορούν τις ανώνυμες εταιρίες, όπου γι' αυτές απαιτείται, τις ευρωπαϊκές εταιρίες, τις ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρίες και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιριών που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους, καθώς και τις αρμοδιότητες των Ειρηνοδικείων σχετικά με τους συνεταιρισμούς που υπάγονται σε αυτά.

Οι διοικητικές πράξεις των αρμόδιων υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και των οικείων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) δεύτερου βαθμού, καθώς και οι αποφάσεις των Ειρηνοδικείων, αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για την εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. και κάθε περαιτέρω καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή των υπόχρεων που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία

2. Οι υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. παράγουν με ευθύνη τους και χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, ψηφιακά αντίγραφα των αιτήσεων καταχώρισης, των συνοδευτικών εγγράφων και δικαιολογητικών και κάθε άλλου στοιχείου που υποβάλλεται σε αυτές, εφόσον αυτά δεν έχουν ήδη υποβληθεί σε ηλεκτρονική μορφή και τα διαβιβάζουν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και με ηλεκτρονικά μέσα, στις αρμόδιες υπηρεσίες. Η ανωτέρω υποχρέωση των υπηρεσιών του Γ.Ε.ΜΗ. αναφέρεται και στις οικονομικές και λογιστικές καταστάσεις των ανωνύμων εταιριών, των ευρωπαϊκών εταιριών και των ευρωπαϊκών συνεταιριστικών εταιριών, για τις οποίες υπάρχει υποχρέωση δημοσίευσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Ευθύς ως οι αρμόδιες υπηρεσίες ασκήσουν την αρμοδιότητά τους, όπως προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία, κατά την παράγραφο 1, κοινοποιούν αυθημερόν, με ηλεκτρονικά μέσα, τις διοικητικές πράξεις που εκδίδουν στην αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ.

3. Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και των Ν.Α., που είναι αρμόδιες για τις ανώνυμες εταιρείες, τις ευρωπαϊκές εταιρείες, τις ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρείες και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών, κοινοποιούν αυθημερόν, με ηλεκτρονικά μέσα, στις αρμόδιες υπηρεσίες καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. τις διοικητικές πράξεις που αφορούν συγκεκριμένο υπόχρεο που υπάγεται σε αυτές και επηρεάζουν τις καταχωρήσεις στο Γ.Ε.ΜΗ., όπως τις αποφάσεις διαγραφής ή ανάκλησης της άδειας σύστασης εταιρείας ή υποκαταστήματος.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία της σύμπραξης και συνεργασίας του Τμήματος Γ.Ε.ΜΗ. και των υπηρεσιών Γ.Ε.ΜΗ. με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) δεύτερου βαθμού, αντίστοιχα, σε ζητήματα διαβίβασης και ανταλλαγής στοιχείων και δεδομένων που αφορούν τους υπόχρεους.

Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την τήρηση, την οργάνωση, τις τεχνικές προδιαγραφές, την τεχνική διαχείριση και εν γένει λειτουργία και δημοσιότητα του Γ.Ε.ΜΗ., τη διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση παρατεταμένης αδυναμίας πρόσβασης στο Γ.Ε.ΜΗ. ή παρατεταμένης αδυναμίας αποθήκευσης δεδομένων σε αυτό, για τεχνικούς λόγους, τη διασύνδεση του Γ.Ε.ΜΗ. με άλλα δημόσια Μητρώα, την πρόσβαση σε αυτό δημόσιων υπηρεσιών και φορέων, τη συνεργασία των υπηρεσιών Γ.Ε.ΜΗ. και του Τμήματος Γ.Ε.ΜΗ. με άλλες υπηρεσίες, αρχές και φορείς για τη συλλογή, την κοινοποίηση, τον έλεγχο και το συσχετισμό στοιχείων, γεγονότων, ανακοινώσεων και εγγράφων που αφορούν τους υπόχρεους και κάθε άλλο σχετικό θέμα

5. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν την αρμοδιότητα των Επιμελητηρίων να τηρούν για τα μέλη τους μητρώα ανεξάρτητα από το Γ.Ε.ΜΗ., καθώς και αρχεία ασφαλείας παράλληλα προς το Γ.Ε.ΜΗ..

Άρθρο 5 Ν. 3419/2005

Διάρθρωση του Γ.Ε.ΜΗ.

1. Το Γ.Ε.ΜΗ. απαρτίζεται από το Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών, τη Μερίδα και το Φάκελο.

2. Το Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών και η Μερίδα τηρούνται ηλεκτρονικά ως αρχεία μίας ή περισσότερων βάσεων δεδομένων, προσβάσιμων εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα, οι οποίες εξυπηρετούνται από ειδικό λειτουργικό σύστημα που εγκαθίσταται στην Κεντρική Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ..

3. Στο Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών καταχωρίζονται, κατά αλφαβητική σειρά, οι εμπορικές ή οι εταιρικές επωνυμίες των υπόχρεων ή, σε περίπτωση που ο εγγραφόμενος δεν έχει εμπορική ιδιότητα, το ονοματεπώνυμό του, καθώς και οι διακριτικοί τίτλοι της εκάστοτε επιχείρησης ή καταστήματός του, εφόσον διαφέρουν, κατά τρόπο ευδιάκριτο

από τις ήδη καταχωρισμένες επωνυμίες ή τους διακριτικούς τίτλους άλλων υπόχρεων που υπάγονται σε Επιμελητήριο του ίδιου νομού.

4. Στη Μερίδα καταχωρίζονται, κατά χρονική ακολουθία, περιληπτικές αναφορές των νομικών πράξεων, των δηλώσεων και των εγγράφων του Φακέλου που αφορούν τον υπόχρεο.

5. Στο Φάκελο αρχειοθετούνται και φυλάσσονται οι αιτήσεις, τα δικαιολογητικά έγγραφα που αποδεικνύουν τη νομιμοποίηση του αιτούντος και του διαβιβάζοντος την αίτηση («νομιμοποιητικά έγγραφα»), τα δικαιολογητικά κάθε καταχώρησης στο Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών και στη Μερίδα («συνοδευτικά έγγραφα») και γενικά όλα τα έγγραφα για τα οποία υπάρχει υποχρέωση εμπορικής δημοσιότητας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία («δημοσιευτέα έγγραφα»).

6. Η αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. και το Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ. τηρούν τους Φακέλους των υπόχρεων που υπάγονται στις υπηρεσίες αυτές. Ως προς τις αιτήσεις καταχώρησης και τα δημοσιευτέα έγγραφα που αφορούν εμπορικές εταιρείες, ενώσεις προσώπων και υποκαταστήματα που αναφέρονται στις περιπτώσεις ζ', η' και θ' της πρώτης παραγράφου του άρθρου 1, ο Φάκελος τηρείται υποχρεωτικά και σε ηλεκτρονική μορφή. Στις περιπτώσεις αυτές, ο Φάκελος τηρείται ως αρχείο μίας ή περισσότερων βάσεων δεδομένων, προσβάσιμων εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα, οι οποίες λειτουργούν υπό την εποπτεία της Κεντρικής Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2. Αν ο Φάκελος τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή, η πρόσβαση στα έγγραφα αυτού γίνεται με ηλεκτρονικά μέσα, μέσω της Μερίδας.

7. Η εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. ολοκληρώνεται με την αρχική καταχώρηση στο Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών, στη Μερίδα και στο Φάκελο, εφόσον ο Φάκελος τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή. Κάθε μεταγενέστερη μεταβολή ολοκληρώνεται με την καταχώρηση της σχετικής πράξης στη Μερίδα και στο Φάκελο, εφόσον ο Φάκελος τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή. Αν μεταβάλλεται το αστικό όνομα ή η επωνυμία, απαιτείται επιπλέον καταχώρηση και στο Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών. Αν ο Φάκελος δεν τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή, η αρχειοθέτηση σε αυτόν των νομιμοποιητικών και λοιπών εγγράφων δεν αποτελεί προϋπόθεση για την καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ.. Στην περίπτωση αυτή, ο αρμόδιος υπάλληλος της υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. υποχρεούται να αρχειοθετήσει στο Φάκελο τα πρωτότυπα έγγραφα ή επικυρωμένα αντίγραφα των νομιμοποιητικών και λοιπών εγγράφων, ευθύς ως ολοκληρωθεί η καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ..

Με την αρχική καταχώρηση του υπόχρεου στο Γ.Ε.ΜΗ., η Κεντρική Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. χορηγεί αυτομάτως σε αυτόν τον Αριθμό Γ.Ε.ΜΗ..

Ο Αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. χορηγείται κατά χρονολογική σειρά, είναι μοναδικός για κάθε υπόχρεο και παραμένει ο ίδιος και μετά το μετασηματισμό ή τη διαγραφή του υπόχρεου από το Γ.Ε.ΜΗ.. Τα υποκαταστήματα και τα πρακτορεία λαμβάνουν ιδιαίτερο αριθμό Γ.Ε.ΜΗ.. Ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. των υποκαταστημάτων που αναφέρονται στην περίπτωση στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, εμπεριέχει και τον αριθμό Γ.Ε.ΜΗ. του υπόχρεου που διατηρεί το υποκατάστημα.

Η καταχώρηση, αρχική ή μεταγενέστερη, θεωρείται ότι συντελέστηκε με την αποθήκευση των δεδομένων που διαβιβάστηκαν στις αντίστοιχες βάσεις της Κεντρικής Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. με τρόπο, ώστε τα δεδομένα αυτά να μπορούν, εφεξής, να ανακαλούνται αναλλοίωτα από την κεντρική μνήμη του Γ.Ε.ΜΗ. και να αναγιγνώσκονται με τεχνικά μέσα. Μόλις συντελεστεί η καταχώρηση κατά το προηγούμενο εδάφιο, η

Κεντρική Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. αποστέλλει αυτομάτως και με ηλεκτρονικά μέσα στην αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ., αποδεικτικό καταχώρησης, στο οποίο αναγράφεται η ακριβής ημερομηνία και ώρα καταχώρησης της σχετικής πράξης και ένας, μοναδικός, για κάθε καταχώρηση, κωδικός αριθμός («Κωδικός Αριθμός Καταχώρησης»). Κάθε καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ. συσχετίζεται με τον Κωδικό Αριθμό Καταχώρησης και αναγράφει τον ακριβή χρόνο διενέργειάς της, την αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. και τον υπάλληλο που διενήργησε αυτήν. Ο υπάλληλος αυτός ευθύνεται για τον έλεγχο της προσβασιμότητας, της ορθότητας και της πληρότητας της καταχώρησης, με βάση τη σχετική αίτηση ή τα στοιχεία που δικαιολογούν την αυτεπάγγελτη καταχώρηση ή κάθε μεταγενέστερη πράξη αυτής. Μετά την καταχώρηση, η διόρθωση λαθών είναι επιτρεπτή μόνο με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 9.

8. Η Μερίδα και ο Φάκελος τηρούνται με βάση τον Αριθμό Γ.Ε.ΜΗ..

Το Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών τηρείται με βάση την επωνυμία και τον αριθμό Γ.Ε.ΜΗ. του υπόχρεου. Ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. αναγράφεται υποχρεωτικά: α) σε κάθε έγγραφο που υποβάλλεται προς καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ., β) σε κάθε έγγραφο που εκδίδουν οι υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. και γ) σε κάθε έντυπο που αφορά τον υπόχρεο.

9. Ο διαδικτυακός τόπος του Γ.Ε.ΜΗ. αποτελεί το ελληνικό ηλεκτρονικό «Εθνικό Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας» κατά την έννοια της παραγράφου 5 του άρθρου 3 της Οδηγίας 2009/101/ΕΚ/16.9.2009 (ΕΕΕΚ L 258). Στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. δημοσιεύονται το Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών, η μερίδα και κάθε άλλη πληροφορία απαραίτητη για τη δημόσια χρήση του Γ.Ε.ΜΗ.

Άρθρο 6 Ν. 3419/2005

Καταχωρήσεις στη Μερίδα

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται οι πράξεις και τα στοιχεία που καταχωρίζονται στη Μερίδα:

α) των φυσικών προσώπων,

β) των εμπορικών εταιριών και ενώσεων προσώπων,

γ) των υποκαταστημάτων που αναφέρονται στην περίπτωση στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1,

δ) των υποκαταστημάτων και πρακτορείων που αναφέρονται στις περιπτώσεις ζ και η' της παραγράφου 1 του άρθρου 1,

ε) των υποκαταστημάτων και πρακτορείων που αναφέρονται στην περίπτωση θ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1.»

2. Στη Μερίδα καταχωρίζονται, σε κάθε περίπτωση, ανεξάρτητα από το πρόσωπο του υπόχρεου, τα ακόλουθα στοιχεία:

α. Ο Αριθμός του Γ.Ε.ΜΗ. του υπόχρεου, του υποκαταστήματος ή του πρακτορείου.

β. Η υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. ή το Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ. που διενήργησε την εγγραφή ή τη μεταγενέστερη καταχώριση και το ονοματεπώνυμο του αρμόδιου υπαλλήλου.

γ. Ο αριθμός πρωτοκόλλου της αίτησης εγγραφής και ο Κωδικός Αριθμός Καταχώρισης.

δ. Τα στοιχεία της απόφασης των αρμόδιων αρχών ή υπηρεσιών οι οποίες χορηγούν άδεια άσκησης επιτηδεύματος ή επαγγέλματος ή άδεια ίδρυσης και λειτουργίας επιχείρησης ή υποκαταστήματος, εφόσον, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, προαπαιτείται η άδεια αυτή για τη σύσταση εταιρίας ή την έναρξη εργασιών επιτηδευματία.

ε. Οι δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες ο υπόχρεος κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης ή σε διαδικασία συνδιαλλαγής ή άλλης συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών του. Επίσης, στη Μερίδα καταχωρίζονται το ονοματεπώνυμο, το ονοματεπώνυμο γονέων, ο αριθμός δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου, ο τόπος και ο χρόνος γέννησης, η ιθαγένεια και η διεύθυνση κατοικίας των εκκαθαριστών, των αναγκαστικών διαχειριστών, των επιτρόπων και των συνδίκων του υπόχρεου.

στ. Τα στοιχεία των δικαστικών αποφάσεων με τις οποίες περατώνονται, αναστέλλονται ή ανατρέπονται οι έννομες καταστάσεις, που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση.

ζ. Τα στοιχεία των οποίων προβλέπεται η δημοσίευσή τους από την πτωχευτική νομοθεσία.

η. Τα στοιχεία των εκκρεμών αιτήσεων πτώχευσης ή διαδικασίας συνδιαλλαγής ή άλλης συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών,

θ. Ο αριθμός των υποκαταστημάτων ή πρακτορείων του υπόχρεου στην ημεδαπή, καθώς και η διεύθυνση και ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. που αφορά το καθένα από αυτά.

ι. Ο αριθμός, η διεύθυνση και τα στοιχεία των υποκαταστημάτων ή πρακτορείων του υπόχρεου στην αλλοδαπή.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας μπορεί να ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα και αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με την τήρηση της Μερίδας, του Φακέλου και του Γενικού Ευρετηρίου Επωνυμιών.

Άρθρο 7 Ν. 3419/2005

Διαδικασία καταχώρισης

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11, η εγγραφή και κάθε περαιτέρω καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. πραγματοποιείται, ύστερα από αίτηση που υποβάλλεται στις υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. από τον υπόχρεο ή οποιονδήποτε έχει ειδικό έννομο συμφέρον, καθώς και από τις Υπηρεσίες Μιας Στάσης, όπως προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία. Ειδικότερα, οι αιτήσεις καταχώρισης, που αφορούν τους υπόχρεους οι οποίοι αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 2, υποβάλλονται απευθείας στη Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας που είναι αρμόδια για το συγκεκριμένο υπόχρεο, με εξαίρεση την αρχική καταχώριση κατά το στάδιο της σύστασης εκείνων των ανωνύμων εταιριών, που σύμφωνα με τη νομοθεσία δεν προβλέπεται

προηγούμενη χορήγηση έγκρισης του εγγράφου σύστασης και άδειας λειτουργίας από την αρμόδια διοικητική αρχή

2. Η αίτηση καταχώρησης αναφέρει τα στοιχεία που καταχωρίζονται στη Μερίδα, σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο και συνοδεύεται, υποχρεωτικά, από τα δικαιολογητικά, τα συνοδευτικά και τα λοιπά έγγραφα, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 5 του άρθρου 5. Η προσκόμιση των ανωτέρω εγγράφων δεν απαιτείται, όταν αυτά περιλαμβάνονται ήδη στο Φάκελο του υπόχρεου, ως πρωτότυπα ή επικυρωμένα αντίγραφα.

3. Η αίτηση του υπόχρεου και τα έγγραφα που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο υποβάλλονται κατ' επιλογή του αιτούντος, σε έντυπη ή σε ψηφιακή μορφή. Στην τελευταία περίπτωση, η αίτηση, τα δικαιολογητικά και συνοδευτικά έγγραφα αυτής υποβάλλονται με ηλεκτρονικά μέσα και με χρήση ψηφιακής υπογραφής του εκδότη κάθε εγγράφου, η οποία πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 1 των άρθρων 2 και 3, αντίστοιχα, του π.δ.. 150/2001 (ΦΕΚ 125 Α').

4. Η αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. του Επιμελητηρίου, με την παραλαβή της αίτησης, των δικαιολογητικών και των συνοδευτικών εγγράφων, προβαίνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στην πρωτοκόλληση της αίτησης και ελέγχει τα δικαιολογητικά και συνοδευτικά έγγραφα ως προς την πληρότητα, την ακρίβεια, τη σαφήνεια και τη νομιμότητά τους. Ο έλεγχος, που διενεργείται κατά το προηγούμενο εδάφιο, περιλαμβάνει και την καταβολή κάθε τέλους που προβλέπεται από το άρθρο 8 και κάθε φόρου ή εισφοράς που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία, ως προϋπόθεση για την καταχώρηση του υπόχρεου στο Γ.Ε.ΜΗ.. Εφόσον από τον έλεγχο δεν προκύψει κώλυμα καταχώρησης, η αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. προβαίνει στις καταχωρήσεις, που ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 5, το αργότερο μέχρι τη δεύτερη εργάσιμη ημέρα από την ημέρα παραλαβής της αίτησης ή από την ημέρα κατά την οποία οι αρμόδιες υπηρεσίες που ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 4 κοινοποιήσουν στην προαναφερόμενη υπηρεσία τις πράξεις τους.

Το Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ., με την παραλαβή της απόφασης καταχώρησης από την αρμόδια για τον υπόχρεο διεύθυνση κατά την παράγραφο 1, προβαίνει αυθημερόν και χωρίς ουσιαστικό έλεγχο στις καταχωρήσεις που ορίζονται από τις διατάξεις του άρθρου 5.

5. Οι υπηρεσίες καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ., σε περίπτωση που η αίτηση, τα προσκομισθέντα έγγραφα και τα λοιπά δικαιολογητικά δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου και δεν είναι ακριβή και πλήρη, προσκαλούν τον υπόχρεο είτε εγγράφως είτε μέσω τηλεομοιοτυπίας ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, να προβεί στις αναγκαίες διευκρινίσεις, διορθώσεις ή συμπληρώσεις της αίτησης, των δικαιολογητικών και των συνοδευτικών εγγράφων, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί μέχρι ένα (1) μήνα, εφόσον αυτό επιβάλλεται από τις συνθήκες και το είδος των στοιχείων που καταχωρίζονται. Η χορήγηση της ανωτέρω προθεσμίας παρατείνει κάθε νόμιμη προθεσμία προς καταχώρηση στοιχείων στο Γ.Ε.ΜΗ.. Αν η προθεσμία των πέντε (5) ημερών ή η προθεσμία που παρατείνεται παρέλθουν άπρακτες ή ο υπόχρεος υποβάλει τα στοιχεία, πλην όμως αυτά κριθούν ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου και δεν είναι ακριβή και πλήρη, η αίτηση καταχώρησης απορρίπτεται με αιτιολογημένη απόφαση των υπηρεσιών καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. και καταπίπτουν, υπέρ αυτών, τα σχετικά τέλη καταχώρησης και η επιμελητηριακή συνδρομή.

6. Οι υπηρεσίες καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. οφείλουν να συμμορφώνονται με διοικητικές πράξεις και εκτελεστές αποφάσεις και διατάξεις των δικαστηρίων ή των

δικαστικών λειτουργιών που αφορούν την υποβολή αίτησης καταχώρησης, έννομες καταστάσεις και σχέσεις του υπόχρεου οι οποίες υπόκεινται σε καταχώρηση ή επηρεάζουν τα καταχωρητέα στοιχεία. Αν εκκρεμεί δίκη σχετική με έννομες καταστάσεις και σχέσεις του υπόχρεου, που επηρεάζουν τα καταχωρητέα στοιχεία, η αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. μπορεί, αυτεπαγγέλτως, μετά από στάθμιση των εκατέρωθεν συμφερόντων, να αναστείλει την καταχώρηση μέχρι την έκδοση οριστικής ή τελεσίδικης απόφασης.

7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ορίζονται η προθεσμία και το σημείο έναρξης αυτής, για την υποβολή αιτήσεων καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. με τα νομιμοποιητικά και τα συνοδευτικά τους έγγραφα και δικαιολογητικά και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

8. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου αυτού δεν εφαρμόζονται για τις καταχωρίσεις που διενεργούν οι Υπηρεσίες Μιας Στάσης κατά το στάδιο σύστασης των ομόρρυθμων εταιρειών, των ετερόρρυθμων εταιρειών (κάθε μορφής), των ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και των ανωνύμων εταιρειών, όπως προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.»

Άρθρο 8 Ν. 3419/2005

Λοιπές προϋποθέσεις καταχώρισης και προϋποθέσεις χορήγησης αντιγράφων, αποσπασμάτων και πιστοποιητικών

1. Η καταχώριση και οποιαδήποτε μεταβολή αυτής στο Γ.Ε.ΜΗ., καθώς και η χορήγηση αντιγράφων, αποσπασμάτων των πράξεων και στοιχείων που εμφανίζονται στη Μερίδα ή πιστοποιητικών, προϋποθέτει την προηγούμενη καταβολή σχετικού τέλους όπως περιγράφεται στην παράγραφο 4.

2. Η χορήγηση αντιγράφων, αποσπασμάτων των πράξεων και στοιχείων που εμφανίζονται στη Μερίδα και πιστοποιητικών γίνεται κατόπιν αίτησης του ενδιαφερόμενου που υποβάλλεται σε έγγραφη ή ηλεκτρονική μορφή στις υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. ή, κατά περίπτωση, στο Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ. Με τον ίδιο τρόπο οποιοσδήποτε έχει ειδικό έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά των πράξεων και στοιχείων που τηρούνται στο φάκελο και δεν δημοσιεύονται στο «Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας».

3. Τα ως άνω αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά χορηγούνται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή μέχρι την 1.1.2015 και έκτοτε αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

4. α) Για τη χορήγηση των αντιγράφων και των αποσπασμάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, ο αιτών καταβάλλει προηγουμένως στην αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. ή στην Κ.Ε.Ε. ενιαίο ειδικό τέλος.

β) Για την καταχώριση και την οποιαδήποτε μεταβολή αυτής στο Γ.Ε.ΜΗ. το σχετικό τέλος αποτελεί έσοδο της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων (Κ.Ε.Ε.) κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) και κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) έσοδο της οικείας υπηρεσίας καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. με εξαίρεση εκείνο που καταβάλλεται υπέρ του Τμήματος Γ.Ε.ΜΗ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου το οποίο αποτελεί εξ ολοκλήρου έσοδο του Κρατικού Προϋπολογισμού.

γ) Η Κ.Ε.Ε. διαθέτει τα παραπάνω έσοδα κατά προτεραιότητα για τις ανάγκες του Εποπτικού Συμβουλίου και της Κεντρικής Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθορίζεται το ύψος και η διαδικασία και οι όροι είσπραξης και απόδοσης των ανωτέρω τελών, που είναι ενιαία για όλες τις υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται, τα παραστατικά της καταβολής, η διαδικασία ελέγχου τους, καθώς επίσης και ο τρόπος έκδοσης, θεώρησης και υπογραφής των αντιγράφων ή αποσπασμάτων σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παραγράφων αυτών.

6. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να ρυθμίζεται το δικαίωμα κάθε ενδιαφερομένου να αποκτά, κατόπιν αίτησής του και καταβολής αντίστοιχου τέλους προς την Κ.Ε.Ε., δικαίωμα εξ αποστάσεως πρόσβασης στα ηλεκτρονικά αρχεία του Γ.Ε.ΜΗ. και αυτοδύναμης ανάκλησης των αποθηκευμένων, σε αυτά, δεδομένων.

7. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται το ύψος του ανωτέρω τέλους, το οποίο αποτελεί πόρο της Κ.Ε.Ε., οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες ασκείται το δικαίωμα αυτό, κατά τρόπο συμβατό με τις διατάξεις του ν. 2472/1997, η διαδικασία ελέγχου της συνδρομής των προϋποθέσεων αυτών και κάθε σχετική λεπτομέρεια.»

Άρθρο 9 Ν. 3419/2005

Διόρθωση - Μεταβολή των καταχωρήσεων

1. Κάθε καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. υπόκειται σε διόρθωση, εφόσον είναι εσφαλμένη και σε μεταβολή, εφόσον τα νομικά γεγονότα, οι δηλώσεις, τα έγγραφα και τα λοιπά στοιχεία που έχουν καταχωρισθεί ή δικαιολογούν τις καταχωρήσεις έχουν μεταβληθεί.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11, η διόρθωση και η μεταβολή, κατά την προηγούμενη παράγραφο, πραγματοποιούνται, μετά από αίτηση του υπόχρεου, η οποία υποβάλλεται στις υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. από τον υπόχρεο, τους καθολικούς διαδόχους του ή οποιονδήποτε τρίτο που δικαιολογεί ειδικό έννομο συμφέρον. Οι αιτήσεις διόρθωσης και μεταβολής που αφορούν στους υπόχρεους, οι οποίοι αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 2, υποβάλλονται στη Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης που είναι αρμόδια για τον υπόχρεο.

3. Κάθε διόρθωση και μεταβολή των καταχωρήσεων στο Γ.Ε.ΜΗ. πραγματοποιείται μετά από έλεγχο νομιμότητας της αίτησης, σύμφωνα με τα στοιχεία της επελθούσας διόρθωσης ή μεταβολής και αναφέρει τον ακριβή χρόνο αυτής, την αρμόδια υπηρεσία καταχώρισης και τον υπάλληλο που την πραγματοποίησε.

4. Αν επέλθει μεταβολή στο κύριο αντικείμενο της επιχείρησης, στην κατοικία, στην έδρα ή στην εγκατάσταση του υπόχρεου, με συνέπεια τη μεταβολή της καθ' ύλην ή κατά τόπο αρμοδιότητας της υπηρεσίας καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ., η αρχικά αρμόδια υπηρεσία καταχωρίζει την επελθούσα μεταβολή στο Γ.Ε.ΜΗ. και αποστέλλει, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, στην υπηρεσία που καθίσταται αρμόδια, το Φάκελο του υπόχρεου, εφόσον αυτός δεν τηρείται ηλεκτρονικά.

5. Αν ανώνυμη εταιρεία, ευρωπαϊκή εταιρεία, ευρωπαϊκή συνεταιριστική εταιρεία και τα υποκαταστήματα αυτών μεταφερθούν από την αρμοδιότητα των υπηρεσιών Γ.Ε.ΜΗ. στην αρμοδιότητα του Τμήματος Γ.Ε.ΜΗ. ή αντιστρόφως, οι αναγκαίες καταχωρήσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. πραγματοποιούνται από το Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ..

Άρθρο 10 Ν. 3419/2005

Διαγραφή

1. Οι υπόχρεοι διαγράφονται από το Γ.Ε.ΜΗ. στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. Με την απώλεια της εμπορικής ιδιότητάς τους, εφόσον η εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. πραγματοποιήθηκε με βάση την ιδιότητα αυτή. Η διαγραφή διενεργείται κατόπιν υποβολής στην αρμόδια υπηρεσία του Γ.Ε.ΜΗ. δήλωσης του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α') είτε από τον υπόχρεο είτε από όποιον έχει ειδικό έννομο συμφέρον. Ο υποβάλλων τη δήλωση φέρει το βάρος απόδειξης της απώλειας της εμπορικής ιδιότητας του υπόχρεου.

β. Μετά από αίτησή τους, όταν πρόκειται για πρόσωπα από τα αναφερόμενα στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 1.

Η αίτηση υποβάλλεται οποτεδήποτε, εφόσον ο υπόχρεος δεν έχει αποκτήσει την εμπορική ιδιότητα. Στην περίπτωση αυτή, οι συνέπειες της εγγραφής τους παύουν δύο (2) μήνες μετά τη διαγραφή.

γ. Με το θάνατό τους ή την κήρυξή τους σε αφάνεια. Με την επιφύλαξη του άρθρου 11, η διαγραφή διενεργείται με την προσκόμιση, από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, της ληξιαρχικής πράξης θανάτου ή της τελεσίδικης απόφασης κήρυξης σε αφάνεια, η οποία συνοδεύεται από πιστοποιητικό δημοσίευσής της κατά το άρθρο 47 Α.Κ.. Αν οι κληρονόμοι του υπόχρεου συνεχίσουν την εμπορική δραστηριότητα του θανόντος, καθένας από αυτούς υποχρεούται, αυτοτελώς, να εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ. από το χρόνο αποδοχής, εκ μέρους του, της κληρονομίας ή την πάροδο της προθεσμίας για αποποίησης της.

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη χορήγηση Αριθμού Γ.Ε.ΜΗ. στους κληρονόμους και για τη μεταβολή του Αριθμού Γ.Ε.ΜΗ. των υποκαταστημάτων του κληρονομούμενου.

δ. Με την κήρυξη του υπόχρεου φυσικού προσώπου σε στερητική δικαστική συμπαράσταση, που το καθιστά ανίκανο για την άσκηση εμπορίας. Η διαγραφή διενεργείται με την προσκόμιση από τον δικαστικό συμπαραστάτη δικαστικής απόφασης με την οποία ο υπόχρεος υποβάλλεται σε δικαστική συμπαράσταση και διορίζεται δικαστικός συμπαραστάτης. Ο δικαστικός συμπαραστάτης υποχρεούται, με ποινή έκπτωσης από το λειτούργημά του, να υποβάλει αίτηση διαγραφής, αν το δικαστήριο δεν του χορήγησε άδεια συνέχισης της εμπορίας.

ε. Με την περάτωση της εκκαθάρισης, αν λυθεί το υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή η ένωση προσώπων. Η διαγραφή στην περίπτωση αυτή διενεργείται ύστερα από αίτηση του εκκαθαριστή ή των εκκαθαριστών, ενός από τους εταίρους ή τα μέλη της ένωσης ή οποιουδήποτε τρίτου έχει ειδικό έννομο συμφέρον. Ειδικά, οι ανώνυμες εταιρίες διαγράφονται από το Γ.Ε.ΜΗ. και στις περιπτώσεις που προβλέπεται διαγραφή, σύμφωνα με την περίπτωση ιγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 7α του κ.ν. 2190/1920, μετά από αίτηση της υπόχρεης εταιρείας.

2. Οι καταχωρήσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. διαγράφονται, εφόσον ήταν από την αρχή ή κατέστησαν μεταγενέστερα παράνομες, αναληθείς ή ανακριβείς. Η διαγραφή διενεργείται μετά από αίτηση που υποβάλλεται από τον υπόχρεο ή τρίτο που έχει ειδικό έννομο συμφέρον, στην αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ..

3. Στην πράξη διαγραφής κάθε καταχώρησης αναγράφονται η ημερομηνία και ο υπάλληλος που τη διενήργησε.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης μπορεί να καθορίζονται και άλλες περιπτώσεις διαγραφής καταχωρήσεων από το Γ.Ε.ΜΗ., πέραν αυτών που προβλέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού.

Άρθρο 11 Ν. 3419/2005

Αυτεπάγγελτες καταχωρήσεις, διορθώσεις, μεταβολές και διαγραφές

1. Αν υπόχρεος ή τρίτος που έχει ειδικό έννομο συμφέρον, παραλείψουν να υποβάλουν αίτηση καταχώρησης, η αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. προβαίνει αυτεπάγγελτα, μετά από έλεγχο, στην αναγκαία καταχώρηση, εφόσον διαπιστώνει με βεβαιότητα την ύπαρξη συγκεκριμένων νομικών πράξεων, εγγράφων και δηλώσεων που αφορούν τον υπόχρεο, για τα οποία απαιτείται καταχώρηση στο Γ.Ε.ΜΗ. Για την ανωτέρω καταχώρηση, οι υπηρεσίες καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. λαμβάνουν υπόψη, ιδίως, τις δικαστικές αποφάσεις που αναγνωρίζουν την εμπορική ιδιότητα προσώπου, προκειμένου να διαπιστώσουν αν αυτό κατατάσσεται μεταξύ των υπόχρεων.

2. Αν ο υπόχρεος ή τρίτος που έχει ειδικό έννομο συμφέρον παραλείψουν να υποβάλουν αίτηση μεταβολής ή διαγραφής από το Γ.Ε.ΜΗ., η αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. προβαίνει αυτεπαγγέλτως στη μεταβολή ή τη διαγραφή των καταχωρήσεων, εφόσον διαπιστώνει με βεβαιότητα ότι τα νομικά γεγονότα, έγγραφα και δηλώσεις που καταχωρήθηκαν ήταν από την αρχή ή κατέστησαν μεταγενέστερα παράνομα, αναληθή ή ανακριβή.

3. Πριν η αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. προβεί αυτεπαγγέλτως στις πράξεις που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους, καλεί εγγράφως τον υπόχρεο είτε να υποβάλει σχετική αίτηση εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών είτε να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν πρέπει να γίνει η καταχώρηση, μεταβολή ή διαγραφή. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η αρμόδια υπηρεσία του Γ.Ε.ΜΗ. προβαίνει αυτεπαγγέλτως στην καταχώρηση, στη μεταβολή ή τη διαγραφή και επιβάλλει στον υπόχρεο και στους νόμιμους εκπροσώπους του πρόστιμο, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 17.

4. Η αρμόδια υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. προβαίνει σε αυτεπάγγελτη καταχώρηση, μεταβολή ή διαγραφή χωρίς την τήρηση της διαδικασίας που προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. Αν περιέλθουν σε αυτήν, σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 4, διοικητικές πράξεις των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης ή των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που αφορούν την καταχώρηση, τη μεταβολή ή τη

διαγραφή των ανωνύμων εταιρειών, των ευρωπαϊκών εταιρειών, των ευρωπαϊκών συνεταιριστικών εταιρειών και των υποκαταστημάτων των ημεδαπών και αλλοδαπών εταιρειών στην ημεδαπή που υπάγονται στις υπηρεσίες αυτές.

β. Αν περιέλθουν σε αυτήν ληξιαρχικές πράξεις θανάτου του υπόχρεου φυσικού προσώπου ή του φυσικού προσώπου, του οποίου ο θάνατος επηρεάζει τη νομική κατάσταση, τη διαχείριση ή την εκπροσώπηση υπόχρεου νομικού προσώπου, ένωσης προσώπων ή υποκαταστήματος.

γ. Αν περιέλθουν σε αυτήν, με οποιονδήποτε τρόπο, δικαστικές αποφάσεις που δημιουργούν, κηρύσσουν, αναγνωρίζουν ή μεταβάλλουν έννομες καταστάσεις και σχέσεις του υπόχρεου, οι οποίες αντιτάσσονται κατά νόμο προς κάθε τρίτο και οι οποίες αφορούν την καταχώρηση, μεταβολή ή διαγραφή, όπως δικαστικές αποφάσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις ε', στ' και ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 6, δικαστικές αποφάσεις, διοικητικές πράξεις ή δικαιопραξίες που επιφέρουν τη λύση του υπόχρεου νομικού προσώπου ή της ένωσης προσώπων, δικαστικές αποφάσεις, διοικητικές πράξεις ή δικαιопραξίες που επιφέρουν την είσοδο ή αποχώρηση εταίρων, μελών υπόχρεων νομικών προσώπων και ενώσεων προσώπων και το διορισμό ή την παύση εκπροσώπων των υπόχρεων νομικών προσώπων, ενώσεων προσώπων και υποκαταστημάτων.

δ. Αν περιέλθουν σε αυτήν, με οποιονδήποτε τρόπο, αιτήσεις και δηλώσεις, που αναφέρονται στην περίπτωση η' της παραγράφου 2 του άρθρου 6.

5. Οι γραμματείες των κατά τόπους αρμόδιων δικαστηρίων υποχρεούνται να διαβιβάζουν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και με ηλεκτρονικά μέσα, στις αρμόδιες υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ., τις δικαστικές αποφάσεις, τις αιτήσεις και τις δηλώσεις, που αναφέρονται στην παράγραφο 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διαβίβασης και καταχώρισης των ανωτέρω στοιχείων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.

6. Με την επιφύλαξη της τήρησης των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου, συμβολαιογράφοι και δημόσιοι λειτουργοί υποχρεούνται να ενημερώνουν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, τις αρμόδιες υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ., όταν στα πλαίσια άσκησης της δραστηριότητάς ή αρμοδιότητάς τους διαπιστώνουν ότι παραλείφθηκε η εγγραφή υπόχρεου ή η καταχώρηση νομικών γεγονότων, δηλώσεων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων, για τα οποία απαιτείται εγγραφή ή καταχώρηση ή συντρέχει περίπτωση παράνομης, αναληθούς ή ανακριβούς καταχώρισης, μεταβολής ή διαγραφής.

Άρθρο 12 Ν. 3419/2005

Έννομη προστασία

1. Αν η αρμόδια υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. αρνείται να προβεί στην αιτούμενη καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή, όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο να διατάξει την εγγραφή, μεταβολή, διαγραφή ή άλλη καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. Αρμόδιο να διατάξει την αιτούμενη ενέργεια, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας όπου εδρεύει η αρμόδια υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. Αν στην ίδια περιφέρεια υφίστανται

περισσότερα Πρωτοδικεία, αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο που βρίσκεται εγγύτερα στην ανωτέρω αρμόδια υπηρεσία. Αν έχουν ιδρυθεί στην ημεδαπή, από τον ίδιο υπόχρεο, περισσότερα του ενός υποκαταστήματα, αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο στο οποίο προσφεύγει, κατ' επιλογή του, ο υπόχρεος.

2. Το δικαστήριο δικάζει κατά τη διαδικασία που ορίζεται στα άρθρα 739 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Στη δίκη κλητεύεται υποχρεωτικά, με επιμέλεια του αιτούντος, ο Πρόεδρος του οικείου Επιμελητηρίου στο οποίο υπάγεται η υπηρεσία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. ή ο νόμιμος αναπληρωτής του. Αν η αίτηση υποβάλλεται από τρίτο, στη σχετική δίκη κλητεύονται υποχρεωτικά, με επιμέλεια του αιτούντος, ο υπόχρεος ή η υπό σύσταση εταιρεία. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει την κλήτευση και οποιουδήποτε τρίτου έχει ειδικό έννομο συμφέρον.

Αν η άρνηση της εγγραφής, καταχώρησης ή μεταβολής οφείλεται σε κίνδυνο σύγχυσης της επωνυμίας ή του διακριτικού τίτλου του υπόχρεου, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 5, κλητεύεται υποχρεωτικά ο δικαιούχος της προκαταχωρισμένης επωνυμίας ή διακριτικού τίτλου.

3. Η απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου καθορίζει επακριβώς το περιεχόμενο της εγγραφής, καταχώρισης ή μεταβολής, καθώς και το αντικείμενο της διαγραφής. Με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου, η απόφαση διαβιβάζεται με ηλεκτρονικά μέσα στην αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., η οποία οφείλει να ενεργήσει αυθημερόν, κατά το διατακτικό της απόφασης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται η διαδικασία και οι όροι διαβίβασης των δικαστικών αποφάσεων κατά το προηγούμενο εδάφιο και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

4. Η εγγραφή, μεταβολή, διαγραφή ή άλλη καταχώρηση που διενεργείται σε εκτέλεση απόφασης δικαστηρίου ή των συμβουλίων που αναφέρονται στο άρθρο 3 δεν έχουν αναδρομικό αποτέλεσμα.

Άρθρο 13 Ν. 3419/2005

Δημοσιεύσεις

1. Το Τεύχος Αωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως μετονομάζεται σε Τεύχος Αωνύμων Εταιριών – Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης και Γενικού Εμπορικού Μητρώου, από την έναρξη λειτουργίας του Γ.Ε.ΜΗ. κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 18.

2.α) Αν η εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. και κάθε περαιτέρω καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή αφορά ανώνυμες εταιρίες, εταιρίες περιορισμένης ευθύνης, ευρωπαϊκές εταιρίες, ευρωπαϊκές συνεταιριστικές εταιρίες και τα υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιριών στην ημεδαπή, που αναφέρονται στις περιπτώσεις στ', ζ' και η' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, η αρμόδια υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. αποστέλλει, αυτεπαγγέλτως, στο Εθνικό Τυπογραφείο ανακοίνωση για τη σχετική καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ., με περιληπτική αναφορά του περιεχομένου της καταχώρισης, μεταβολής ή διαγραφής και του χρόνου διενέργειας αυτών. Προϋπόθεση της αποστολής της ανακοίνωσης αποτελεί η προηγούμενη καταβολή από τον υπόχρεο των τελών δημοσίευσης στο Τεύχος Αωνύμων Εταιριών – Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης και Γενικού Εμπορικού Μητρώου. Σε περίπτωση αυτεπάγγελτης εγγραφής, καταχώρισης,

μεταβολής ή διαγραφής, σύμφωνα με το άρθρο 11, η υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. αποστέλλει τη σχετική ανακοίνωση στο Εθνικό Τυπογραφείο και επιβάλλει τα σχετικά τέλη στον υπόχρεο.

β) Προηγούμενη καταβολή από τον υπόχρεο των τελών δημοσίευσης στο Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών – Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης και Γενικού Εμπορικού Μητρώου, ακόμη και σε περίπτωση αυτεπάγγελτης εγγραφής, καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με το άρθρο 11, δεν απαιτείται εξαιρετικά για τις περιπτώσεις δημοσίευσης της περιληπτικής αναφοράς του περιεχομένου της καταχώρισης σύστασης ανωνύμων εταιριών και εταιριών περιορισμένης ευθύνης στο Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών – Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης και Γενικού Εμπορικού Μητρώου, η οποία (δημοσίευση) γίνεται ατελώς.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την έκδοση και την κυκλοφορία του Τεύχους Ανωνύμων Εταιριών – Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης και Γενικού Εμπορικού Μητρώου και τη διαδικασία δημοσίευσης, σε αυτό, των καταχωρίσεων στο Γ.Ε.ΜΗ. Με την ίδια απόφαση μπορεί να αποφασισθεί η τήρηση του Τεύχους Ανωνύμων Εταιριών – Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης και Γενικού Εμπορικού Μητρώου σε ηλεκτρονική μορφή και να καθορισθούν οι αναγκαίες λεπτομέρειες

Άρθρο 14 Ν. 3419/2005

Ξενόγλωσσες καταχωρήσεις

1. Οι καταχωρήσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. μπορεί να λάβουν χώρα και σε μία ή περισσότερες από τις επίσημες γλώσσες της Ε.Ε., μετά από σχετική αίτηση των υπόχρεων, εφόσον αυτοί προσκομίζουν τις σχετικές δηλώσεις και αιτήσεις και όλα τα προς καταχώρηση έγγραφα σε νομίμως επικυρωμένη μετάφραση.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας δύναται να καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες σχετικά με τις προϋποθέσεις διενέργειας ξενόγλωσσων καταχωρήσεων στο Γ.Ε.ΜΗ.

3. Αν διαπιστώνεται απόκλιση μεταξύ ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ., υπερισχύει η καταχώρηση στην ελληνική γλώσσα. Κάθε τρίτος μπορεί να επικαλεσθεί την ξενόγλωσση καταχώρηση, εκτός αν ο υπόχρεος αποδείξει ότι οι τρίτοι είχαν γνώση της καταχώρησης στην ελληνική γλώσσα και της διαφοράς της τελευταίας από την ξενόγλωσση.

Άρθρο 15 Ν. 3419/2005

Αποτελέσματα της καταχώρησης

1. Με την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. των νομικών γεγονότων, δηλώσεων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, επέρχονται, ως προς τις ομόρρυθμες εταιρείες, τις ετερόρρυθμες εταιρείες (απλές ή κατά μετοχές), τις ανώνυμες εταιρείες, τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, τις ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, τους αστικούς συνεταιρισμούς, τις εταιρείες που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ', δ' και

ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και τους υπόχρεους που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 1, τα ακόλουθα αποτελέσματα:

α. Τα υπό σύσταση νομικά πρόσωπα που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο αποκτούν νομική προσωπικότητα.

β. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που ρυθμίζουν τη μετατροπή ή το μετασχηματισμό των εταιρειών, συντελείται η μετατροπή των υπόχρεων εταιρειών σε ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, ιδιωτικές κεφαλαιουχικές εταιρείες, αστικούς συνεταιρισμούς και σε εταιρείες που αναφέρονται στις περιπτώσεις γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 1.

γ. Επέρχεται η τροποποίηση του καταστατικού.

δ. Συντελείται η συγχώνευση ή η διάσπαση, με μόνη την εγγραφή και πριν από τη διαγραφή της εταιρείας που απορροφάται ή διασπάται.

ε. Επέρχεται η λύση, μετά από απόφαση των εταίρων ή έκδοση σχετικής διοικητικής πράξης.

στ. Επέρχεται η αναβίωση.

2. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, από την έναρξη της τήρησης του Γ.Ε.ΜΗ. και με την καταχώρηση σε αυτό των νομικών γεγονότων, δηλώσεων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού, δημιουργείται για τους λοιπούς υπόχρεους, που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 1, μαχητό τεκμήριο εμπορικής ιδιότητας.

3. Οι εγγραφές και καταχωρήσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. τεκμαίρονται ορθές και σύννομες μέχρι τη διόρθωσή τους, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 9.

Άρθρο 16 Ν. 3419/2005

Δημοσιότητα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου

1. α) Η εμπορική δημοσιότητα πραγματοποιείται με:

αα) Την καταχώριση, αρχική ή μεταγενέστερη, στο Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από τον παρόντα νόμο, και

ββ) τη δημοσίευση στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. από την Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. ή, κατά περίπτωση, το Τμήμα Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 5, των πράξεων και στοιχείων για τα οποία επιβάλλεται υποχρέωση δημοσιότητας.

γγ) Ειδικά ως προς τους υπόχρεους που αναφέρονται στην παράγραφο 2α του άρθρου 13, δεν τίθονται οι διατάξεις της ειδικής νομοθεσίας οι οποίες προβλέπουν διατυπώσεις δημοσίευσης των καταχωρίσεων. Στην περίπτωση αυτή, η ολοκλήρωση της εμπορικής δημοσιότητας προϋποθέτει επιπλέον και την τήρηση της διαδικασίας που ορίζεται στην παράγραφο 2α του άρθρου 13.

β) Ο διαδικτυακός τόπος του Γ.Ε.ΜΗ. αποτελεί το «Εθνικό Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας». Σε ειδικό κατάλογο του διαδικτυακού τόπου του Γ.Ε.ΜΗ. υπό τον τίτλο

«Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας» δημοσιεύονται το Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών και η Μερίδα.

γ) Οι δημοσιεύσεις στο διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. που αφορούν στις κεφαλαιουχικές εταιρίες προβάλλονται σε ειδικό υποκατάλογο υπό τον τίτλο «Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας/Τεύχος Κεφαλαιουχικών Εταιριών». Σε ειδικό τμήμα του Τεύχους αυτού προβάλλονται οι προσκλήσεις και κάθε άλλης μορφής επικοινωνία της εταιρίας με τους μετόχους της, οι ανακοινώσεις σχετικά με τους μετασχηματισμούς των εταιριών (μετατροπή, συγχώνευση, διάσπαση, απόσχιση κ.λπ.) και γενικά οι πράξεις για τις οποίες υπάρχει σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις υποχρέωση δημοσιότητας.

δ) Πληροφορίες, στοιχεία και μεταβολές που προβλέπονται από τον Πτωχευτικό Κώδικα δημοσιεύονται σε ειδικό υποκατάλογο υπό τον τίτλο «Δελτίο Εμπορικής Δημοσιότητας/Τεύχος Πτωχευτικού Κώδικα».

2. Υπεύθυνα για την υποβολή στην αρμόδια υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ. των πράξεων και στοιχείων για τα οποία απαιτείται δημοσιότητα είναι τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 ή ο αντιπρόσωπός τους.

3. α) Τα πρόσωπα και οι ενώσεις προσώπων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 δεν μπορούν να αντιτάξουν στους τρίτους τις πράξεις και τα στοιχεία για τα οποία δεν τηρήθηκαν οι διατυπώσεις δημοσίευσης της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 εκτός αν αποδείξουν ότι οι τρίτοι τα γνώριζαν. Πράξεις ή στοιχεία που έχουν δημοσιευτεί δεν αντιτάσσονται στους τρίτους πριν περάσουν δεκαπέντε ημέρες από τη δημοσίευση, εφόσον οι τρίτοι αποδεικνύουν ότι δεν ήταν δυνατόν να τα γνωρίζουν.

β) Σε περίπτωση ασυμφωνίας του κειμένου που δημοσιεύτηκε, με το περιεχόμενο της πράξης ή του στοιχείου που έχει καταχωρισθεί στο Γ.Ε.ΜΗ., τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 1 δεν μπορούν να αντιτάξουν στους τρίτους το περιεχόμενο του κειμένου που δημοσιεύτηκε. Οι τρίτοι μπορούν να επικαλεστούν το στοιχείο που δημοσιεύτηκε, εκτός αν τα ανωτέρω πρόσωπα αποδείξουν ότι οι τρίτοι γνώριζαν το κείμενο που έχει καταχωρισθεί στο Γ.Ε.ΜΗ.

γ) Οι τρίτοι μπορούν να επικαλούνται πράξεις ή στοιχεία για τα οποία δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί οι διατυπώσεις δημοσιότητας, σύμφωνα με τα ανωτέρω, εκτός εάν η έλλειψη δημοσιότητας καθιστά τις πράξεις ή τα στοιχεία ανίσχυρα.»

Άρθρο 17 Ν. 3419/2005

Διοικητικές κυρώσεις

Με απόφαση της εκάστοτε αρμόδιας υπηρεσίας καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. επιβάλλεται, σε βάρος των υπόχρεων ή των νόμιμων εκπροσώπων τους που παραβιάζουν τις διατάξεις του νόμου αυτού και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, πρόστιμο από 600 έως 30.000 ευρώ, ανάλογα με τη βαρύτητα και τη συχνότητα της παράβασης. Τα ανωτέρω πρόστιμα αποτελούν έσοδα της υπηρεσίας καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. στην οποία υπάγεται ο υπόχρεος. Σε περίπτωση που υπηρεσία καταχώρησης είναι Επιμελητήριο, τα ανωτέρω πρόστιμα αποτελούν κατά ποσοστό 50% έσοδα της υπηρεσίας καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. στην οποία υπάγεται ο υπόχρεος και κατά ποσοστό 50% έσοδα της Κ.Ε.Ε. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθορίζεται η

διαδικασία επιβολής και είσπραξης των προστίμων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με όμοια απόφαση μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ύψος του προστίμου.»

Άρθρο 18 Ν. 3419/2005

Έναρξη λειτουργίας του Γ.Ε.ΜΗ.

1. Το Γ.Ε.ΜΗ. τίθεται σε λειτουργία το αργότερο την 1.1.2007. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης μπορεί να παρατείνεται η προθεσμία που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο. Με όμοια απόφαση μπορεί, οι αρμοδιότητες της Κ.Ε.Ε. που προβλέπονται στο νόμο αυτόν, να ανατίθενται, μετά από γνώμη της Κ.Ε.Ε., προσωρινά σε Επιμελητήριο που έχει την αναγκαία υποδομή και τις δυνατότητες για την προσωρινή άσκηση των αρμοδιοτήτων της Κ.Ε.Ε., σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

2. Η προμήθεια του αναγκαίου υλικοτεχνικού εξοπλισμού, του λογισμικού και η ανάθεση εκτέλεσης των συναφών, με τη λειτουργία του δικτύου, υπηρεσιών, οι οποίες ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Ανάπτυξης και αφορούν το Γ.Ε.ΜΗ., μπορεί να διενεργούνται από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

3. Οι καταχωρήσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. υπερισχύουν κάθε άλλης αποκλίνουσας καταχώρισης στα Μητρώα ή στα Βιβλία προσωπικών εταιριών και εταιριών περιορισμένης ευθύνης, στο Κεντρικό τα Ειδικά και τα Νομαρχιακά Μητρώα ανωνύμων εταιριών, στα Μητρώα αστικών συνεταιρισμών και τα Μητρώα ευρωπαϊκών ομίλων οικονομικού σκοπού. Τα εν λόγω Βιβλία και Μητρώα διατηρούνται μόνο ως αρχεία ανάκλησης δεδομένων και μέχρι την πλήρη μεταφορά – μετάπτωσή τους στο Γ.Ε.ΜΗ.

Από την έναρξη λειτουργίας του Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με την παράγραφο 1, όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται «Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών», «ΜΑΕ», «Κεντρικό Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών», «ΚΜΑΕ», «Μητρώο Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης», «ΜΕΠΕ», «Βιβλία ή Βιβλίο Εταιριών», νοείται στο εξής το Γ.Ε.ΜΗ.

Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται αναφορά σε «Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης» ή «ΤΑΕΠΕ», νοείται στο εξής το «Τεύχος Ανωνύμων Εταιριών – Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης και Γενικού Εμπορικού Μητρώου».

Όπου σε διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας γίνεται αναφορά στο Γ.Ε.ΜΗ. στοιχεία (π.χ. Αρ. Γ.Ε.ΜΗ.), χωρίς το Γ.Ε.ΜΗ. να έχει τεθεί σε λειτουργία ως προς το πρόσωπο του εγγραφόμενου, νοείται ως αναφορά στο προϊσχύον καθεστώς ή στην αντίστοιχη ρύθμιση του προϊσχύοντος καθεστώτος

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και ο χρόνος της μεταφοράς στο Γ.Ε.ΜΗ., κατά προτεραιότητα, του περιεχομένου των Ειδικών και Νομαρχιακών Μητρώων Ανωνύμων Εταιριών, του Κεντρικού Μητρώου Ανωνύμων Εταιριών, των Μητρώων ή Βιβλίων Προσωπικών Εταιριών και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης, των Μητρώων Αστικών Συνεταιρισμών και των Μητρώων Ευρωπαϊκών Ομίλων Οικονομικού Σκοπού.

Μέχρι την ολοκλήρωση της μεταφοράς αυτής, κάθε καταχώριση στα Βιβλία και Μητρώα που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο θεωρείται ως καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ..

Σε κάθε περίπτωση, οι υπόχρεοι που αναφέρονται στις περιπτώσεις β', ζ και η' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 οι οποίοι δεν έχουν εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ. οφείλουν με αίτηση τους, να ζητήσουν την εγγραφή τους στο Γ.Ε.ΜΗ., υποβάλλοντας τις πράξεις και τα στοιχεία που θα ορισθούν με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας κατά περίπτωση, ενώ για τους λοιπούς υπόχρεους του άρθρου 1 η κατάθεση της σχετικής αίτησης καθίσταται προαιρετική. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται ο τρόπος, η διαδικασία και η προθεσμία μέσα στην οποία πρέπει να ολοκληρωθεί η καταχώριση κατά το προηγούμενο εδάφιο. Οι υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. μπορούν να ελέγχουν τα στοιχεία που μεταφέρονται ή καταχωρίζονται σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια και να καλούν τους υπόχρεους να προβαίνουν στις αναγκαίες διευκρινίσεις, διορθώσεις και συμπληρώσεις.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταφοράς κατά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής, ορίζεται η παύση της αρμοδιότητας κάθε άλλου φορέα, για την τήρηση των Βιβλίων και Μητρώων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.»

«Ν 3588/2007: ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ»

«Άρθρο 6 του ν. 3588/2007

1. Το πτωχευτικό δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση, εάν δεν συντρέχουν οι υποκειμενικές ή οι Αντικειμενικές Προϋποθέσεις για την κήρυξη της πτώχευσης.

2. Το πτωχευτικό δικαστήριο απορρίπτει επίσης την αίτηση, εφόσον αποδεικνύεται ότι, αν και συντρέχουν οι Προϋποθέσεις της παραγράφου 1, η περιουσία του οφειλέτη δεν θα επαρκέσει για την κάλυψη των εξόδων της Διαδικασίας. Σε περίπτωση απόρριψης για την αιτία αυτή, το πτωχευτικό δικαστήριο διατάσσει την καταχώριση του ονόματος ή της επωνυμίας, κατά περίπτωση, του οφειλέτη στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο, καθώς και στα Μητρώα Πτωχεύσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 8. Η καταχώριση διαγράφεται μετά πάροδο τριετίας.

3. Το πτωχευτικό δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση, εάν αποδειχθεί ότι αυτή ασκείται καταχρηστικά. Καταχρηστική είναι η αίτηση ιδίως, εάν ο πιστωτής την χρησιμοποιεί ως υποκατάστατο Διαδικασίας ατομικής ικανοποίησης ή προς επιδίωξη σκοπών άσχετων με την πτώχευση, ως θεσμό συλλογικής εκτέλεσης, καθώς και εάν ο οφειλέτης την υποβάλλει προς το σκοπό δόλιας αποφυγής πληρωμής των χρεών του.

4. Στην περίπτωση που συντρέχουν οι όροι της παραγράφου 3, το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί, μετά από αίτηση όποιου από τους διαδίκους έχει έννομο συμφέρον, να επιδικάσει αποζημίωση κατ' εκείνου που υπέβαλε την αίτηση.

Άρθρο 8 του ν. 3588/2007

1. Περιλήψεις των αποφάσεων που κηρύσσουν την πτώχευση ή μεταβάλλουν το χρόνο παύσης των πληρωμών, καθώς και κάθε άλλη πρόσκληση ή πράξη που προβλέπεται στον παρόντα κώδικα, δημοσιεύονται με την επιμέλεια του συνδίκου, του οφειλέτη ή οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων

του Ταμείου Νομικών. Το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να διατάξει και πρόσθετες δημοσιεύσεις.

2. Οι αποφάσεις που κηρύσσουν ή ανακαλούν πτώχευση ή διατάσσουν το άνοιγμα της Διαδικασίας συνδιαλλαγής, επικυρώνουν τη συμφωνία συνδιαλλαγής, κηρύσσουν τη λύση αυτής, επικυρώνουν ή απορρίπτουν το σχέδιο αναδιοργάνωσης, ακυρώνουν τούτο ή διατάσσουν την ατομική ανατροπή του ή παύουν τις εργασίες της πτωχέυσεως και σε όσες άλλες περιπτώσεις ορίζεται στον παρόντα κώδικα, σημειώνονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο.

3. Σε κάθε πρωτοδικείο, στο γραφείο του εισηγητή, τηρείται με επιμέλεια του γραμματέα των πτωχέυσεων **Μητρώο Πτωχέυσεων**, στο οποίο εγγράφονται τα ονόματα και επί νομικών προσώπων η επωνυμία αυτών που κηρύχθηκαν σε πτώχευση ή ζητήθηκε το άνοιγμα της Διαδικασίας συνδιαλλαγής. Στη μερίδα τους καταχωρείται κάθε περαιτέρω πράξη της Διαδικασίας, καθώς και η αποκατάσταση. Τηρείται επίσης και αλφαβητικό ευρετήριο. Στο Πρωτοδικείο Αθηνών τηρείται Γενικό Μητρώο, στο οποίο καταχωρούνται οι άνω μεταβολές για ολόκληρη τη Χώρα. Οι λεπτομέρειες τήρησης των Μητρώων αυτών καθορίζονται με Απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά την παράγραφο 1 άρθρου 13 Ν.4013/2011,ΦΕΚ Α 204, "Όπου στον Πτωχευτικό Κώδικα ή άλλη νομοθεσία γίνεται λόγος για Διαδικασία συνδιαλλαγής θα νοείται εφεξής η Διαδικασία εξυγίανσης, εκτός αν προκύπτει κάτι άλλο".

Άρθρο 99 του ν. 3588/2007

Διαδικασία εξυγίανσης

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1, το οποίο έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα και βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υπο-χρεώσεών του κατά τρόπο γενικό, δύναται να υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης που προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο με απόφαση του αρμόδιου Δικαστηρίου.

«Νεότερη διαδικασία εξυγίανσης για τον ίδιο οφειλέτη δεν είναι επιτρεπτή, αν δεν έχει παρέλθει πενταετία από την επικύρωση προηγούμενης συμφωνίας εξυγίανσης, εκτός αν πρόκειται για συμφωνία που επικυρώνεται κατά το άρθρο 106β.»

2. Η διαδικασία εξυγίανσης αποτελεί συλλογική προ-πτωχευτική διαδικασία, που αποσκοπεί στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης με τη συμφωνία που προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών παραβλάπτεται, αν προβλέπει ότι οι μη συμβαλλόμενοι στη συμφωνία πιστωτές θα βρεθούν σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν με βάση αναγκαστική εκτέλεση ή, σε περίπτωση που ο οφειλέτης έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών, με βάση το όγδοο κεφάλαιο του παρόντος Κώδικα. Για την εκτίμηση της οικονομικής θέσης των πιστωτών λαμβάνονται υπόψη τα ποσά και τυχόν άλλα ανταλλάγματα που θα λάβουν και οι όροι αποπληρωμής των ποσών αυτών.

3. Οι σκοποί της παραγράφου 2 επιδιώκονται με τη σύναψη και επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.

4. Η συμφωνία εξυγίανσης δύναται είτε να καταρτισθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης, είτε και πριν από την έναρξη της διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 106β. Στην τελευταία περίπτωση η συμφωνία υποβάλλεται στο δικαστήριο προς επικύρωση με την αίτηση για το άνοιγμα της διαδικασίας.
5. Η απαιτούμενη συναίνεση της πλειοψηφίας των πιστωτών για τη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης δύναται να προκύπτει βάσει απόφασης της συνέλευσης των πιστωτών σύμφωνα με τα άρθρα 105 και 106 ή, χωρίς τη σύγκληση τέτοιας συνέλευσης, με την υπογραφή της συμφωνίας εξυγίανσης από πιστωτές που σχηματίζουν την κατά το άρθρο 106α απαιτούμενη πλειοψηφία.
6. Αν ο οφειλέτης έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών, με την αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία του παρόντος κεφαλαίου πρέπει να συνυποβάλλεται με το ίδιο δικόγραφο αίτηση για την κήρυξη πτώχευσης κατά το άρθρο 5 παρ. 2. Παράλειψη συνυποβολής αίτησης πτώχευσης δεν καθιστά απαράδεκτη την αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία του παρόντος κεφαλαίου, είναι όμως δυνατή η υποβολή αίτησης πτώχευσης από τους πιστωτές ή τον εισαγγελέα πρωτοδικών, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του παρόντος Κώδικα. Το άρθρο 98 εφαρμόζεται και στην παρούσα περίπτωση. Αν το πτωχευτικό δικαστήριο δεχθεί την αίτηση υποβολής σε διαδικασία εξυγίανσης αναστέλλει με την ίδια απόφαση την εξέταση της αίτησης κήρυξης πτώχευσης μέχρι τη λήξη της διαδικασίας εξυγίανσης, άλλως προχωρεί στην εξέταση της αίτησης πτώχευσης. Ως λήξη της διαδικασίας εξυγίανσης θεωρείται η επικύρωση ή η απόρριψη της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, η πάροδος της κατά το άρθρο 101 παράγραφος 1 προθεσμίας, καθώς και η ανάκληση της απόφασης που άνοιξε τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 102 παράγραφος 5. Σε περίπτωση που το δικαστήριο επικυρώσει τη συμφωνία εξυγίανσης, τεκμαίρεται ότι απορρίπτει την αίτηση κήρυξης πτώχευσης με την απόφαση, με την οποία επικυρώνει τη συμφωνία.
7. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και σε αιτήσεις του οφειλέτη, πιστωτών ή του εισαγγελέα πρωτοδικών για την κήρυξη πτώχευσης, οι οποίες εκκρεμούν κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής σε διαδικασία του παρόντος κεφαλαίου ή κατατίθενται στο χρονικό διάστημα μετά από την υποβολή της αίτησης αυτής. Στην περίπτωση αυτή και μετά από αίτημα του οφειλέτη ή πιστωτή, η αίτηση κήρυξης της πτώχευσης είτε συνεκδικάζεται είτε αναβάλλεται για συνεκδίκαση με την αίτηση για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης.
8. Αν ο οφειλέτης περιέλθει σε κατάσταση παύσης πληρωμών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης, οφείλει να υποβάλει αίτηση πτώχευσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2, αλλά δύναται να ζητήσει την αναστολή της εξέτασης της αίτησης πτώχευσης κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 6.
9. Αν ο οφειλέτης είναι ανώνυμη εταιρεία και συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 48 παρ. 1 στοιχείο γ' κ.ν. 2190/1920, αναστέλλεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης η έκδοση απόφασης για τη λύση της εταιρείας και η τυχόν προθεσμία που έχει χορηγηθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι τη λήξη της διαδικασίας εξυγίανσης. Αν ο οφειλέτης είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 45 παρ. 2 του ν. 3190/1955, αναστέλλεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης η έκδοση απόφασης για τη λύση της εταιρείας.
10. Αρμόδιο δικαστήριο για τις διαδικασίες του παρόντος κεφαλαίου είναι το κατά το

άρθρο 4 αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο που, με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Οι αποφάσεις του δεν υπόκεινται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

11. Οι διατάξεις των άλλων κεφαλαίων του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται στις διαδικασίες του παρόντος κεφαλαίου μόνο στο μέτρο που γίνεται παραπομπή σε αυτές.

Άρθρο 100 του ν. 3588/2007

Αίτηση ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης

1. Οφειλέτης, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 99, δύναται να ζητήσει από το πτωχευτικό δικαστήριο το άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης. Στην περίπτωση νομικών προσώπων εφαρμόζεται το άρθρο 96 παράγραφος 2.

2. Στην αίτηση προς το πτωχευτικό δικαστήριο πρέπει να περιγράφονται η επιχείρηση του οφειλέτη, η οικονομική του κατάσταση με παράθεση των πιο πρόσφατων οικονομικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν οφειλών του προς το Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία, τα αίτια της οικονομικής του αδυναμίας, τα προτεινόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής αδυναμίας και οι τυχόν διαπραγματεύσεις που έχουν ήδη λάβει χώρα με τους πιστωτές. Ιδιαίτερα γίνεται περιγραφή του μεγέθους της επιχείρησης, του προσωπικού που απασχολεί, καθώς και της κατάστασης και των προοπτικών της αγοράς, στην οποία ο οφειλέτης δραστηριοποιείται. Με την αίτηση ο οφειλέτης οφείλει να καταθέσει, με ποινή απαραδέκτου, τις οικονομικές του καταστάσεις (εφόσον υπάρχουν) για την τελευταία χρήση, για την οποία είναι διαθέσιμες, βεβαίωση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας για τα χρέη του οφειλέτη προς το Δημόσιο και άλλα έγγραφα που στηρίζουν τα παρεχόμενα από τον οφειλέτη στοιχεία, βεβαιωμένα ως προς την ακρίβεια του περιεχομένου τους από τον υπεύθυνο για τη διεύθυνση του λογιστηρίου, όπου υπάρχει, και από το νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Στην περίπτωση των κεφαλαιουχικών εταιριών, οι ως άνω οικονομικές καταστάσεις πρέπει να είναι δημοσιευμένες και εγκεκριμένες από γενική συνέλευση. Στην περίπτωση των λοιπών επιχειρήσεων, αλλά και όταν πρόκειται για ενδιάμεσες οικονομικές καταστάσεις, εφόσον υπάρχουν, αυτές πρέπει να είναι δημοσιευμένες σε μία οικονομική εφημερίδα και ελεγμένες. Με την ίδια αίτηση ο οφειλέτης δύναται να ζητά σύγκληση της συνέλευσης των πιστωτών (άρθρο 105) ή και ορισμό μεσολαβητή (άρθρο 102).

3. Η αίτηση προς το δικαστήριο συνοδεύεται, με ποινή απαραδέκτου, από έκθεση εμπειρογνώμονα της επιλογής του οφειλέτη, στην οποία επισυνάπτεται κατάλογος των περιουσιακών στοιχείων και των πιστωτών του οφειλέτη, με ειδική μνεία των ενέγγυων πιστωτών και αναλύονται οι πιθανότητες εξυγίανσης της επιχείρησης. Επίσης, εκτίθεται η γνώμη του εμπειρογνώμονα σε σχέση με τα οικονομικά στοιχεία του οφειλέτη, την κατάσταση της αγοράς, τη βιωσιμότητα της επιχείρησης του οφειλέτη και με το κατά πόσο η εξυγίανση της επιχείρησης του οφειλέτη δεν παραβλάπτει τη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 99 παρ. 2. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης ζητά τη λήψη προληπτικών μέτρων κατά το άρθρο 103, ο εμπειρογνώμονας διατυπώνει τη γνώμη του και ως προς την ανάγκη λήψης τους. Τα στοιχεία της παρούσας παραγράφου δύνανται να περιλαμβάνονται στην αίτηση του οφειλέτη, οπότε ο εμπειρογνώμονας θα βεβαιώνει την ακρίβειά τους και κατά πόσο συμμερίζεται τις εκφερόμενες στην αίτηση εκτιμήσεις.

4. Ο κατά την παράγραφο 3 εμπειρογνώμονας είναι πιστωτικό ίδρυμα που παρέχει νόμιμα υπηρεσίες στην Ελλάδα σύμφωνα με το ν. 3601/2007 (Α' 178), νόμιμος ελεγκτής ή ελεγκτικό γραφείο, όπως ορίζονται στο ν. 3693/2008 (Α' 174). Αν ο οφειλέτης είναι φυσικό πρόσωπο, ως εμπειρογνώμονας δύναται να ορίζεται και ελεγκτής πτυχιούχος ανωτάτης σχολής, που είναι μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Ο.Ε.Ε.) και κάτοχος άδειας Λογιστή Φοροτεχνικού Α' τάξεως του ν. 2515/1997 (Α' 154).

5. Η αίτηση προς το δικαστήριο συνοδεύεται, με ποινή απαραδέκτου, από γραμμάτιο κατάθεσης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ και σε περίπτωση οφειλέτη ανώνυμης εταιρίας επτά χιλιάδες (7.000) ευρώ για την αντιμετώπιση των αμοιβών του εμπειρογνώμονα και του τυχόν μεσολαβητή ή του τυχόν ειδικού εντολοδόχου, τη διενέργεια δημοσιεύσεων και τη σύγκληση των συνελεύσεων των πιστωτών και των εταίρων ή μετόχων. Στην περίπτωση οφειλετών φυσικών προσώπων ή αν με την αίτηση δεν ζητείται η σύγκληση συνέλευσης ή διορισμός μεσολαβητή, το παραπάνω παράβολο ορίζεται σε δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης διατάσσεται από το δικαστήριο η επιστροφή του παραβόλου στον οφειλέτη, ενώ σε περίπτωση αποδοχής της το ποσό του παραβόλου αναλαμβάνεται από το πρόσωπο που θα ορίσει το δικαστήριο (τον τυχόν μεσολαβητή, τον εμπειρογνώμονα ή τον τυχόν ειδικό εντολοδόχο).

6. Για τη συζήτηση της αίτησης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της. Ο αρμόδιος δικαστής δύναται κατά το άρθρο 748 παράγραφος 3 Κ.Πολ. Δ. να διατάξει την κλήτευση ενός ή περισσότερων πιστωτών του οφειλέτη, ορίζοντας ταυτόχρονα και την προθεσμία της κλήτευσης. Εφόσον υπάρχουν χρέη του οφειλέτη προς το δημόσιο ή προς φορείς κοινωνικής ασφάλισης διατάσσεται υποχρεωτικά η κλήτευση τούτων. «Στη συζήτηση δύναται να παραστεί και να ακουσθεί και εκπρόσωπος των εργαζομένων».

Άρθρο 101 του ν. 3588/2007

Απόφαση του δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης

«1. Το πτωχευτικό δικαστήριο, εφόσον προβλέπει ότι η επίτευξη της συμφωνίας είναι δυνατή, ότι υπάρχουν βάσιμες προσδοκίες επιτυχίας της προτεινόμενης εξυγίανσης και ότι δεν παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 99 παρ. 2, αποφασίζει το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης για περίοδο όχι μεγαλύτερη των δύο (2) μηνών από την έκδοση της απόφασης και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, ορίζει μεσολαβητή, σύμφωνα με το άρθρο 102. Ο πρόεδρος του πτωχευτικού δικαστηρίου δύναται με πράξη του ύστερα από αίτηση του οφειλέτη, του μεσολαβητή ή πιστωτή να παρατείνει την περίοδο αυτή για ένα (1) ακόμη μήνα». -

2. Η απόφαση του δικαστηρίου δημοσιεύεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (Τομέας Νομικών).

3. Κατά της απόφασης που απορρίπτει την αίτηση επιτρέπεται έφεση κατά τις κοινές διατάξεις.

Άρθρο 102 του ν. 3588/2007

Διορισμός μεσολαβητή και ειδικού εντολοδόχου

1. Για τη διευκόλυνση επίτευξης συμφωνίας εξυγίανσης μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών του, το πτωχευτικό δικαστήριο κατ' αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτών ή και αυτεπαγγέλτως

δύναται να διορίσει μεσολαβητή είτε με την απόφαση που ανοίγει τη διαδικασία είτε και με μεταγενέστερη απόφαση. Ο μεσολαβητής δύναται να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

2. Ο μεσολαβητής επιλέγεται ελεύθερα από το δικαστήριο, που λαμβάνει υπόψη τις προτάσεις του οφειλέτη ή των πιστωτών. Ιδίως δύναται να διορισθεί ως μεσολαβητής πρόσωπο του καταλόγου του άρθρου 63 παράγραφος 1 ή και διαμεσολαβητής του ν. 3898/2010 (Α' 211) για τη διαμεσολάβηση στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Ως μεσολαβητής δύναται να διορισθεί και ο εμπειρογνώμονας του άρθρου 100.

3. Ο διορισμός μεσολαβητή είναι υποχρεωτικός, αν το ζητήσει ο οφειλέτης. Ο οφειλέτης υποχρεούται να ζητήσει το διορισμό μεσολαβητή, αν ζητά τη σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών σύμφωνα με το άρθρο 105.

4. Ο μεσολαβητής έχει ως αποστολή να επιτύχει τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών του, που να είναι ικανή να επικυρωθεί από το δικαστήριο. Για την εκπλήρωση των καθηκόντων του ο μεσολαβητής δύναται να ζητά από τον οφειλέτη όλα τα κατά την κρίση του αναγκαία οικονομικά στοιχεία και να λαμβάνει αντίγραφα από τα εμπορικά και λογιστικά βιβλία του. Δύναται επίσης να ζητά πληροφορίες σχετικές με τη χρηματοοικονομική κατάσταση του οφειλέτη από το δημόσιο και από τους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης και από πιστωτικά και λοιπά χρηματοδοτικά ιδρύματα κατά παρέκκλιση από τις κείμενες διατάξεις για το τραπεζικό, χρηματιστηριακό και φορολογικό απόρρητο. Οι ως άνω φορείς είναι υποχρεωμένοι να παράσχουν μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την υποβολή σε αυτούς σχετικού αιτήματος του μεσολαβητή ή, σε περίπτωση μη διορισμού μεσολαβητή, του ίδιου του οφειλέτη, χωρίς επιβάρυνση, αναλυτική κατάσταση των προς αυτά οφειλών κατά κεφάλαιο, τόκους και έξοδα. Σε περίπτωση υπαίτιας παράλειψης πιστωτικού ή χρηματοδοτικού ιδρύματος να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις της παραγράφου αυτής, η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να επιβάλλει κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 55Α του καταστατικού της (ν. 3434/1927, Α' 298, ως ισχύει).

5. Αν ο μεσολαβητής διαπιστώσει ότι η επίτευξη συμφωνίας είναι ανέφικτη ή ότι ο οφειλέτης εγκαταλείπει την προσπάθεια επίτευξης συμφωνίας εξυγίανσης, ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση τον πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου, ο οποίος εισάγει αμελλητί την υπόθεση στο δικαστήριο, προκειμένου να ανακαλέσει την απόφαση που άνοιξε τη διαδικασία και να θέσει τέλος στην αποστολή του μεσολαβητή.

«Το προηγούμενο εδάφιο μπορεί να εφαρμοσθεί αναλογικά και μετά από αίτηση πιστωτή, αν δεν υπάρχει μεσολαβητής ή ο υπάρχων μεσολαβητής δεν προβαίνει σε σχετική ενημέρωση του δικαστηρίου, μολοντί αποδεικνύεται ότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις της ανάκλησης».

Η απόφαση του δικαστηρίου κοινοποιείται στον οφειλέτη.

6. Με την απόφαση με την οποία ανοίγει τη διαδικασία ή και με μεταγενέστερη απόφαση, το δικαστήριο, μετά από αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτή του, δύναται να ορίσει πρόσωπο από τον κατάλογο του άρθρου 63 παράγραφος 1 ως ειδικό εντολοδόχο, για τη διενέργεια ειδικών πράξεων, τις οποίες ορίζει το δικαστήριο, ιδίως για τη διαφύλαξη της περιουσίας του οφειλέτη, τη διενέργεια ειδικών διαχειριστικών πράξεων ή την επίβλεψη της εκτέλεσης της συμφωνίας εξυγίανσης. Τα καθήκοντα αυτά δύνανται να ανατεθούν και στο μεσολαβητή. Η απόφαση ορίζει τις πράξεις στις οποίες δύναται να προβαίνει ο ειδικός εντολοδόχος και τη διάρκεια της εντολής, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τη διάρκεια της συμφωνίας εξυγίανσης.-

Άρθρο 103 του ν. 3588/2007

Προληπτικά μέτρα στη διαδικασία εξυγίανσης

1. Με την απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης ή με απόφαση του προέδρου του που λαμβάνεται κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον και δικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων μπορεί να αναστέλλονται από την κατάθεση της αίτησης για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης και μέχρι τη λήξη της εν όλω ή εν μέρει τα ατομικά μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της περιουσίας του οφειλέτη. Η αναστολή καταλαμβάνει τις υποχρεώσεις του οφειλέτη που είχαν γεννηθεί πριν από την υποβολή της αίτησης για το άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης, το δικαστήριο όμως ή κατά περίπτωση ο πρόεδρος δύναται σε εξαιρετικές περιπτώσεις να επεκτείνει την αναστολή και σε νεότερες απαιτήσεις. Κατά τη διάρκεια της αναστολής αναστέλλεται η παραγραφή κατά το άρθρο 255 του Αστικού Κώδικα. Η χορήγηση της αναστολής επάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση της διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη.

2. Εφόσον συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός λόγος, η αναστολή μπορεί να επεκτείνεται και σε εγγυητές ή λοιπούς συνοφειλέτες του οφειλέτη.

3. Το πτωχευτικό δικαστήριο ή κατά περίπτωση ο πρόεδρος του δύναται επίσης με την ίδια διαδικασία να διατάξει και οποιοδήποτε άλλο από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 προληπτικά μέτρα. Τα προληπτικά μέτρα όμως δεν θίγουν τα δικαιώματα από συμφωνία παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3301/2004 (Α' 263) ή από ρήτρα εκκαθαριστικού συμψηφισμού κατά την έννοια της ίδιας διάταξης και ανεξάρτητα από το αν η ρήτρα εκκαθαριστικού συμψηφισμού περιέχεται σε συμφωνία παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας ή σε συμφωνία της οποίας αποτελεί μέρος η συμφωνία παροχής ασφάλειας. Επίσης δεν θίγεται το δικαίωμα καταγγελίας και απόδοσης του μισθίου σε περίπτωση σύμβασης μίσθωσης, εφόσον ο οφειλέτης είναι υπερήμερος ως προς την καταβολή έξι (6) ή περισσότερων μηνιαίων μισθωμάτων.

«Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη διατήρηση των αναγκαίων θέσεων εργασίας μέχρι την επικύρωση ή την απόρριψη του σχεδίου εξυγίανσης.»

4. Κατά τη συζήτηση της αίτησης για τη λήψη προληπτικών μέτρων το δικαστήριο δύναται να διατάξει την κλήτευση ενός ή περισσότερων πιστωτών του οφειλέτη. Η κλήτευση μπορεί να γίνεται με τα μέσα που προβλέπονται στο άρθρο 686 παράγραφος 4 Κ.Πολ.Δ..

«5. Στα προληπτικά μέτρα των προηγούμενων παραγράφων δύνανται να τίθενται εξαιρέσεις, αν συντρέχει σπουδαίος κοινωνικός λόγος, όπως, ενδεικτικά, προκειμένου να καταβληθούν σε πιστωτή ποσά που είναι αναγκαία για τη διατροφή τούτου ή της οικογένειάς του ή για την ικανοποίηση απαιτήσεων διατροφής άλλων προσώπων. Απαιτήσεις εργαζομένων για μισθούς δεν καταλαμβάνονται από τα προληπτικά μέτρα, εκτός αν το δικαστήριο επεκτείνει την αναστολή της παραγράφου 1 και στις απαιτήσεις αυτές για σπουδαίο λόγο και για ορισμένο χρόνο ειδικά αναφερόμενους στην απόφαση.»

6. Ο πρόεδρος του πτωχευτικού δικαστηρίου δύναται οποτεδήποτε να ανακαλεί ή να μεταρρυθμίζει κατά περίπτωση τα κατά τις προηγούμενες παραγράφους προληπτικά μέτρα με αίτηση του έχοντος έννομο συμφέρον.

«7. Προληπτικά μέτρα που διατάχθηκαν σύμφωνα με το παρόν άρθρο ή τυχόν προσωρινή διαταγή που εκδόθηκε παύουν να ισχύουν μετά πάροδο δύο (2) μηνών από το άνοιγμα

της διαδικασίας εξυγίανσης σύμφωνα με το άρθρο 101».

Άρθρο 104 του ν. 3588/2007

Προθεσμία σύναψης της συμφωνίας – Υποχρεώσεις κατά τη διαπραγμάτευση

1. Η συμφωνία εξυγίανσης συνάπτεται εντός της προθεσμίας του άρθρου 101 παράγραφος 1. Εντός της ίδιας προθεσμίας κατατίθεται η αίτηση για την επικύρωσή της από το πτωχευτικό δικαστήριο. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η διαδικασία θεωρείται αυτοδικαίως λήξασα και το λειτούργημα του τυχόν διορισθέντος μεσολαβητή και του τυχόν διορισθέντος ειδικού εντολοδόχου του άρθρου 102 παράγραφος 6 περαιωμένο.

2. Κατά τις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη της συμφωνίας εξυγίανσης, ο οφειλέτης υποχρεούται να παρέχει στο μεσολαβητή, και αν δεν έχει διορισθεί μεσολαβητής, στους πιστωτές του και τον εμπειρογνώμονα όλες τις πληροφορίες, που είναι αναγκαίες για την εκτίμηση της κατάστασης της επιχείρησης και των προοπτικών της. Οι πληροφορίες παρέχονται από τον οφειλέτη είτε μετά από αίτηση των προσώπων αυτών ή και χωρίς αίτηση, αν η μη παροχή τους θα μπορούσε να δημιουργήσει στους πιστωτές παραπλανητική εικόνα της επιχείρησης. Σε περίπτωση μη παροχής πληροφοριών που έχουν ζητηθεί, ιδίως για τη διαφύλαξη επιχειρηματικών απορρήτων, ο οφειλέτης οφείλει να επεξηγεί τους λόγους της μη παροχής τους.

Άρθρο 105 του ν. 3588/2007

Σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών

1. Με την απόφαση για το άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης το πτωχευτικό δικαστήριο δύναται να αποφασίσει κατόπιν αίτησης του οφειλέτη τη σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών, προκειμένου να λάβει απόφαση για την αποδοχή της συμφωνίας εξυγίανσης.

2. Δικαιούνται να μετάσχουν στη συνέλευση όλοι οι πιστωτές, ανεξαρτήτως προνομίων ή εμπραγμάτων ασφαλειών, οι απαιτήσεις των οποίων υπήρχαν κατά την ημέρα ανοίγματος της διαδικασίας, έστω και αν δεν είναι ληξιπρόθεσμες ή τελούν υπό αίρεση.

3. Για τη συμμετοχή των πιστωτών στη συνέλευση, θα πρέπει οι απαιτήσεις τους να περιλαμβάνονται στον πίνακα πιστωτών, που υποβλήθηκε στο δικαστήριο κατά το άρθρο 100 παράγραφος 3, και οι οποίοι προκύπτουν από τα βιβλία του οφειλέτη ή έχουν αναγνωρισθεί ή πιθανολογηθεί με απόφαση δικαστηρίου οποιουδήποτε βαθμού δικαιοδοσίας, ακόμη και με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Ο πρόεδρος του πτωχευτικού δικαστηρίου δύναται, κρίνοντας με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, να επιτρέψει τη συμμετοχή στη συνέλευση πιστωτή, η απαίτηση του οποίου δεν εμφανίζεται στα βιβλία του οφειλέτη και δεν έχει αναγνωρισθεί ή πιθανολογηθεί με δικαστική απόφαση. Με τον ίδιο τρόπο νομιμοποιούνται να συμμετάσχουν και πιστωτές που δεν περιλαμβάνονται στον πίνακα πιστωτών, που υποβλήθηκε στο δικαστήριο κατά το άρθρο 100 παράγραφος 3, καθώς και πιστωτές που προέκυψαν μετά την κατάρτιση του πίνακα και μέχρι την ημέρα ανοίγματος της διαδικασίας. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 121 εφαρμόζεται αναλόγως.

4. Για την πρόσκληση των πιστωτών μεριμνά ο μεσολαβητής. Η πρόσκληση που περιλαμβάνει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, καθώς και τον τόπο και το χρόνο της συνέλευσης λαμβάνει χώρα δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της συνέλευσης. Η πρόσκληση γίνεται με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, περιλαμβανομένων

των ηλεκτρονικών, που είναι ικανό να αποδείξει την πρόσκληση κάθε πιστωτή και το χρόνο της. Επιπλέον η πρόσκληση δημοσιεύεται στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (Τομέας Νομικών). Σε περίπτωση πιστωτών, το πρόσωπο ή η διεύθυνση των οποίων είναι άγνωστα, ως πρόσφορο μέσο θεωρείται και η δημοσίευση σε μια πολιτική και μια οικονομική εφημερίδα που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 26 παρ. 2 στοιχεία β' και γ' του κ.ν. 2190/1920.

5. Δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνέλευση των πιστωτών τίθενται στη διάθεσή τους το σχέδιο συμφωνίας εξυγίανσης υπογεγραμμένο από τον οφειλέτη και συνοδευόμενο από τον πίνακα των πιστωτών, που δικαιούνται να μετάσχουν στη συνέλευση, καθώς και έκθεση εμπειρογνώμονα, που πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 100 παράγραφος 4. Δεν αποκλείεται εμπειρογνώμονας να είναι ο εμπειρογνώμονας του άρθρου 100 παράγραφος 3. Στην έκθεση αυτή πρέπει να εκτίθεται η γνώμη του εμπειρογνώμονα σε σχέση με τη συνδρομή των προϋποθέσεων επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης σύμφωνα με το άρθρο 106ζ παράγραφοι 1 έως και 3.

Άρθρο 106 του ν. 3588/2007

Διαδικασία της συνέλευσης και λήψη απόφασης

1. Ο μεσολαβητής ή, αν ο μεσολαβητής είναι νομικό πρόσωπο, ο εκπρόσωπός του προεδρεύει της συνέλευσης και αποφασίζει για την τυχόν αναβολή της σε ημερομηνία, που δεν δύναται να απέχει περισσότερο από δέκα (10) ημέρες.
2. Κατά τη συζήτηση του σχεδίου συμφωνίας εξυγίανσης δύνανται να επέρχονται τροποποιήσεις, εφόσον τις αποδεχθεί ο οφειλέτης και εφόσον με αυτές δεν θίγονται απαιτήσεις που δεν έθιγε το αρχικό σχέδιο.
3. Ως προς την ψηφοφορία και τη συζήτηση στη συνέλευση εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 116 και 117.
4. Για την έγκυρη λήψη απόφασης από τη συνέλευση απαιτείται να παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται πιστωτές που εκπροσωπούν το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνόλου των απαιτήσεων των πιστωτών. Για την αποδοχή του σχεδίου συμφωνίας εξυγίανσης απαιτείται πλειοψηφία των πιστωτών που εκπροσωπούν το εξήντα τοις εκατό (60%) των απαιτήσεων των πιστωτών, που παρίστανται στη συνέλευση, στο οποίο περιλαμβάνεται το σαράντα τοις εκατό (40%) των απαιτήσεων των τυχόν εμπραγμάτως ή με ειδικό προνόμιο ή με προσημείωση υποθήκης εξασφαλισμένων πιστωτών, που παρίστανται στη συνέλευση.
5. Σε περίπτωση αποδοχής του σχεδίου συμφωνίας εξυγίανσης η συνέλευση εξουσιοδοτεί ένα ή περισσότερα πρόσωπα να υπογράψουν τη συμφωνία εξυγίανσης, άλλως τη συμφωνία υπογράφουν όλοι οι παρευρισκόμενοι ή αντιπροσωπευόμενοι πιστωτές που υπερψήφισαν τη συμφωνία. Η συνέλευση δύναται με την απόφασή της να εξουσιοδοτεί τα πρόσωπα αυτά να επιφέρουν τροποποιήσεις στη συμφωνία εξυγίανσης για τη συμμόρφωση με όρους που τυχόν θα θέσει το πτωχευτικό δικαστήριο για την επικύρωσή της σύμφωνα με το άρθρο 106ζ παράγραφος 4.

Άρθρο 106β του ν. 3588/2007

Άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης

1. Είναι δυνατόν να συναφθεί και να υποβληθεί στο δικαστήριο για επικύρωση σύμφωνα

με το άρθρο 106στ συμφωνία εξυγίανσης και πριν από την έναρξη της διαδικασίας εξυγίανσης, αν έχει υπογραφεί από πιστωτές σύμφωνα με το άρθρο 106α. Στην περίπτωση αυτή ο υπολογισμός του ποσοστού των συμβαλλόμενων πιστωτών γίνεται με βάση κατάσταση πιστωτών που επισυνάπτεται στη συμφωνία εξυγίανσης και αναφέρεται σε ημερομηνία που δεν προηγείται της ημερομηνίας υποβολής της συμφωνίας στο δικαστήριο περισσότερο από τρεις μήνες.

2. Στην περίπτωση αυτή από την κατάθεση της συμφωνίας εξυγίανσης προς επικύρωση και μέχρι τη λήψη απόφασης του πτωχευτικού δικαστηρίου για την επικύρωση ή μη της συμφωνίας εξυγίανσης δύνανται να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 103.

Άρθρο 106γ του ν. 3588/2007

Σύμπραξη συνέλευσης μετόχων ή εταιρών – Σύμπραξη τρίτων

1. Αν ο οφειλέτης είναι νομικό πρόσωπο και κατά τις οικείες διατάξεις απαιτείται για την εκπλήρωση ορισμένων όρων της συμφωνίας εξυγίανσης απόφαση της συνέλευσης των μετόχων ή των εταιρών, η σχετική απόφαση είτε λαμβάνεται πριν από την υπογραφή της συμφωνίας εξυγίανσης από τον οφειλέτη είτε τίθεται ως αναβλητική αίρεση για τη θέση της σε ισχύ.

2. Αν ένας ή περισσότεροι μέτοχοι ή εταίροι Ε.Π.Ε. δηλώνουν ότι δεν θα παραστούν στη σχετική συνέλευση ή δεν θα υπερψηφίσουν την αντίστοιχη απόφαση, καθώς και όταν δεν παραστούν ή δεν υπερψηφίσουν την απόφαση σε συνέλευση που έχει λάβει χώρα και έχει συγκληθεί ή πρόκειται να συγκληθεί νέα συνέλευση με τα ίδια θέματα, το πτωχευτικό δικαστήριο δύναται, αν κρίνει ότι η άρνηση είναι καταχρηστική, δικάζοντας με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, μετά από αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτή, να διορίσει ειδικό εκπρόσωπο, που θα ασκήσει το δικαίωμα παράστασης και ψήφου αντί των μετόχων ή των εταιρών αυτών. Θεωρείται ότι αρνούνται καταχρηστικά οι μέτοχοι ή οι εταίροι ιδίως αν το δικαστήριο κρίνει ότι χωρίς την επίτευξη συμφωνίας εξυγίανσης ο οφειλέτης αναμένεται να πτωχεύσει και ότι σε περίπτωση εκκαθάρισης του οφειλέτη κατά το κεφάλαιο όγδοο οι μέτοχοι ή οι εταίροι δεν θα λάβουν μέρος στο προϊόν της εκκαθάρισης. Η κοινοποίηση της απόφασης του δικαστηρίου στην εταιρία υποκαθιστά την κατά το νόμο διαδικασία νομιμοποίησης του εταίρου ή μετόχου για τη συμμετοχή του στη συνέλευση.

3. Στην περίπτωση που για την εκπλήρωση ορισμένων όρων της συμφωνίας απαιτείται η σύμπραξη τρίτων προσώπων που δεν συμβάλλονται, αυτή είτε παρέχεται με σχετική δήλωση τούτων σε έγγραφο που φέρει βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής και συνοδεύει τη συμφωνία είτε τίθεται ως αναβλητική αίρεση στη συμφωνία για τη θέση της σε ισχύ.

Άρθρο 106δ του ν. 3588/2007

Συμμετοχή δημόσιου και δημοσίων φορέων

Το δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα, φορείς κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης, δύνανται να συναινούν στη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης είτε συμμετέχοντας και ψηφίζοντας σε συνέλευση των πιστωτών είτε υπογράφοντας τη συμφωνία με τους ίδιους όρους που θα συναινούσε υπό τις αυτές συνθήκες ιδιώτης πιστωτής ακόμη και όταν με τη συμφωνία ο δημόσιος φορέας

παραρτείται από προνόμια και εξασφαλίσεις ενοχικής ή εμπράγματης φύσεως.

Άρθρο 106ε του ν. 3588/2007

Περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης

1. Η συμφωνία εξυγίανσης δύναται να έχει ως αντικείμενο οποιαδήποτε ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη και ιδίως:

α. Τη μεταβολή των όρων των υποχρεώσεων του οφειλέτη. Η μεταβολή αυτή δύναται ενδεικτικά να συνίσταται στη μεταβολή του χρόνου εκπλήρωσης των απαιτήσεων, περιλαμβανομένης της τροποποίησης των όρων υπό τους οποίους δύναται να ζητηθεί η πρόωρη αποπληρωμή τους, στη μεταβολή του επιτοκίου, στην αντικατάσταση της υποχρέωσης καταβολής επιτοκίου με την υποχρέωση καταβολής μέρους των κερδών, στην αντικατάσταση απαιτήσεων με μετατρέψιμες ή μη ομολογίες έκδοσης του οφειλέτη ή στην υποχρέωση των εμπραγμάτως ασφαλισμένων πιστωτών να δεχθούν την εναλλαγή υποθηκικής ή ενεχυρικής τάξης υπέρ νέων πιστωτών του οφειλέτη. Δεν θίγονται οι πιστώσεις που είναι εξασφαλισμένες με συμφωνία χρηματοοικονομικής ασφάλειας κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 3301/2004 στο μέτρο που ικανοποιούνται από την ασφάλεια αυτή, εκτός αν συμφωνήσει διαφορετικά ο ασφαλειολήπτης.

β. Την κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων του οφειλέτη με την έκδοση μετοχών κάθε είδους ή κατά περίπτωση εταιρικών μεριδίων. Πριν από την κεφαλαιοποίηση δύναται να λαμβάνει χώρα μείωση του μετοχικού κεφαλαίου για την απόσβεση ζημιών σε κάθε περίπτωση ή αν οι μετοχές του οφειλέτη είναι εισηγμένες σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης, για το σχηματισμό αποθεματικού. Στην τελευταία περίπτωση δεν απαιτείται να πληρούται η προϋπόθεση του άρθρου 4 παράγραφος 4α του κ.ν. 2190/1920 περί σχέσης της χρηματιστηριακής προς την ονομαστική αξία.

γ. Τη ρύθμιση των σχέσεων των πιστωτών μεταξύ τους μετά από την επικύρωση της συμφωνίας είτε υπό την ιδιότητά τους ως πιστωτών είτε σε περίπτωση κεφαλαιοποίησης, υπό την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταιρών. Ενδεικτικά η συμφωνία εξυγίανσης δύναται να προβλέπει ότι μία κατηγορία πιστωτών δεν δύναται να ζητήσει την αποπληρωμή των απαιτήσεων προς αυτήν πριν από την πλήρη ικανοποίηση μιας άλλης, να ρυθμίζει θέματα διοίκησης της επιχείρησης του οφειλέτη μετά την κεφαλαιοποίηση απαιτήσεων των πιστωτών, να ρυθμίζει θέματα σε σχέση με τη μεταβίβαση των μετοχών ή εταιρικών μεριδίων που θα προκύψουν από την κεφαλαιοποίηση, όπως ενδεικτικά δικαίωμα ή υποχρέωση των μετόχων μειοψηφίας σε περίπτωση πώλησης της πλειοψηφίας των μετοχών να πωλήσουν τις μετοχές τους με τους ίδιους όρους με τους οποίους γίνεται η πώληση της πλειοψηφίας.

δ. Τη μείωση των απαιτήσεων έναντι του οφειλέτη.

ε. Την εκποίηση επί μέρους περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη.

στ. Την ανάθεση της διαχείρισης της επιχείρησης του οφειλέτη σε τρίτο με βάση οποιαδήποτε έννομη σχέση περιλαμβανομένης ενδεικτικά της εκμίσθωσης ή της σύμβασης διαχείρισης.

ζ. Τη μεταβίβαση του συνόλου ή μέρους της επιχείρησης του οφειλέτη σε τρίτο ή σε εταιρεία των πιστωτών κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 106θ.

η. Την αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών για κάποιο διάστημα μετά την επικύρωση της συμφωνίας. Η αναστολή αυτή δεν θα δεσμεύει τους μη συμβαλλόμενους

πιστωτές για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες από την επικύρωση της συμφωνίας.

θ. Το διορισμό πρόσωπου που θα επιβλέπει την εκτέλεση των όρων της συμφωνίας εξυγίανσης ασκώντας τις εξουσίες που του δίνονται κατά τους όρους της συμφωνίας εξυγίανσης. Αν έχει διορισθεί ειδικός εντολοδόχος κατά το άρθρο 102 παράγραφος 6 με εξουσίες επίβλεψης της εκτέλεσης της συμφωνίας, θα αντικαθίσταται από το πρόσωπο που τυχόν προβλέπει η συμφωνία.

«ι. Την καταβολή συμπληρωματικών ποσών προς εξόφληση απαιτήσεων σε περίπτωση βελτίωσης της οικονομικής θέσης του οφειλέτη. Η συμφωνία θα πρέπει να ορίζει με ακρίβεια τις προϋποθέσεις καταβολής των ποσών αυτών».

2. Οι εγγυήσεις, οι ασφαλίσεις πιστώσεων και άλλες συμβάσεις με αντίστοιχο αποτέλεσμα υπέρ απαιτήσεων που κεφαλαιοποιούνται τρέπονται, αν δεν ορίζεται διαφορετικά, σε δικαίωμα προαίρεσης του πιστωτή να πωλήσει στον εγγυητή ή ασφαλιστή τις μετοχές ή τα εταιρικά μερίδια που προκύπτουν από την κεφαλαιοποίηση του χρέους κατά το χρόνο στον οποίο θα καθίστατο κατά τους όρους του ληξιπρόθεσμο το χρέος και για ποσό ίσο με το άθροισμα του κεφαλαίου και των τυχόν τόκων που καλύπτονται από την εγγύηση. Το δικαίωμα προαίρεσης δύναται να ασκηθεί εντός δύο μηνών από το χρόνο κατά τον οποίο θα καθίστατο ληξιπρόθεσμη η υποχρέωση που κεφαλαιοποιήθηκε και, αν είναι ήδη ληξιπρόθεσμη κατά την κεφαλαιοποίηση, εντός δύο μηνών από την τελευταία.

«3. Η μη τήρηση της συμφωνίας εξυγίανσης από τον οφειλέτη δύναται να τίθεται ως διαλυτική αίρεση της συμφωνίας εξυγίανσης ή ως λόγος καταγγελίας της. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα δικαιώματα που έχει κάθε πιστωτής κατά το κοινό δίκαιο για τις περιπτώσεις μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη που αναλαμβάνονται ή διαμορφώνονται με τη συμφωνία, καθώς και καθυστερημένης ή πλημμελούς εκπλήρωσης, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων καταγγελίας ή υπαναχώρησης».

4. Η συμφωνία εξυγίανσης δύναται να τελεί και υπό άλλες αιρέσεις αναβλητικές ή διαλυτικές, όπως ενδεικτικά την τροποποίηση ή καταγγελία εκκρεμών αμφοτεροβαρών συμβάσεων, οι όροι των οποίων είναι επαχθείς

για την επιχείρηση του οφειλέτη. Σε περίπτωση αναβλητικής αίρεσης θα πρέπει να προβλέπεται ο χρόνος εντός του οποίου θα πρέπει να πληρωθεί η αίρεση, μη δυνάμενος να υπερβεί το εξάμηνο από την επικύρωση, και να ρυθμίζονται προσωρινά οι υποχρεώσεις του οφειλέτη στο μέτρο που κρίνεται αναγκαίο για την αποφυγή της παύσης πληρωμών του οφειλέτη όσο εκκρεμεί η αίρεση.

5. Η ισχύς της συμφωνίας εξυγίανσης τελεί υπό την προϋπόθεση της επικύρωσής της από το πτωχευτικό δικαστήριο, εκτός αν κατά τη βούληση των συμβαλλομένων το σύνολο ή μέρος των όρων της ισχύουν μεταξύ τους και χωρίς την επικύρωση κατά τις διατάξεις του κοινού δικαίου.

6. Η συμφωνία εξυγίανσης συνάπτεται με ιδιωτικό έγγραφο, εκτός αν οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται με αυτήν απαιτούν τη σύνταξη δημοσίου εγγράφου. Στην τελευταία περίπτωση το συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να αναπληρωθεί με δηλώσεις ενώπιον του δικαστηρίου.

7. Η συμφωνία εξυγίανσης συνοδεύεται υποχρεωτικά από επιχειρηματικό σχέδιο με χρονική διάρκεια ίση με αυτή της συμφωνίας, το οποίο εγκρίνεται από τον οφειλέτη και τους πιστωτές κατ' άρθρο 106α ή 106β, κατά περίπτωση.

Άρθρο 106στ του ν. 3588/2007

Αίτηση για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης

1. Η αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης από το πτωχευτικό δικαστήριο κατατίθεται από τον οφειλέτη, οποιονδήποτε πιστωτή ή τον μεσολαβητή.
2. Η αίτηση συνοδεύεται από την υπογεγραμμένη συμφωνία εξυγίανσης και από έκθεση εμπειρογνώμονα που πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 100 παράγραφος 4. Δεν αποκλείεται εμπειρογνώμονας να είναι ο εμπειρογνώμονας του άρθρου 100 παράγραφος 3. Στην έκθεση πρέπει να εκτίθεται η γνώμη του εμπειρογνώμονα σε σχέση με τη συνδρομή των προϋποθέσεων επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης σύμφωνα με το άρθρο 106ζ παράγραφοι 1 έως και 3. Σε περίπτωση που έχει λάβει χώρα συνέλευση των πιστωτών κατατίθεται η προβλεπόμενη στο άρθρο 105 παράγραφος 5 έκθεση, η οποία σε περίπτωση που κατά τη συνέλευση επήλθαν τροποποιήσεις της συμφωνίας εξυγίανσης συνοδεύεται από συμπλήρωμα, στο οποίο εκτίθεται η γνώμη του εμπειρογνώμονα για τις τροποποιήσεις αυτές.
3. Κλητεύονται με τα αναφερόμενα στο άρθρο 105 παράγραφος 4 μέσα και με την κοινοποίηση αντιγράφου της αίτησης στο οποίο σημειώνεται ο προσδιορισμός της δικασίμου ο οφειλέτης, ο τυχόν μεσολαβητής και ο τυχόν εκπρόσωπος των πιστωτών κατά το άρθρο 106 παράγραφος 5.
4. Στη συζήτηση δύναται να παραστεί και να ακουσθεί και εκπρόσωπος των εργαζομένων. Κάθε άλλο πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον δικαιούται να παρέμβει χωρίς τήρηση προδικασίας.
5. Η παράγραφος 6 του άρθρου 100 εφαρμόζεται και στην περίπτωση του παρόντος άρθρου.
«6. Για τη συζήτηση της αίτησης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της».

Άρθρο 106ζ του ν. 3588/2007

Επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης

1. Το πτωχευτικό δικαστήριο επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης εφόσον έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη και είτε έχει ληφθεί νόμιμα απόφαση από τη συνέλευση των πιστωτών για την υπογραφή της από τα πρόσωπα που έχουν εξουσιοδοτηθεί προς τούτο σύμφωνα με το άρθρο 106 παράγραφος 5 είτε υπογράφεται από την απαιτούμενη κατά το άρθρο 106α πλειοψηφία του συνόλου των πιστωτών.
2. Το πτωχευτικό δικαστήριο δεν επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης:
  - α. Αν δεν πιθανολογείται ότι κατόπιν της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης η επιχείρηση του οφειλέτη θα καταστεί βιώσιμη.
  - β. Αν πιθανολογείται ότι η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών παραβλάπτεται κατά την έννοια του άρθρου 99 παράγραφος 2.
  - γ. Αν η συμφωνία εξυγίανσης είναι αποτέλεσμα δόλου ή άλλης αθέμιτης πράξης ή κακόπιστης συμπεριφοράς του οφειλέτη, πιστωτή ή τρίτου, ή παραβιάζει διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, ιδίως του δικαίου του ανταγωνισμού.
  - δ. Αν η συμφωνία εξυγίανσης δεν αντιμετωπίζει με βάση την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης τους πιστωτές, που βρίσκονται στην ίδια θέση. Αποκλίσεις από την αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των πιστωτών επιτρέπονται για σπουδαίο επιχειρηματικό ή κοινωνικό λόγο που εκτίθεται ειδικά στην απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου ή αν ο

θιγόμενος πιστωτής συναινεί στην απόκλιση. Ενδεικτικά δύναται να τύχουν ευνοϊκής μεταχείρισης απαιτήσεις πελατών της επιχείρησης του οφειλέτη, η μη ικανοποίηση των οποίων βλάπτει ουσιωδώς τη φήμη της ή τη συνέχισή της, απαιτήσεις, η εξόφληση των οποίων είναι αναγκαία για τη διατροφή του πιστωτή και της οικογένειάς του, καθώς και εργατικές απαιτήσεις.

3. Αν με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης δεν αίρεται η παύση πληρωμών που τυχόν υφίσταται, το πτωχευτικό δικαστήριο δεν επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης και, αν εκκρεμεί αίτηση πτώχευσης, κηρύσσει την πτώχευση του οφειλέτη σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 99. Αν δεν εκκρεμεί αίτηση πτώχευσης, αλλά το δικαστήριο διαπιστώσει την παύση των πληρωμών, η απόφαση απόρριψης της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης κοινοποιείται με μέριμνα της γραμματείας του δικαστηρίου στον εισαγγελέα πρωτοδικών για να κρίνει κατά πόσο θα υποβάλει αίτηση πτώχευσης κατά το άρθρο 5 παράγραφος 1.

4. Το πτωχευτικό δικαστήριο δύναται σε περίπτωση που δεν του έχουν προσκομιστεί όλα τα στοιχεία που τεκμηριώνουν το βάσιμο της αίτησης ή που διαπιστώνει ότι η συμφωνία εξυγίανσης δεν πρέπει να επικυρωθεί, αντί της απόρριψης της αίτησης να τάξει προθεσμία για την προσκόμιση εγγράφων, την παροχή διευκρινίσεων ή την τροποποίηση της συμφωνίας εξυγίανσης. Τα έγγραφα, οι διευκρινίσεις ή η τροποποίηση πρέπει να υποβληθούν εντός της προθεσμίας που τάσσει το δικαστήριο και δεν δύναται να υπερβαίνει το δεκαήμερο.

5. Η απόφαση που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης ή που απορρίπτει την αίτηση επικύρωσής της δημοσιεύεται αμελλητί σε περίληψη στο Γ.Ε.ΜΗ. και στο Δελτίο του άρθρου 101 παράγραφος 2 με επιμέλεια του μεσολαβητή, εφόσον υπάρχει, ή διαφορετικά του οφειλέτη.

6. Τριτανακοπή κατά της επικυρωτικής απόφασης δύναται να ασκηθεί ενώπιον του πτωχευτικού δικαστηρίου από πρόσωπο που δεν παρέστη στη συζήτηση και δεν είχε κλητευθεί νομίμως σύμφωνα με την παράγραφο

3 του άρθρου 106στ εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση κατά την προηγούμενη παράγραφο.

7. Στην περίπτωση της παραγράφου 6 το δικαστήριο ακυρώνει τη συμφωνία μόνο αν δεν είναι εφικτή η διατήρησή της με επανυπολογισμό των ποσών που δικαιούται να λάβει το πρόσωπο που άσκησε την ανακοπή ή την τριτανακοπή. Στον επανυπολογισμό αυτόν προβαίνει το ίδιο το δικαστήριο.

8. Κατά της απόφασης που απορρίπτει την αίτηση επικύρωσης επιτρέπεται έφεση κατά τις κοινές διατάξεις.

Άρθρο 106η του ν. 3588/2007

Αποτελέσματα της επικύρωσης

1. Από την επικύρωσή της, η συμφωνία εξυγίανσης δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίζονται από αυτήν, ακόμη και αν δεν είναι συμβαλλόμενοι ή δεν ψήφισαν υπέρ της συμφωνίας εξυγίανσης. Δεν δεσμεύονται πιστωτές οι απαιτήσεις των οποίων γεννήθηκαν μετά το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης.

2. Με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου ή προβλέψεων της συμφωνίας, η επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης δεν έχει επίπτωση στις ασφάλειες τρίτων, προσωπικές ή εμπράγματα, περιλαμβανομένων των προσημειώσεων, που έχουν

παρασχεθεί από τρίτους για την εξασφάλιση της απαίτησης. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση οφειλής εις ολόκληρον.

«3. Με την επικύρωση της συμφωνίας:

(α) Αίρεται αυτοδικαίως η απαγόρευση ή το κώλυμα έκδοσης επιταγών που είχε επιβληθεί στον οφειλέτη πριν από την έναρξη της διαδικασίας εξυγίανσης.

(β) Αναστέλλεται η ποινική δίωξη των πλημμελημάτων της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής και εκείνων που προβλέπονται στο άρθρο 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43), καθώς και της καθυστέρησης καταβολής οφειλών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, εφόσον οι παραπάνω πράξεις έχουν τελεσθεί πριν από την υποβολή της αίτησης κατά το άρθρο 100. Η αναστολή δεν υπόκειται στον χρονικό περιορισμό της παραγράφου 3 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα και ισχύει για όσο χρονικό διάστημα προβλέπεται να διαρκέσει η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του οφειλέτη που απορρέουν από τη συμφωνία εξυγίανσης και υπό τον όρο της εμπρόθεσμης εκπλήρωσης των συμφωνηθέντων. -

«4. Σε περίπτωση πλήρους και εμπρόθεσμης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη που απορρέουν από τη συμφωνία εξυγίανσης εξαλείφεται το αξιόποινο των πράξεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος». -

5(4). Η απόφαση που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης αποτελεί τίτλο εκτελεστό για τις αναλαμβανόμενες με αυτήν υποχρεώσεις, εφόσον από τη συμφωνία προκύπτει η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής.

Άρθρο 106θ του ν. 3588/2007

Μεταβίβαση της επιχείρησης του οφειλέτη

1. Σε περίπτωση που σύμφωνα με τη συμφωνία εξυγίανσης ή με σύμβαση που καταρτίζεται σε εκτέλεση της τελευταίας μεταβιβάζεται το σύνολο ή μέρος της επιχείρησης του οφειλέτη, μεταβιβάζονται στον αποκτώντα το ενεργητικό της επιχείρησης ή του μέρους της και ενδεχομένως, στο μέτρο που προβλέπεται στη συμφωνία, μέρος των υποχρεώσεων, ενώ οι λοιπές υποχρεώσεις κατά περίπτωση εξοφλούνται από το τίμημα της πώλησης της επιχείρησης ή του μέρους της, διαγράφονται, ή στην περίπτωση μεταβίβασης μέρους της επιχείρησης παραμένουν ως υποχρεώσεις του οφειλέτη ή κεφαλαιοποιούνται. Ως προς τη μεταβίβαση των εκκρεμών συμβατικών σχέσεων εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 33. Ως προς τη μεταβίβαση διοικητικών αδειών εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 141 παράγραφος 3. Για τη σύμβαση μεταβίβασης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 133 και 134.

2. Είναι δυνατή η μεταβίβαση της επιχείρησης ή μέρους της είτε σε τρίτο έναντι χρηματικού ανταλλάγματος είτε σε εταιρεία που συνιστάται από τους πιστωτές σύμφωνα με την επόμενη παράγραφο.

3. Είναι δυνατόν κατά τους όρους της συμφωνίας εξυγίανσης να συστήνεται ανώνυμη εταιρεία με εισφορά σε είδος μέρους ή του συνόλου των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη, τηρουμένων των προϋποθέσεων των άρθρων 9 και 9α του κ.ν. 2190/1920. Η εταιρεία αυτή αποκτά το σύνολο ή μέρος της επιχείρησης του οφειλέτη έναντι εξόφλησης των απαιτήσεων κατά του οφειλέτη που έχουν εισφερθεί σε αυτήν. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 106ε παράγραφος 1 περίπτωση γ'.

4. Στην περίπτωση του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται το άρθρο 178.

Άρθρο 106ι του ν. 3588/2007

Καθήκοντα και αμοιβές των οργάνων της διαδικασίας

1. Οι εμπειρογνώμονες, ο μεσολαβητής και ο ειδικός εντολοδόχος πρέπει να είναι ανεξάρτητοι από τον οφειλέτη κατά την έννοια του άρθρου 63 παράγραφος 2, να μην είναι πιστωτές του ή πρόσωπα συνδεδεμένα κατά την έννοια του άρθρου 42ε παράγραφος 5 του κ.ν. 2190/1920 με τον οφειλέτη ή με πιστωτές και να μην έχουν διατελέσει ελεγκτές του οφειλέτη κατά την τελευταία πενταετία. Δεν επιτρέπεται ο ορισμός δημοσίων υπαλλήλων που υπηρετούν σε οικονομικές υπηρεσίες ως εμπειρογνομόνων, μεσολαβητών ή ειδικών εντολοδόχων.
2. Ο εμπειρογνώμονας, ο μεσολαβητής και ο ειδικός εντολοδόχος υποχρεούνται να εκτελούν τα καθήκοντά τους με ευσυνειδησία, αντικειμενικότητα και αμεροληψία. Ευθύνονται απέναντι στον οφειλέτη και τους πιστωτές για κάθε θετική ζημία. Ο εμπειρογνώμονας ευθύνεται για δόλο και βαριά αμέλεια, ενώ ο μεσολαβητής και ο ειδικός εντολοδόχος για κάθε πταίσμα.
3. Η αμοιβή των εμπειρογνομόνων κατά το παρόν κεφάλαιο συμφωνείται σε κάθε περίπτωση με τον οφειλέτη.
4. Σε περίπτωση που ο μεσολαβητής υποδεικνύεται από τον οφειλέτη η αμοιβή του συμφωνείται με τον τελευταίο, ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση ορίζεται από το πτωχευτικό δικαστήριο σε βάρος της περιουσίας του οφειλέτη.
5. Η αμοιβή του ειδικού εντολοδόχου κατά το άρθρο 102 παράγραφος 6 ορίζεται από το πτωχευτικό δικαστήριο σε βάρος της περιουσίας του οφειλέτη.
6. Οι εμπειρογνώμονες, ο μεσολαβητής και ο ειδικός εντολοδόχος έχουν υποχρέωση να μην γνωστοποιούν πληροφορίες που περιέχονται σε αυτούς κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, εφόσον αυτό δεν είναι αναγκαίο για τη σύναψη της συμφωνίας. -

Άρθρο 106ια του ν. 3588/2007

Ειδική εκκαθάριση

1. Οφειλέτες που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 3 και επιπλέον κατέχουν επιχείρηση που πληρούσε κατά την τελευταία χρήση τουλάχιστον δύο από τα τρία αριθμητικά όρια των κριτηρίων της παραγράφου 6 του άρθρου 42α του κ.ν. 2190/1920 μπορούν να υπάγονται με απόφαση του κατ' άρθρο 4 δικαστηρίου στο καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης σε λειτουργία.
2. Η αίτηση υποβάλλεται από τα κατά το άρθρο 5 οριζόμενα πρόσωπα. Για το παραδεκτό της αίτησης απαιτείται η ταυτόχρονη κατάθεση: i) βεβαίωσης Τράπεζας ή ΕΠΕΥ, που λειτουργεί νόμιμα για την ύπαρξη αξιόχρεου επενδυτή ενδιαφερομένου για την αγορά του ενεργητικού της επιχείρησης, ii) δήλωσης του προτεινομένου ως εκκαθαριστή (φυσικού ή νομικού προσώπου) περί αποδοχής του σχετικού έργου και έκθεσής του για το σχεδιασμό και την πορεία της εκκαθάρισης και της λειτουργίας της επιχείρησης σε εκκαθάριση, καθώς και προϋπολογισμού των προβλεπόμενων για τα παραπάνω δαπανών, με βεβαίωση του αυτού ως άνω φορέα για τη διαθεσιμότητα των απαιτούμενων κεφαλαίων. Για τον εκκαθαριστή ισχύουν οι παράγραφοι 1, 2, 5 και 6 του άρθρου 106ι. Με την κατάθεση της αίτησης μπορεί να λαμβάνονται από το Δικαστήριο προληπτικά μέτρα κατά το άρθρο 103 του παρόντος.
3. Αν κατά την υποβολή της αίτησης για την υπαγωγή σε καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης εκκρεμεί διαδικασία εξυγίανσης κατά τα άρθρα 99 έως και 106ι ή αν υποβληθεί αίτηση υπαγωγής σε διαδικασία εξυγίανσης κατά τα ως άνω άρθρα μετά από

την υποβολή της αίτησης για την υπαγωγή σε καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης, αλλά πριν από τη συζήτησή της, αναστέλλεται η εξέταση της αίτησης υπαγωγής στο καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων των παραγράφων 6 και 8 του άρθρου 99.

4. Από την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης και μέχρι την απόρριψή της ή την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 8 του άρθρου αυτού αναστέλλεται η εξέταση τυχόν αίτησης πτώχευσης. Σε περίπτωση μεταβίβασης του ενεργητικού της επιχείρησης του οφειλέτη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, τυχόν εκκρεμείς αιτήσεις πτώχευσης απορρίπτονται.

5. Η αίτηση κοινοποιείται στην επιχείρηση και περίληψη αυτής δημοσιεύεται στο Γ.Ε.ΜΗ. και στο Δελτίο του άρθρου 101 παράγραφος 2 πριν από δέκα (10) εργάσιμες ημέρες, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται η ημέρα της επίδοσης και της δικασίμου. Κύριες παρεμβάσεις κατατίθενται υποχρεωτικά και με ποινή απαραδέκτου το αργότερο τρεις (3) εργάσιμες ημέρες πριν από τη δικάσιμο, με τον ίδιο παραπάνω υπολογισμό των ημερών, και συνεκδικάζονται, υποχρεωτικώς, όπως και οι τυχόν πρόσθετες παρεμβάσεις, με την αίτηση. Σε περίπτωση που οι κυρίως παρεμβαίνοντες αιτούνται την υπαγωγή στην ειδική εκκαθάριση, ισχύουν, ως προς το παραδεκτό τους, τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 υπό (i) και (ii). Το πτωχευτικό δικαστήριο κάνει δεκτή την αίτηση, αν προβλέπει ότι η υπαγωγή στο καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης βελτιώνει τις πιθανότητες διατήρησης της επιχείρησης και διάσωσης θέσεων εργασίας χωρίς να παραβλάπεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Το πτωχευτικό δικαστήριο αποδεχόμενο την αίτηση διορίζει με την απόφασή του τον προτεινόμενο στην αίτηση εκκαθαριστή, εκτός εάν υπάρχει πέραν της μιας αίτηση ή κύρια παρέμβαση με το αυτό αίτημα (θέση σε ειδική εκκαθάριση) και διαφορετική πρόταση ως προς τον εκκαθαριστή, οπότε διορίζει τον κατά την κρίση του καταλληλότερο.

6. Η απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Η απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου δημοσιεύεται σε περίληψη στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και στο Δελτίο του άρθρου 101 παράγραφος 2. Τριτανακοπή κατά της απόφασης δύναται να ασκηθεί από πρόσωπο που δεν παρέστη στη συζήτηση και δεν είχε κλητευθεί νόμιμα σε αυτήν εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης κατά το προηγούμενο εδάφιο. Με τη δημοσίευση της απόφασης για θέση της επιχείρησης σε εκκαθάριση η εξουσία των καταστατικών οργάνων διοίκησης και διαχείρισης της επιχείρησης περιέρχεται στο σύνολό της στον διοριζόμενο εκκαθαριστή. Η θέση της επιχείρησης σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης σε λειτουργία δεν συνιστά από μόνη της σπουδαίο λόγο για την καταγγελία εκκρεμών συμβάσεων, ούτε αποτελεί λόγο ανάκλησης διοικητικών αδειών.

7. Ο εκκαθαριστής εγκαθίσταται με τη βοήθεια της Δημόσιας Αρχής στη διοίκηση της επιχείρησης, συντάσσει αμελλητί απογραφή των στοιχείων της επιχείρησης, σύμφωνα με την έκθεση της παραγράφου 2 και κατά το σχετικό χρονοδιάγραμμα και εν συνεχεία καταρτίζει με βάση την απογραφή Υπόμνημα Προσφοράς, στο οποίο, πλην των απογραφέντων στοιχείων της επιχείρησης, περιλαμβάνει και κάθε πληροφορία χρήσιμη για την εικόνα του ενεργητικού της. Μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την εγκατάστασή του στην επιχείρηση, ο εκκαθαριστής δημοσιεύει με ολοσέλιδη καταχώρηση σε δύο καθημερινής πανελλήνιας κυκλοφορίας εφημερίδες, στο Γ.Ε.ΜΗ. και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Τομέας

Νομικών) και αναρτά επίσης στον τυχόν ιστότοπο της επιχείρησης στο διαδίκτυο Πρόσκληση Διενέργειας Δημόσιου Πλειοδοτικού Διαγωνισμού για την αγορά του συνόλου του ενεργητικού της υπό εκκαθάριση επιχείρησης ή/και αν αυτό προβλέπεται ως εναλλακτική δυνατότητα στην κατά την παράγραφο 2 έκθεση επί μέρους λειτουργικών συνόλων αυτής, ορίζοντας ημερομηνία για την ενώπιόν του στα γραφεία της επιχείρησης ή κατά την κρίση του στο κατάστημα του πτωχευτικού δικαστηρίου υποβολή δεσμευτικών με εγγυητική επιστολή προσφορών, απέχουσα είκοσι (20) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες και όχι πέραν των σαράντα (40) εργάσιμων ημερών από τη δημοσίευση της Πρόσκλησης, καθορίζοντας και τους λοιπούς όρους του σχετικού Πλειοδοτικού Διαγωνισμού, μεταξύ των οποίων δέσμευση ότι με την υπογραφή της Σύμβασης Μεταβίβασης θα καταβάλλεται τοις μετρητοίς το 40% τουλάχιστον του προσφερόμενου τιμήματος και το υπόλοιπο θα εξοφλείται εντόκως, με επιτόκιο της επιλογής του προσφέροντος, σε χρονικό διάστημα που δεν θα υπερβαίνει την πενταετία. Οι ενδιαφερόμενοι αγοραστές παραλαμβάνουν από τον εκκαθαριστή το Υπόμνημα Προσφοράς και διεξάγουν έλεγχο για τα πωλούμενα στοιχεία της επιχείρησης, αφού υπογράψουν Συμφωνία Εχεμύθειας.

8. Μετά τη σύμφωνα με την Πρόσκληση λήξη της διαδικασίας υποβολής και αποσφράγισης των προσφορών ακολουθεί η συγκριτική εκτίμησή τους από τον εκκαθαριστή, ο οποίος συντάσσει σχετική έκθεση στην οποία προτείνει τη σειρά των προσφορών, την αποδοχή της συμφερότερης προσφοράς και την κατακύρωση του διαγωνισμού. Η έκθεση αυτή κοινοποιείται σε όσους νόμιμα κατέθεσαν προσφορές και υποβάλλεται στο πτωχευτικό δικαστήριο με σχετική αίτηση αποδοχής της. Για τη συζήτηση της αίτησής αυτής, τις τυχόν παρεμβάσεις κ.λπ. ισχύουν τα οριζόμενα για την αίτηση υπαγωγής σε εκκαθάριση, αναλόγως εφαρμοζόμενα. Το πτωχευτικό δικαστήριο επικυρώνει ή απορρίπτει τη σχετική διαδικασία, αποδέχεται ή μη την υποβληθείσα αίτηση θέτοντας τυχόν επιπλέον όρους, ιδίως ως προς την εξασφάλιση της πληρωμής του υπολοίπου και ανακηρύσσει τον Αγοραστή ή τους Αγοραστές, κατά περίπτωση με απόφασή του, που δεν υπάγεται σε ένδικα μέσα. Η απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου δημοσιεύεται σε περίληψη στο Γ.Ε.ΜΗ. και στο Δελτίο του άρθρου 101 παράγραφος 2. Τριτανακοπή κατά της αποφάσεως δύναται να ασκηθεί από πρόσωπο που δεν παρέστη στη συζήτηση και δεν είχε κλητευθεί νόμιμα σε αυτήν εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης κατά το προηγούμενο εδάφιο. Σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης το πτωχευτικό δικαστήριο ορίζει και εισηγητή δικαστή για τις ανάγκες της διανομής του πλειστηριάσματος κατά την παράγραφο 9 του άρθρου αυτού. Με τη δημοσίευση της τυχόν θετικής απόφασης ο εκκαθαριστής συντάσσει αμελλητί σχέδιο Σύμβασης Μεταβίβασης του Ενεργητικού της Επιχείρησης, το οποίο κοινοποιεί εγγράφως με σχετική πρόσκλησή του για υπογραφή, μετά από πέντε (5) εργάσιμες ημέρες, προς τον Αγοραστή ή τους Αγοραστές. Οι καλούμενοι υπογράφουν τη σχετική Σύμβαση, αποδεχόμενοι και τους τυχόν επιπλέον όρους της δικαστικής απόφασης ή απαντούν αρνητικά μέσα στην προθεσμία των πέντε (5) εργάσιμων ημερών, οπότε η ίδια διαδικασία ακολουθείται για τον τυχόν Δεύτερο Αγοραστή κ.ο.κ.. Η παραπάνω υπογραφεσόμενη Σύμβαση επέχει θέση τελεσίδικης κατακύρωσης του 1003 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Αν η δικαστική απόφαση δεν έχει επιβάλει πρόσθετους όρους, ο Αγοραστής υποχρεούται να υπογράψει τη Σύμβαση Μεταβίβασης σύμφωνα με τους όρους του Υπομνήματος Προσφοράς και της προσφοράς του Αγοραστή. Μετά την καταβολή του τιμήματος ή του συμφωνηθέντος ως

αμέσως καταβλητέου ποσού και εφόσον τηρούνται στην τελευταία περίπτωση οι συμφωνηθέντες όροι εξασφάλισης πληρωμής του υπολοίπου, ο εκκαθαριστής συντάσσει αμελλητί είτε πράξη εξόφλησης είτε πράξη πιστοποίησης εκπλήρωσης των παραπάνω υποχρεώσεων του Αγοραστή. Η πράξη αυτή προσαρτάται στη Σύμβαση Μεταβίβασης, επέχει θέση περίληψης έκθεσης κατακύρωσης του άρθρου 1005 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, εφαρμόζοντας ως προς αυτήν αναλόγως όσα ισχύουν επί της τελευταίας και έχει, στην περίπτωση μεταβίβασης ακινήτων, ως άμεση έννομη συνέπεια, μετά τη μεταγραφή της και το σχετικό αίτημα προς τον υποθηκοφύλακα, την εξάλειψη και διαγραφή των υπέρ τρίτων βαρών, που έχουν εγγραφεί πριν από τη θέση της επιχειρήσεως στο καθεστώς της ειδικής εκκαθάρισης. Στη μεταβίβαση του συνόλου του ενεργητικού της επιχείρησης, στο πλαίσιο της ειδικής εκκαθάρισης, δεν έχει εφαρμογή η διάταξη του άρθρου 479 Α.Κ.. Ως προς την παραπάνω Σύμβαση Μεταβίβασης, τις εκκρεμείς συμβάσεις της επιχείρησης και τις διοικητικές άδειες ισχύουν τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 106θ του παρόντος. Η όλη διαδικασία μεταβίβασης του ενεργητικού κατά τα προεκτεθέντα διαρκεί κατ' ανώτατο χρονικό όριο δώδεκα (12) μήνες, από την έναρξη των ενεργειών του εκκαθαριστή με τη σύνταξη της προβλεπόμενης στην παράγραφο 4 του παρόντος απογραφής με δυνατότητα παράτασης από το πτωχευτικό δικαστήριο έξι (6) επιπλέον μηνών. Σε περίπτωση υπέρβασης των άνω χρονικών ορίων, η εκκαθάριση παύει αυτοδικαίως και σε περίπτωση που εκκρεμεί αίτηση πτώχευσης προχωρά η εξέτασή της. Ως προς τη διαδικασία μεταβιβάσεώς τους, σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης αυτής, ισχύουν τα ανωτέρω, αναλόγως εφαρμοζόμενα.

9. Ο εκκαθαριστής μέσα σε δεκαπέντε (15) εργάσιμες ημέρες από τη μεταβίβαση του ενεργητικού της επιχείρησης κατά τα προαναφερόμενα υποχρεούται να δημοσιοποιήσει, με τον τρόπο που αναφέρεται στην παράγραφο 4 του παρόντος, Πρόσκληση Αναγγελίας Απαιτήσεων των πιστωτών. Οι πιστωτές αναγγέλλουν τις απαιτήσεις τους μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από τη δημοσιοποίηση της Πρόσκλησης. Στη συνέχεια ο εκκαθαριστής, αφού αφαιρέσει από το προϊόν της εκκαθάρισης τα έξοδα εκκαθάρισης, μέσα στα οποία περιλαμβάνονται και οι δαπάνες της λειτουργίας της επιχείρησης κατά την εκκαθάριση και αποδώσει τα αντίστοιχα ποσά συμμετρως προς τους δικαιούχους, συντάσσει, για το απομένον υπόλοιπο, Πίνακα Κατάταξης κατά τις διατάξεις των άρθρων 153-161 του Πτωχευτικού Κώδικα εφαρμοζομένων αναλόγως. Με τον Πίνακα γίνεται κατάταξη των πιστωτών και για το μέρος του τιμήματος που τυχόν έχει πιστωθεί. Αρμόδιο για την εκδίκαση τυχόν ανακοπών κατά του Πίνακα είναι το πτωχευτικό δικαστήριο, το οποίο δικάζει κατά τις προαναφερθείσες διατάξεις.»

Π.Δ. 60/2007

Άρθρο 43 του π.δ. 60/2007

Προσωπική κατάσταση του υποψηφίου ή του προσφέροντος (άρθρο 45 Οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

«1. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε δημόσια σύμβαση, ο υποψήφιος ή προσφέρων, εις βάρος του οποίου υπάρχει αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση, γνωστή στην αναθέτουσα αρχή, για έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους λόγους.

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της κοινής δράσης της 98/773/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 351 της 29.1.1998, σελ. 1).

β) δωροδοκία, όπως αυτή ορίζεται αντίστοιχα στο άρθρο 3 της πράξης του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 1997 (ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σελ. 1) και στο άρθρο 3 παράγραφος 1 της κοινής δράσης 98/742/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου (ΕΕ L 358 της 31.12.1998, σελ. 2).

γ) απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σελ. 48).

δ) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Ιουνίου 1991, για την πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (ΕΕ L166 της 28.6.1991, σελ. 77 Οδηγίας η οποία τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 344 της 28.12.2001, σελ. 76) η οποία ενσωματώθηκε με το ν. 2331/1995 (Α` 173) και τροποποιήθηκε με το ν. 3424/2005 (Α` 305).

Οι αναθέτουσες αρχές ζητούν από τους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να υποβάλλουν τα έγγραφα που αναφέρονται στην παράγραφο 3. Επίσης μπορούν, εφόσον αμφιβάλλουν ως προς την προσωπική κατάσταση των εν λόγω υποψηφίων/προσφερόντων, να απευθύνονται στις αρμόδιες αρχές για να λάβουν τις πληροφορίες που θεωρούν απαραίτητες για την προσωπική κατάσταση των υποψηφίων ή των προσφερόντων. Όταν οι πληροφορίες αφορούν έναν υποψήφιο ή προσφέροντα εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών. Τα αιτήματα αυτά αφορούν, σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος ο υποψήφιος ή ο προσφερων, τα νομικά ή/και φυσικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, των διευθυντών επιχείρησης, ή οποιουδήποτε προσώπου έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου του υποψηφίου ή του προσφέροντος.

2. Κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να αποκλείεται από τη συμμετοχή στη σύμβαση, όταν:

α) Τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση, παύση εργασιών, αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό, αναστολή εργασιών ή τελεί σε ανάλογη κατάσταση που προβλέπεται από τις διατάξεις της χώρας εγκατάστασης του.

β) Εχει κινηθεί σε βάρος του διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού ή οποιαδήποτε άλλη παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τις διατάξεις της χώρας εγκατάστασης του.

γ) Εχει καταδικασθεί βάσει δικαστικής απόφασης που έχει ισχύ δεδικασμένου, σύμφωνα με τις διατάξεις της χώρας όπου εκδόθηκε η απόφαση, και η οποία διαπιστώνει αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική διαγωγή του.

δ) Εχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα συναφές με το αντικείμενο του διαγωνισμού ή σε σχέση με την επαγγελματική του ιδιότητα που αποδεδειγμένως διαπιστώθηκε με οποιοδήποτε μέσο διαθέτει η αναθέτουσα αρχή.

ε) Δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τις διατάξεις τόσο της χώρας εγκατάστασης του όσο και του ελληνικού δικαίου.

στ) Δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην πληρωμή των φόρων και τελών, σύμφωνα με τις διατάξεις τόσο της χώρας εγκατάστασης του όσο και του ελληνικού δικαίου.

ζ) Είναι ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του παρόντος ή όταν δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές.

3. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και στην παράγραφο 2 σημεία α), β), γ), ε) και στ):

α) για την παράγραφο 1 και την παράγραφο 2 σημεία α), β) και γ), την προσκόμιση αποσπάσματος ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου καθώς και κάθε άλλου εγγράφου που εκδίδεται από την αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή της χώρας καταγωγής ή προέλευσης του προσώπου αυτού, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις.

β) για την παράγραφο 2 σημεία ε) ή στ), πιστοποιητικό εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους.

Σε περίπτωση που το οικείο κράτος δεν εκδίδει έγγραφο ή πιστοποιητικό, ή που αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και στην παράγραφο 2 σημεία α), β) ή γ), αυτό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη βεβαίωση του ενδιαφερόμενου ή, στα κράτη μέλη όπου δεν προβλέπεται η ένορκη βεβαίωση, από υπεύθυνη δήλωση ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού οργανισμού του κράτους καταγωγής ή προέλευσης».

Άρθρο 44 του π.δ. 60/2007

Άδεια άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας (άρθρο 46 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

«Είναι δυνατόν να ζητείται από κάθε οικονομικό φορέα που επιθυμεί να συμμετάσχει σε δημόσια σύμβαση να αποδεικνύει την εγγραφή του σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο ή να προσκομίζει ανάλογη ένορκη βεβαίωση ή πιστοποιητικό, όπως προσδιορίζονται στο Παράρτημα ΙΧ Α για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, στο Παράρτημα ΙΧ Β για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και στο Παράρτημα ΙΧ Γ για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, και σύμφωνα με τους προβλεπόμενους όρους στο κράτος μέλος εγκατάστασης του. Ειδικώς, προκειμένου για τις διαδικασίες σύναψης των δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, όταν οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες πρέπει να διαθέτουν ειδική έγκριση ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να είναι σε θέση να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα καταγωγής τους, η αναθέτουσα αρχή είναι δυνατόν να τους ζητάει να αποδείξουν ότι διαθέτουν την έγκριση αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού».

Άρθρο 50 του π.δ. 60/2007

Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων. Πιστοποίηση από οργανισμούς δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου (άρθρο 52 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

“1. Οι προϋποθέσεις εγγραφής στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στα άρθρα 43 παράγραφος 1 και παράγραφος 2 σημεία α) έως δ) και ζ), 44, 45 παράγραφοι 1, 4 και 5, 46 παράγραφοι 1, 2, 5 και 6, 47 και 48.

Αιτήσεις εγγραφής μπορούν να υποβάλουν και οικονομικοί φορείς που ανήκουν σε όμιλο και επικαλούνται πόρους που τους διαθέτουν άλλες επιχειρήσεις του ομίλου. Σε αυτή την περίπτωση, πρέπει να αποδεικνύουν στην αρχή που συντάσσει τον επίσημο κατάλογο ότι διαθέτουν αυτούς τους πόρους καθ’ όλη τη διάρκεια της ισχύος του πιστοποιητικού που πιστοποιεί την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο και ότι συνεχίζουν να πληρούν κατά το ίδιο διάστημα τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος για την εγγραφή τους. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται από τους αρμόδιους Υπουργούς ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου.

2. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης. Στα πιστοποιητικά αυτά μνημονεύονται τα δικαιολογητικά, βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή στον κατάλογο / η πιστοποίηση καθώς και η σχετική κατάταξη.

3. Η εγγραφή στους επίσημους καταλόγους, πιστοποιούμενη από τους αρμόδιους οργανισμούς, ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης συνιστά, για τις αναθέτουσες αρχές των άλλων κρατών μελών, τεκμήριο καταλληλότητας μόνο σε σχέση με τα οριζόμενα στα άρθρα 43 παράγραφος 1 και παράγραφος 2 σημεία α) έως δ) και ζ), 44, 45 παράγραφος 1 σημεία β) και γ), και 46 παράγραφος 2 σημεία α) i), β), γ), ε), ζ) και η) για τους εργολήπτες, παράγραφος 2 σημεία α) ii), β), γ), δ) και ι) για τους προμηθευτές και παράγραφος 2 σημεία α) ii) και γ) έως θ) για τους παρόχους υπηρεσιών.

4. Οι πληροφορίες που συνάγονται από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση δεν είναι δυνατόν να τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Όσον αφορά στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, είναι δυνατόν να ζητείται, για την εκάστοτε σύμβαση, πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε οικονομικό φορέα. Οι αναθέτουσες αρχές των άλλων κρατών μελών εφαρμόζουν την παράγραφο 3 και το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μόνον προς όφελος των οικονομικών φορέων που είναι εγκατεστημένοι στο κράτος μέλος, το οποίο έχει καταρτίσει τον επίσημο κατάλογο.

5. Για την εγγραφή των οικονομικών φορέων άλλων κρατών μελών σε επίσημο κατάλογο ή για την πιστοποίησή τους από τους οργανισμούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1, δεν είναι δυνατόν να ζητούνται άλλες αποδείξεις και δηλώσεις εκτός από εκείνες που ζητούνται από τους οικονομικούς φορείς που έχουν την ιθαγένεια του οικείου

κράτους και, εν πάση περιπτώσει, όχι άλλες από τις προβλεπόμενες στα άρθρα 43 έως 48.

Εντούτοις, η εν λόγω εγγραφή ή πιστοποίηση δεν μπορεί να επιβάλλεται στους οικονομικούς φορείς των άλλων κρατών μελών για τη συμμετοχή τους σε δημόσια σύμβαση. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη. Οι αναθέτουσες αρχές αποδέχονται επίσης και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά μέσα.

6. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να ζητούν, ανά πάσα στιγμή, την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο ή την έκδοση του πιστοποιητικού, πρέπει να ενημερώνονται δε σε σύντομο χρονικό διάστημα για την απόφαση της αρχής που συντάσσει τον κατάλογο ή του αρμόδιου οργανισμού πιστοποίησης.

7. Οι οργανισμοί πιστοποίησης που αναφέρονται στην παράγραφο 1, είναι οργανισμοί που ανταποκρίνονται στα ευρωπαϊκά πρότυπα για την πιστοποίηση.”

Γενικές παρατηρήσεις επί της προτεινόμενης ρύθμισης του άρθρου 6 του π.δ. 118/2007.

2.4 Με την προτεινόμενη αντικατάσταση του άρθρου 6:

i) ολοκληρώνεται η κατάργηση της υποχρέωσης προσκόμισης στο στάδιο υποβολής των προσφορών υπεύθυνης δήλωσης για τον έλεγχο της προσωπικής κατάστασης του προσφέροντος και των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής που εισάγεται με την προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 5α του ΠΔ 118/2007. Για την προτεινόμενη κατάργηση της υπεύθυνης δήλωσης της περίπτωσης β της παραγράφου 1 του άρθρου 6, ισχύουν οι παρατηρήσεις της Αρχής που έχουν αναφερθεί παραπάνω στην παρούσα για το άρθρο 5α [παρ. 1.5 έως 1.9],

ii) καταργείται η μέχρι σήμερα υποχρέωση υποβολής στο στάδιο της κατακύρωσης, πιστοποιητικών των δικαστικών αρχών για την απόδειξη μη συνδρομής ορισμένων εκ των δυνητικών λόγων αποκλεισμού (πτώχευση, εκκαθάριση κλπ.) και προτείνεται η αντικατάστασή τους από το πιστοποιητικό εγγραφής στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) για τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ.,

iii) προστίθεται υποχρέωση προσκόμισης βεβαίωσης έναρξης επιτηδεύματος στο στάδιο κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού,

iv) καταργείται η υποχρέωση υποβολής ως δικαιολογητικού κατακύρωσης πιστοποιητικού του οικείου Επιμελητηρίου,

v) συμπληρώνονται διατάξεις για το χρόνο ισχύος της φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας,

vi) διαγράφεται η αναφορά στις εκδούσες αρχές των πιστοποιητικών κοινής και ειδικής εκκαθάρισης,

2.5 Σύμφωνα με το άρθρο 50 του Π.Δ. 60/2007 θεσπίζεται ως τεκμήριο καταλληλότητας του υποψηφίου προμηθευτή σε σχέση με τα οριζόμενα στα άρθρα 43 παρ. 1 και 2 σημεία α) έως δ και ζ), 44, 45 παρ. σημεία β) και γ) και 46 παρ. 2 σημεία α) ii), β), γ), δ) και ι) του ίδιου Π.Δ., η πιστοποιημένη εγγραφή σε επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων, εφόσον οι προϋποθέσεις εγγραφής σε αυτούς είναι προσαρμοσμένες στα άρθρα 43 παρ. 1 και 2 σημεία α) έως δ και ζ), 44, 45 παρ. 1, 4 και 5, 46 παράγραφοι 1, 2, 5 και 6, 47 και 48 του ίδιου π.δ.

2.6 Επισημαίνεται ότι παρόμοιες (στα κρίσιμα σημεία) προβλέψεις περιέχονται και στο σχέδιο της νέας Οδηγίας για τις δημόσιες συμβάσεις στον κλασσικό τομέα (αρ. 63 αυτού). Παράλληλα στο εν λόγω σχέδιο έχει προστεθεί ρητός όρος ότι οι απαιτήσεις προσκόμισης αποδείξεων για τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καλύπτονται από τον κατάλογο πρέπει να είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του ίδιου σχεδίου Οδηγίας που ορίζουν τα επαρκή αποδεικτικά μέσα (δικαιολογητικά) για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής.

2.7 Εν προκειμένω η εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. και το συνακόλουθο πιστοποιητικό προτείνεται να αντικαταστήσουν τα πιστοποιητικά που αποδεικνύουν ορισμένες μόνο από τις καταστάσεις που προβλέπονται στα άρθρα 43 επ. του ΠΔ 60/2007 και δη μόνο τις καταστάσεις των σημείων (α) και (β) της παρ. 2 του άρθρου 43 (πτώχευση και διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, διαδικασία εξυγίανσης των άρθρων 99επ. έως 106ι, διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 106 ια ή άλλη διαδικασία συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών των άρθρων 107 επ. ν.3588/2007), ήτοι μόνο ορισμένους εκ των δυνητικών λόγων αποκλεισμού και όχι τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τη συνδρομή λοιπών απαιτήσεων ποιοτικής επιλογής (χρηματοοικονομική επάρκεια, τεχνική και επαγγελματική καταλληλότητα κλπ).

2.8 Κατόπιν των ανωτέρω η Αρχή θεωρεί ότι πρέπει να εξασφαλιστεί από το νομοθέτη του Π.Δ. 118/2007 ότι στο υπάρχον νομικό (και πραγματικό) πλαίσιο για το Γ.Ε.ΜΗ. (ν. 3419/2005) πληρούνται όλες οι απαιτήσεις του άρθρου 50 του ΠΔ 60/2007.

2.9 Ειδικότερα το νομικό πλαίσιο:

1. Πρέπει να διασφαλίζει ότι οι προϋποθέσεις εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. είναι προσαρμοσμένες στο άρθρο 43 παρ. 2 σημεία α) και β) του π.δ. 60/2007 (αρ. 50 παρ. 1 εδ. α' ΠΔ 60/2007).

2. Πρέπει να διασφαλίζει ότι στο πιστοποιητικό εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. μνημονεύονται τα δικαιολογητικά, βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή σε αυτό (αρ. 50 παρ. 2 εδ. β' ΠΔ 60/2007).

Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι το πιστοποιητικό που χορηγεί το Γ.Ε.ΜΗ. θα πρέπει να εκδίδεται κατόπιν κατάθεσης πιστοποιητικών (μη συνδρομής όλων των εν λόγω καταστάσεων, π.χ. τόσο πτώχευσης όσο και θέσης σε διαδικασία πτώχευσης, και όχι μόνο καταστάσεων που για παράδειγμα επιφέρουν λύση των νομικών προσώπων) των δικαστικών αρχών, οι οποίες είναι οι μόνες αρμόδιες να πιστοποιούν τα ανωτέρω με ασφάλεια.

Η εξασφάλιση των παραπάνω προϋποθέτει ότι αμέσως μόλις συντρέξουν οι εν λόγω καταστάσεις, το Γ.Ε.ΜΗ. ενημερώνεται πάραυτα, με ασφαλή, σαφώς καθορισμένο και πραγματοποιήσιμο τρόπο (όχι με επιμέλεια του οικονομικού φορέα) και τον διαγράφει ή

δεν χορηγεί σχετικό πιστοποιητικό. Τα ανωτέρω δε, θα πρέπει να αποτελούν πραγματική απόδειξη μη συνδρομής των ανωτέρω καταστάσεων και όχι κατά τεκμήριο (π.χ. λόγω της μη υποβολής από τον ενδιαφερόμενο ή της γραμματείας του δικαστηρίου των αποφάσεων κήρυξης σε πτώχευση).

Ωστόσο, η Αρχή επισημαίνει ότι οι προβλέψεις του ν. 3419/2005, όπως ισχύει, δεν παρέχουν τέτοια εξασφάλιση καθώς και μεν προβλέπεται σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 3419/2005 ότι καταχωρούνται στη Μερίδα του Γ.Ε.Μ.Η. «ε. Οι δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες ο υπόχρεος κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης ή σε διαδικασία συνδιαλλαγής ή άλλης συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών του.στ. Τα στοιχεία των δικαστικών αποφάσεων με τις οποίες περατώνονται, αναστέλλονται ή ανατρέπονται οι έννομες καταστάσεις, που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση.ζ. Τα στοιχεία των οποίων προβλέπεται η δημοσίευσή τους από την πτωχευτική νομοθεσία. η. Τα στοιχεία των εκκρεμών αιτήσεων πτώχευσης ή διαδικασίας συνδιαλλαγής ή άλλης συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών», ωστόσο, σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 9 του ίδιου νόμου **η εγγραφή και κάθε περαιτέρω καταχώριση στο Γ.Ε.Μ.Η. καθώς και η διόρθωση και η μεταβολή, πραγματοποιείται ύστερα από αίτηση του υπόχρεου ή οποιουδήποτε έχει ειδικό έννομο συμφέρον.**

Προβλέπεται, βέβαια, σύμφωνα με το άρθρο 11 ότι αν ο υπόχρεος ή ο τρίτος παραλείψουν να υποβάλουν αίτηση μεταβολής ή διαγραφής από το Γ.Ε.Μ.Η., η αρμόδια υπηρεσία καταχώρισης στο Γ.Ε.Μ.Η. προβαίνει αυτεπαγγέλτως στη μεταβολή ή τη διαγραφή των καταχωρήσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του προαναφερόμενου άρθρου, η αυτεπάγγελτη καταχώριση χωρεί αν «γ. αν περιέλθουν σε αυτήν, με οποιονδήποτε τρόπο, δικαστικές αποφάσεις που δημιουργούν, κηρύσσουν, αναγνωρίζουν ή μεταβάλλουν έννομες καταστάσεις και σχέσεις του υπόχρεου, οι οποίες αντιτάσσονται κατά νόμο προς κάθε τρίτο και οι οποίες αφορούν την καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή, όπως δικαστικές αποφάσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις ε', στ' και ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 6, δικαστικές αποφάσεις, διοικητικές πράξεις ή δικαιοπράξεις που επιφέρουν τη λύση του υπόχρεου νομικού προσώπου ή της ένωσης προσώπων, δικαστικές αποφάσεις, διοικητικές πράξεις ή δικαιοπράξεις που επιφέρουν την είσοδο ή αποχώρηση εταίρων, μελών υπόχρεων νομικών προσώπων και ενώσεων προσώπων και το διορισμό ή την παύση εκπροσώπων των υπόχρεων νομικών προσώπων, ενώσεων προσώπων και υποκαταστημάτων.δ. Αν περιέλθουν σε αυτήν, με οποιονδήποτε τρόπο, αιτήσεις και δηλώσεις, που αναφέρονται στην περίπτωση η' της παραγράφου 2 του άρθρου 6.»

Στην επόμενη παράγραφο προβλέπεται ότι «οι γραμματείες των κατά τόπους αρμόδιων δικαστηρίων υποχρεούνται να διαβιβάζουν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και με ηλεκτρονικά μέσα, στις αρμόδιες υπηρεσίες καταχώρισης στο Γ.Ε.Μ.Η., τις δικαστικές αποφάσεις, τις αιτήσεις και τις δηλώσεις, που αναφέρονται στην παράγραφο 4», ωστόσο η προβλεπόμενη στο άρθρο 11 παρ. 5 κοινή υπουργική απόφαση που καθορίζει τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία διαβίβασης και καταχώρισης των ανωτέρω στοιχείων δεν έχει εκδοθεί, όπως γενικά το παράγωγο κανονιστικό πλαίσιο που προβλέπεται από το νόμο αυτό για τη ρύθμιση λεπτομερειακών- τεχνικών ζητημάτων.

Το γεγονός, όμως, ότι προβλέπεται μια γενική υποχρέωση ενημέρωσης του Γ.Ε.Μ.Η. από τις γραμματείες των Δικαστηρίων, η μη τήρηση της οποίας δεν επιφέρει συνέπειες για τους υπόχρεους, ούτε προβλέπονται διαδικασίες πιστοποίησης και ελέγχου της τήρησής της, καθώς και το γεγονός ότι ο πτωχευτικός κώδικας (ν. 3588/2007), που έπεται χρονικά του ν. 3419/2005 για το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.Μ.Η.), εξακολουθεί να προβλέπει στο άρθρο 8 την τήρηση και παράλληλου Μητρώου Πτωχεύσεων στα Δικαστήρια, ενώ ταυτόχρονα δεν έχει εξασφαλισθεί η διαλειτουργικότητα του Γ.Ε.Μ.Η. με το τυχόν

υπάρχον πληροφοριακό σύστημα του Μητρώου Πτωχεύσεων, επιτείνει την άποψη ότι τα τηρούμενα στο Γ.Ε.ΜΗ. στοιχεία δεν είναι απολύτως ασφαλή και δεν ανταποκρίνονται πλήρως στις πραγματικές νομικές καταστάσεις όπως αυτές ισχύουν κατά το χρονικό σημείο που εκδίδεται το εκάστοτε πιστοποιητικό του Γ.Ε.ΜΗ.

Σε συνέχεια των ανωτέρω η Αρχή εκφράζει τις έντονες επιφυλάξεις της και θεωρεί επισφαλής επί του παρόντος, λαμβανομένων υπόψη όλων των ανωτέρω, την αντικατάσταση των πιστοποιητικών των δικαστικών αρχών για την απόδειξη μη συνδρομής κάποιων εκ των δυνητικών λόγων αποκλεισμού (πτώχευση, εκκαθάριση κλπ.), από το πιστοποιητικό εγγραφής στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) για τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν υποχρέωση εγγραφής σε αυτό.

Πέραν των ανωτέρω η Αρχή επισημαίνει ότι θα πρέπει επιπλέον:

3. Να διασφαλίζεται, με ρητή διάταξη είτε του ΠΔ 118/2007 είτε του νομικού πλαισίου που διέπει το Γ.Ε.ΜΗ., ότι οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα (με το πιστοποιητικό του Γ.Ε.ΜΗ.) πιστοποιητικά από οργανισμούς εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη, καθώς επίσης και ότι οι αναθέτουσες αρχές αποδέχονται και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά μέσα (αρ. 50 παρ. 5 εδ. γ' ΠΔ 60/2007).

4. Να διασφαλίζεται, με ρητές και συγκεκριμένες διατάξεις του νομικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία του Γ.Ε.ΜΗ., ότι οι οικονομικοί φορείς μπορούν να ζητούν, ανά πάσα στιγμή, την εγγραφή τους στο Γ.Ε.ΜΗ. ή την έκδοση του πιστοποιητικού εγγραφής τους σε αυτό, καθώς επίσης και ότι ενημερώνονται σε σύντομο χρονικό διάστημα για την απόφαση της αρμόδιας αρχής που συντάσσει το Γ.Ε.ΜΗ. (αρ. 50 παρ. 6 ΠΔ 60/2007)

2.10 Ως προς την προσθήκη υποχρέωσης για προσκόμιση βεβαίωσης έναρξης επιτηδεύματος, δεν είναι αντιληπτός ο δικαιολογητικός λόγος πρόβλεψής της στο στάδιο κατακύρωσης του αποτελέσματος του διαγωνισμού. Στην περίπτωση πάντως που παραμείνει η σχετική διάταξη, θα πρέπει να προβλεφθεί πέραν από τη βεβαίωση έναρξης και η αποτύπωση των μεταβολών στο επιτήδευμα.

2.11 Στην προτεινόμενη τροποποίηση του άρθρου 6 καταργείται η ισχύουσα διάταξη υποβολής ως δικαιολογητικού κατακύρωσης για τους Έλληνες πολίτες, «πιστοποιητικού οικείου Επιμελητηρίου με το οποίο θα πιστοποιείται αφενός η εγγραφή σε αυτό και το ειδικό επάγγελμά τους κατά την ημέρα διενέργειας του διαγωνισμού και αφετέρου ότι εξακολουθούν να παραμένουν εγγεγραμμένοι μέχρι την επίδοση της ως άνω ειδοποίησης», τόσο για τα φυσικά (και νομικά) πρόσωπα που έχουν υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ., όσο και για αυτά που δεν έχουν. Η κατάργηση αυτή δημιουργεί κενό για τους μη υπόχρεους εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ., για τους οποίους δεν ζητείται η εγγραφή τους σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 44 του π.δ. 60/2007. Βεβαίως η υποχρέωση εγγραφής στο Επιμελητήριο και η απόδειξη με σχετικό πιστοποιητικό, σύμφωνα με το άρθρο 44 του π.δ. 60 έγκειται στη διακριτική ευχέρεια του κράτους μέλους και της αναθέτουσας αρχής, όμως στα πλαίσια της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, θα πρέπει ανάλογη πρόβλεψη να υπάρχει και για τις άλλες κατηγορίες οικονομικών φορέων. Σημειώνεται ότι η αναφερόμενη στην προηγούμενη παράγραφο βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος δεν μπορεί να αντικαταστήσει το πιστοποιητικό του οικείου Επιμελητηρίου, καθώς δεν αποδεικνύει την εγγραφή σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο.

2.12 Στα προβλεπόμενα πιστοποιητικά κατακύρωσης για τους αλλοδαπούς, όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη παράγραφο, *ζητείται πιστοποιητικό της αρμόδιας*

αρχής της χώρας εγκατάστασής του, από το οποίο να προκύπτει ότι είναι εγγεγραμμένοι σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο ή ισοδύναμη επαγγελματική οργάνωση, χωρίς αναφορά όμως σε ημερομηνία έκδοσης ή ισχύος. Προτείνεται γίνει σχετική αναφορά.

2.13 Για το χρόνο ισχύος της ασφαλιστικής και φορολογικής ενημερότητας περίπτωση iv, εδάφιο α, παράγραφος 2 του προτεινόμενου άρθρου 6 του π.δ. 118/2007, θα πρέπει να προσδιορισθεί πού μπορεί να *“ορίζεται άλλως”*, γιατί η εν λόγω διατύπωση είναι αόριστη και δύναται να προκαλέσει σύγχυση τόσο στον προσφέροντα, όσο και στα αρμόδια όργανα του διαγωνισμού. Αν σκοπός της διάταξης είναι να γίνουν δεκτά πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας που αναφέρουν τον χρόνο ισχύος τους αλλά και πιστοποιητικά που έχουν μόνο βεβαία ημερομηνία χρόνου έκδοσής τους, δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση iv, παραπέμπονται και οι αλλοδαποί (φυσικά ή νομικά πρόσωπα), τότε απλούστερο και σαφέστερο θα ήταν να διαγραφεί η διατύπωση *«εφόσον δεν ορίζεται άλλως»*.

2.14 Στην περίπτωση γ2 της παραγράφου 2 του προτεινόμενου άρθρου 6 του π.δ. 118/2007 όπου προβλέπονται ποια είναι τα φυσικά πρόσωπα για τα οποία τα ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα πρέπει να υποβάλλουν αποσπάσματα ποινικού μητρώου, θα πρέπει να προστεθούν και οι περιπτώσεις προέδρων και διευθύνοντων συμβούλων λοιπών νομικών προσώπων όπως αστικών εταιριών ή σε κάθε άλλη περίπτωση του νομίμου εκπροσώπου αυτών.

2.15 Δεν προβλέπεται πλέον αναφορά στις εκδούσες αρχές των πιστοποιητικών κοινής και ειδικής εκκαθάρισης για τις ελληνικές ανώνυμες εταιρίες, εταιρίες περιορισμένης ευθύνης και προσωπικές εταιρίες (ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες), όπως προβλέπει το εδάφιο γ4 της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του ισχύοντος π.δ. Η Αρχή κρίνει θετική την απαλοιφή της συγκεκριμένης διάταξης, ο ειδικός και αποσπασματικός χαρακτήρα της οποίας δεν συνάδει με τις ρυθμίσεις ενός προεδρικού διατάγματος.

2.16 Στην περίπτωση δ2 της παραγράφου 2, δεν έχει από παραδρομή προβλεφθεί, για τους αλλοδαπούς συνεταιρισμούς, η υποβολή των δικαιολογητικών της παραγράφου iii του εδαφίου β της παρ. 2 (φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα).

2.17 Η διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 6 που αναφέρει τις περιπτώσεις μη έκδοσης πιστοποιητικών σε κάποια χώρα και τον τρόπο αντικατάστασής τους, δημιουργεί σύγχυση ως προς την αληθή βούληση του συντάκτη της διάταξης για την **περίπτωση (iv) του εδαφίου α της παραγράφου 2, δηλαδή για τα πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας**. Συγκεκριμένα η προτεινόμενη διατύπωση έχει ως εξής:

«3. Εάν σε κάποια Χώρα δεν εκδίδονται τα πιστοποιητικά του εδαφίου α περιπτώσεις (i) και (iii), του εδαφίου β περιπτώσεις (i) και (ii) της παρ. 2 πλην της περίπτωσης (iv) του εδαφίου α της παραγράφου 2 (απόσπασμα ποινικού μητρώου, πιστοποιητικά πτώχευσης, διαδικασίας κήρυξης πτώχευσης, διαδικασίας εξυγίανσης των άρθρων 99 επ.106 ι, διαδικασίας ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 106 ια, άλλης διαδικασίας συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών των άρθρων 107 επ. του Ν. 3588/2007) ή δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις, δύναται να αντικατασταθούν αυτά ως εξής:...»

Εφόσον ο συντάκτης της διάταξης εννοεί ότι τα πιστοποιητικά φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις των πιστοποιητικών που να μπορούν να αντικατασταθούν, σύμφωνα και με το άρθρο 43 παρ. 3 του π.δ. 60/2007, τότε δεν χρειάζεται να γίνει κάποια αναφορά εξαίρεσης στη συγκεκριμένη **περίπτωση (iv)**

του εδαφίου α, καθώς στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 αναγράφονται τα συγκεκριμένα δικαιολογητικά που μπορούν να αντικατασταθούν και μάλιστα με δύο τρόπους: τόσο με αναφορά στις περιπτώσεις, όσο και ονομαστικά εντός παρενθέσεως.

Κατά συνέπεια, η Αρχή θεωρεί ότι η προτεινόμενη κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής στο στάδιο της κατακύρωσης, πιστοποιητικών των δικαστικών αρχών για την απόδειξη μη συνδρομής ορισμένων εκ των δυνητικών λόγων αποκλεισμού (πτώχευση, εκκαθάριση κλπ.) και η αντικατάστασή τους από το πιστοποιητικό εγγραφής στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) δεν διασφαλίζει στο παρόν χρονικό σημείο και σύμφωνα με το υπάρχον νομικό και πραγματικό πλαίσιο λειτουργίας του Γ.Ε.ΜΗ. τις απαιτήσεις του ΠΔ 60/2007 και πρέπει να μην υιοθετηθεί μέχρις ότου εξασφαλιστούν οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις σύμφωνα με τις παραπάνω αναλυτικές παρατηρήσεις.

2.18 Νομοτεχνικές παρατηρήσεις επί του προτεινόμενου άρθρου 6 του π.δ. 118/2007

- i. Στην παράγραφο 2 ,περίπτωση α, υποπερίπτωση Ι, να διαγραφεί η φράση «*σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου*»,
- ii. Στις υποπεριπτώσεις (ii) Α και (iii) Α του εδαφίου α της παραγράφου, να προστεθεί η φράση «*ως ισχύει*» στο Ν. 3588/2007
- ii. Στο δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 3 η αναφορά στο Π.Δ.. 118/2007 να αντικατασταθεί από τη φράση «*του παρόντος* »

3.1 Το άρθρο 8 του π.δ. 118/2007, όπως ισχύει, έχει ως εξής:

«Άρθρο 8

Κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης των αιτήσεων προμηθευτών για συμμετοχή τους σε κλειστούς διαγωνισμούς

1. Στους κλειστούς διαγωνισμούς, για την επιλογή των προμηθευτών που θα κληθούν να υποβάλουν προσφορές, προκειμένου να διαπιστωθεί η φερεγγυότητά τους, η επαγγελματική αξιοπιστία τους, η χρηματοπιστωτική και οικονομική κατάστασή τους γενικότερα καθώς και οι τεχνικές δυνατότητές τους, λαμβάνονται υπόψη :

α. Οι τυχόν νομικοί περιορισμοί λειτουργίας της επιχείρησης.

β. Εάν έχει επιβληθεί στον προμηθευτή η ποινή του αποκλεισμού από διαγωνισμούς, με αμετάκλητη απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης κατά τα άρθρα 18, 34 και 39 του παρόντος. Εάν η ποινή του αποκλεισμού επιβλήθηκε για ορισμένο χρόνο, το στοιχείο τούτο λαμβάνεται υπόψη για την απόρριψη της προσφοράς, μόνο για το χρονικό αυτό διάστημα.

γ. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια της επιχείρησης.

δ. Ο τεχνικός εξοπλισμός και το προσωπικό που διαθέτει η επιχείρηση, εφόσον συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι που δικαιολογούν την λήψη υπόψη του στοιχείου αυτού και στην έκταση που απαιτείται, ενόψει της φύσης των προϊόντων τα οποία αποτελούν αντικείμενο του συγκεκριμένου διαγωνισμού.

ε. Η παραγωγική - εμπορική δυνατότητα της επιχείρησης.

2. Προκειμένου να διαπιστωθούν τα αναφερόμενα στην παρ. 1 στοιχεία, στην πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος καθορίζεται από την Υπηρεσία που διενεργεί τον διαγωνισμό ότι υποβάλλονται από τον συμμετέχοντα με την αίτηση συμμετοχής στον διαγωνισμό, τα ακόλουθα δικαιολογητικά, με την επιφύλαξη της παρ. 5 του παρόντος

άρθρου:

α. Υπεύθυνη δήλωση των συμμετεχόντων σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986, όπως εκάστοτε ισχύει, με θεώρηση γνησίου υπογραφής, στην οποία θα δηλώνονται τα στοιχεία των περ. α και β της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

β. (i) Βεβαιώσεις τραπεζών για την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης ή (ii) αντίγραφο ή απόσπασμα του ισολογισμού της επιχείρησης ή (iii) υπεύθυνη δήλωση περί του συνολικού ύψους του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, καθώς και του κύκλου εργασιών της που αφορά ειδικότερα το υπό προμήθεια υλικό, κατά τις τρεις προηγούμενες του έτους του διαγωνισμού οικονομικές χρήσεις. Εάν η επιχείρηση λειτουργεί ή ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα σχετικά με το υπό προμήθεια υλικό, κατά χρονικό διάστημα που δεν επιτρέπει την έκδοση κατά νόμο τριών ισολογισμών, υποβάλλει τους ισολογισμούς, εφόσον υπάρχουν, ή τα σχετικά επίσημα στοιχεία που υπάρχουν κατά το διάστημα αυτό.

γ. Κατάλογο, στον οποίο αναφέρονται οι κυριότερες παραδόσεις των τριών τελευταίων χρόνων, με μνεία, για κάθε παράδοση, του παραλήπτη, είτε εμπίπτει στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα, της ημερομηνίας παράδοσης και του ποσού. Οι παραδόσεις αποδεικνύονται, εάν ο αποδέκτης είναι δημόσια αρχή, με πιστοποιητικά τα οποία έχουν εκδοθεί ή θεωρηθεί από την αρμόδια αρχή και εάν ο αποδέκτης είναι ιδιωτικός φορέας, με τα αντίστοιχα παραστατικά ή, εφόσον δεν προβλέπεται η έκδοση παραστατικών ή δεν υπάρχουν παραστατικά, με υπεύθυνη δήλωση του αγοραστή και, εάν τούτο δεν είναι δυνατό, του προμηθευτή.

δ. Περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού της επιχείρησης και των μέτρων που λαμβάνει ο προμηθευτής για την εξασφάλιση της ποιότητας.

ε. Κατάσταση του τεχνικού προσωπικού της επιχείρησης, που θα ασχοληθεί κατά την παραγωγή του προς προμήθεια υλικού, κατά ειδικότητα, ανεξάρτητα από τη

συμβατική σχέση τους με την επιχείρηση, ιδίως δε των υπευθύνων για τον έλεγχο της ποιότητας.

στ. Δείγμα των προσφερομένων υλικών, περιγραφή ή φωτογραφίες αυτών, όπου απαιτείται από την διακήρυξη.

ζ. Πιστοποιητικά που εκδίδονται από επίσημα γραφεία ποιοτικού ελέγχου ή αρμόδιες Υπηρεσίες, αναγνωρισμένων ικανοτήτων, που να βεβαιώνουν την καταλληλότητα των υλικών, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα των προϊόντων, όταν απαιτούνται από την Υπηρεσία κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 9 του παρόντος.

Τα δικαιολογητικά και στοιχεία των ανωτέρω περιπτώσεων δ, ε, στ και ζ προσκομίζονται, κατ' εξαίρεση, μαζί με την προσφορά.

3. Ο φορέας πρέπει να σέβεται πλήρως την εμπιστευτική φύση κάθε πληροφορίας που παρέχεται από τους προμηθευτές.

4. Όσοι από αυτούς που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις επιλεγούν να υποβάλουν προσφορά, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του αρμόδιου για τη διοίκηση του φορέα οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου, οφείλουν να προσκομίσουν μαζί με τη προσφορά τα απαιτούμενα από την παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος.

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών κατά το άρθρο 20 του παρόντος, ο συμμετέχων στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, με βεβαίωση παραλαβής ή, σύμφωνα με τον ν. 2672/1998, οφείλει να υποβάλει, σε σφραγισμένο φάκελο, τα

προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος έγγραφα και δικαιολογητικά. Τα ανωτέρω αποσφραγίζονται και ελέγχονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19 παρ. 6 του παρόντος.

5. Στην περίπτωση που υποβάλλεται αίτηση συμμετοχής από προμηθευτή που δεν είναι ο ίδιος κατασκευαστής του τελικού προϊόντος, προσκομίζονται από τον προμηθευτή μαζί με την προσφορά του, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, τα δικαιολογητικά των περ. δ, ε και ζ της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, που αφορούν μόνο τον ανωτέρω κατασκευαστή.

6. Η μη έγκαιρη και προσήκουσα υποβολή των δικαιολογητικών του παρόντος άρθρου συνιστά λόγο αποκλεισμού από το διαγωνισμό.»

3.2 Με την προτεινόμενη ρύθμιση, το άρθρο 8 του π.δ. 118/2007 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 8

Κριτήρια επιλογής και αξιολόγησης των αιτήσεων προμηθευτών για συμμετοχή τους σε κλειστούς διαγωνισμούς.

1. Στους κλειστούς διαγωνισμούς, για την επιλογή των προμηθευτών που θα κληθούν να υποβάλουν προσφορές, προκειμένου να διαπιστωθεί η φερεγγυότητα τους, η επαγγελματική αξιοπιστία τους, η χρηματοπιστωτική και οικονομική κατάσταση τους γενικότερα καθώς και οι τεχνικές δυνατότητες τους, **καθορίζεται από την Υπηρεσία που διενεργεί τον διαγωνισμό ότι υποβάλλονται από τον συμμετέχοντα με την αίτηση συμμετοχής στον διαγωνισμό, τα ακόλουθα δικαιολογητικά, με την επιφύλαξη της παρ. 5 του παρόντος άρθρου:**

α. (i) Βεβαιώσεις τραπεζών για την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης ή (ii) αντίγραφο ή απόσπασμα του ισολογισμού της επιχείρησης ή (iii) υπεύθυνη δήλωση περί του συνολικού ύψους του κύκλου εργασιών της επιχείρησης, καθώς και του κύκλου εργασιών της που αφορά ειδικότερα το υπό προμήθεια υλικό, κατά τις τρεις προηγούμενες του έτους του διαγωνισμού οικονομικές χρήσεις. Εάν η επιχείρηση λειτουργεί ή ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα σχετικά με το υπό προμήθεια υλικό, κατά χρονικό διάστημα που δεν επιτρέπει την έκδοση κατά νόμο τριών ισολογισμών, υποβάλλει τους ισολογισμούς, εφόσον υπάρχουν, ή τα σχετικά επίσημα στοιχεία που υπάρχουν κατά το διάστημα αυτό.

β. Κατάλογο, στον οποίο αναφέρονται οι κυριότερες παραδόσεις των τριών τελευταίων χρόνων, με μνεία, για κάθε παράδοση, του παραλήπτη, είτε εμπίπτει στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα, της ημερομηνίας παράδοσης και του ποσού. Οι παραδόσεις αποδεικνύονται, εάν ο αποδέκτης είναι δημόσια αρχή, με πιστοποιητικά τα οποία έχουν εκδοθεί ή θεωρηθεί από την αρμόδια αρχή και εάν ο αποδέκτης είναι ιδιωτικός φορέας, με τα αντίστοιχα παραστατικά ή, εφόσον δεν προβλέπεται η έκδοση παραστατικών ή δεν υπάρχουν παραστατικά, με υπεύθυνη δήλωση του αγοραστή και, εάν τούτο δεν είναι δυνατό, του προμηθευτή.

γ. Περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού της επιχείρησης και των μέτρων που λαμβάνει ο προμηθευτής για την εξασφάλιση της ποιότητας.

δ. Κατάσταση του τεχνικού προσωπικού της επιχείρησης, που θα ασχοληθεί κατά την παραγωγή του προς προμήθεια υλικού, κατά ειδικότητα, ανεξάρτητα από τη συμβατική σχέση τους με την επιχείρηση, ιδίως δε των υπευθύνων για τον έλεγχο της ποιότητας.

ε. Πιστοποιητικά που εκδίδονται από επίσημα γραφεία ποιοτικού ελέγχου ή αρμόδιες

Υπηρεσίες, αναγνωρισμένων ικανοτήτων, που να βεβαιώνουν την καταλληλότητα των υλικών, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα των προϊόντων, όταν απαιτούνται από την Υπηρεσία κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 9 του παρόντος.

Τα δικαιολογητικά και στοιχεία των ανωτέρω περιπτώσεων **γ, δ και ε** προσκομίζονται, κατ' εξαίρεση, μαζί με την προσφορά.

3. Ο φορέας πρέπει να σέβεται πλήρως την εμπιστευτική φύση κάθε πληροφορίας που παρέχεται από τους προμηθευτές.

4. Όσοι από αυτούς που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις επιλεγούν να υποβάλουν προσφορά, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του αρμόδιου για τη διοίκηση του φορέα οργάνου, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου, οφείλουν να προσκομίσουν μαζί με τη προσφορά τα απαιτούμενα από την παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος.

Μετά την αξιολόγηση των προσφορών κατά το άρθρο 20 του παρόντος, ο συμμετέχων στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής έγγραφης ειδοποίησης σε αυτόν, με βεβαίωση παραλαβής ή, σύμφωνα με τον ν. 2672/1998, οφείλει να υποβάλει, σε σφραγισμένο φάκελο, τα προβλεπόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος έγγραφα και δικαιολογητικά. Τα ανωτέρω αποσφραγίζονται και ελέγχονται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19 παρ. 6 του παρόντος.

5. Στην περίπτωση που υποβάλλεται αίτηση συμμετοχής από προμηθευτή που δεν είναι ο ίδιος κατασκευαστής του τελικού προϊόντος, προσκομίζονται από τον προμηθευτή μαζί με την προσφορά του, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, τα δικαιολογητικά των περ. γ, δ και ε της παρ. 2 του παρόντος άρθρου, που αφορούν μόνο τον ανωτέρω κατασκευαστή.

6. Υποψήφιοι που δεν πληρούν τις απαιτήσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 αποκλείονται από το διαγωνισμό. Επίσης, συνιστά λόγο αποκλεισμού η μη έγκαιρη και προσήκουσα υποβολή των δικαιολογητικών του παρόντος άρθρου.»

3.3 Οι κυριότερες συναφείς με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 8 του π.δ. 118/2007 , ισχύουσες διατάξεις παρατίθενται κατωτέρω:

Π. Δ. 60/2007

«Άρθρο 42 του π.δ. 60/2007

**Έλεγχος της καταλληλότητας, επιλογή των συμμετεχόντων και ανάθεση των συμβάσεων
(άρθρο 44 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)**

«1. Οι συμβάσεις ανατίθενται βάσει των κριτηρίων που προβλέπονται στα άρθρα 51 και 52, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του άρθρου 40, αφού οι αναθέτουσες αρχές ελέγξουν την καταλληλότητα των οικονομικών φορέων που δεν έχουν αποκλεισθεί σύμφωνα με τα άρθρα 43 και 44. Ο έλεγχος της καταλληλότητας πραγματοποιείται από τις αναθέτουσες αρχές σύμφωνα με τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και των επαγγελματικών και τεχνικών γνώσεων ή ικανοτήτων που

αναφέρονται στα άρθρα 45 έως 50, και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, με τα κριτήρια και τους κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 3.

2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν το ελάχιστο επίπεδο οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικών ή και επαγγελματικών ικανοτήτων, σύμφωνα με τα άρθρα 45 και 46, τα οποία πρέπει να καλύπτουν οι υποψήφιοι και οι προσφέροντες.

Η έκταση των πληροφοριών που αναφέρονται στα άρθρα 45 και 46 καθώς και το ελάχιστο επίπεδο ικανοτήτων που απαιτείται για τη συγκεκριμένη σύμβαση, πρέπει να είναι συνδεδεμένα και ανάλογα προς το αντικείμενό της. Τα ελάχιστα αυτά επίπεδα μνημονεύονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

3. Στις κλειστές διαδικασίες, στις διαδικασίες διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και στον ανταγωνιστικό διάλογο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των υποψηφίων οι οποίοι προσκαλούνται για να υποβάλουν προσφορά, να διαπραγματευθούν ή να συμμετάσχουν στο διάλογο, υπό τον όρο ότι υπάρχει ικανός αριθμός κατάλληλων υποψηφίων. Οι αναθέτουσες αρχές προσδιορίζουν, με την προκήρυξη του διαγωνισμού, αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις κριτήρια ή κανόνες που προτίθενται να εφαρμόσουν, τον ελάχιστο αριθμό και, ενδεχομένως, τον μέγιστο αριθμό υποψηφίων που καλούνται.

Στην κλειστή διαδικασία, ο ελάχιστος αριθμός είναι πέντε (5). Στη διαδικασία διαπραγμάτευσης κατόπιν δημοσίευσης προκήρυξης και ανταγωνιστικού διαλόγου, ο ελάχιστος αριθμός είναι τρεις (3). Εν πάση περιπτώσει, ο αριθμός υποψηφίων που καλούνται πρέπει να είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίζει πραγματικό ανταγωνισμό.

Οι αναθέτουσες αρχές καλούν αριθμό υποψηφίων τουλάχιστον ίσο προς τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που έχει καθορισθεί εκ των προτέρων. Στην περίπτωση που ο αριθμός των υποψηφίων που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής και τα ελάχιστα επίπεδα είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίζει τη διαδικασία, καλώντας τον υποψήφιο ή τους υποψήφιους που πληρούν τα απαιτούμενα επίπεδα ικανοτήτων. Η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να περιλαμβάνει στη διαδικασία αυτή άλλους οικονομικούς φορείς που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής ή υποψήφιους που δεν πληρούν τα απαιτούμενα επίπεδα ικανοτήτων.

4. Όταν οι αναθέτουσες αρχές κάνουν χρήση της δυνατότητας περιορισμού του αριθμού των προς συζήτηση λύσεων ή των προς διαπραγμάτευση προσφορών, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 23, παράγραφος 4, και στο άρθρο 24, παράγραφος 4, πραγματοποιούν αυτόν τον περιορισμό με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην προκήρυξη διαγωνισμού, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στο περιγραφικό έγγραφο. Στην τελική φάση, ο αριθμός αυτός πρέπει να επιτρέπει τη διασφάλιση πραγματικού ανταγωνισμού, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλων προσφορών ή υποψηφίων».

Άρθρο 45 του π.δ. 60/2007

Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

(άρθρο 47 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

«1. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α) Κατάλληλες τραπεζικές βεβαιώσεις ή πιστοποιητικό ασφαλιστικής κάλυψης επαγγελματικών κινδύνων.

β) Ισολογισμούς ή αποσπάσματα ισολογισμών, στην περίπτωση που η δημοσίευση των

ισολογισμών απαιτείται από τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

γ) Δήλωση περί του συνολικού ύψους του κύκλου εργασιών και, ενδεχομένως, του κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης, για τις τρεις (3) τελευταίες οικονομικές χρήσεις κατ' ανώτατο όριο, σε συνάρτηση προς την ημερομηνία δημιουργίας του οικονομικού φορέα ή την έναρξη των δραστηριοτήτων του, εφόσον είναι διαθέσιμες οι πληροφορίες για τον εν λόγω κύκλο εργασιών.

2. Ένας οικονομικός φορέας μπορεί, εφόσον παραστεί ανάγκη και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις δυνατότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτές. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, παραδείγματος χάριν, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών. Τα ειδικότερα αποδεικτικά έγγραφα ορίζονται με την προκήρυξη του διαγωνισμού.

3. Υπό τις ίδιες συνθήκες, μια κοινοπραξία οικονομικών φορέων από τις αναφερόμενες στο άρθρο 39 μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες των μετεχόντων στην κοινοπραξία ή άλλων φορέων.

4. Οι αναθέτουσες αρχές υποδεικνύουν, στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στην πρόσκληση υποβολής προσφορών, ποιο ή ποια από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 δικαιολογητικά επέλεξαν καθώς και ποια άλλα δικαιολογητικά πρέπει να προσκομισθούν.

5. Αν ο οικονομικός φορέας, για σοβαρό λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο η αναθέτουσα αρχή κρίνει αιτιολογημένα ως πρόσφορο».

Άρθρο 46 του π.δ. 60/2007

Τεχνικές ή/και επαγγελματικές ικανότητες

(άρθρο 48 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

«1. Οι τεχνικές ή/και επαγγελματικές ικανότητες των οικονομικών φορέων αξιολογούνται και ελέγχονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3.

2. Οι τεχνικές ικανότητες των οικονομικών φορέων αποδεικνύονται με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των προμηθειών, ή των υπηρεσιών:

α) i) υποβολή καταλόγου των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί κατά την προηγούμενη πενταετία, συνοδευόμενο από πιστοποιητικά ορθής εκτέλεσης των σημαντικότερων εργασιών. Τα πιστοποιητικά αυτά αναφέρουν το ποσό, τον χρόνο και τον τόπο εκτέλεσης των εργασιών και προσδιορίζουν εάν πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης και εάν περατώθηκαν κανονικά. Η αρμόδια αρχή μπορεί να διαβιβάζει τα πιστοποιητικά αυτά απευθείας στην αναθέτουσα αρχή,

α) ii) υποβολή καταλόγου των κυριότερων παραδόσεων ή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν κατά την προηγούμενη τριετία, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του δημόσιου ή ιδιωτικού παραλήπτη. Οι παραδόσεις και οι παροχές υπηρεσιών αποδεικνύονται εάν μεν ο αποδέκτης είναι αναθέτουσα αρχή, με πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί ή θεωρηθεί από την αρμόδια αρχή, εάν δε (ο αποδέκτης) είναι ιδιωτικός φορέας, με βεβαίωση του αγοραστή ή, εφόσον τούτο δεν είναι δυνατόν, με απλή δήλωση του οικονομικού φορέα

β) αναφορά του τεχνικού προσωπικού ή των τεχνικών υπηρεσιών, είτε ανήκουν απευθείας στην επιχείρηση του οικονομικού φορέα είτε όχι, ιδίως των υπευθύνων για τον έλεγχο της ποιότητας και, όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις έργων, εκείνων που θα έχει στη διάθεσή του ο εργολήπτης για την εκτέλεση του έρ-γου) περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού, των μέτρων που λαμβάνει ο προμηθευτής ή ο πάροχος υπηρεσιών για την εξασφάλιση της ποιότητας και του εξοπλισμού μελέτης και έρευνας της επιχείρησής του

δ) εάν τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι σύνθετα ή, κατ' εξαίρεση, πρέπει να ανταποκρίνονται σε κάποιον ιδιαίτερο σκοπό, απαιτείται έλεγχος διενεργούμενος από την αναθέτουσα αρχή ή, εξ ονόματός της, από αρμόδιο επίσημο οργανισμό της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο προμηθευτής ή ο πάροχος υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της συναίνεσης του οργανισμού αυτού. Ο έλεγχος αυτός αφορά το παραγωγικό δυναμικό του προμηθευτή ή τις τεχνικές ικανότητες του παρόχου υπηρεσιών και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, τα μέσα μελέτης και έρευνας που αυτός διαθέτει καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει για τον έλεγχο της ποιότητας

ε) αναφορά τίτλων σπουδών και επαγγελματικών προσόντων του παρόχου υπηρεσιών ή/και των διευθυντικών

στελεχών της επιχείρησης, ιδίως δε του ή των υπευθύνων για την παροχή των υπηρεσιών, ή την εκτέλεση των εργασιών

στ) προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών και μόνο στις ενδεδειγμένες περιπτώσεις, αναφορά των μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόζει ο οικονομικός φορέας κατά την εκτέλεση της σύμβασης

ζ) δήλωση σχετικά με το μέσο ετήσιο εργατοϋπαλληλικό δυναμικό του παρόχου υπηρεσιών ή του εργολήπτη και τον αριθμό των στελεχών της επιχείρησης κατά την τελευταία τριετία

η) δήλωση σχετικά με τα μηχανήματα, τις εγκαταστάσεις και τον τεχνικό εξοπλισμό που διαθέτει ο πάροχος υπηρεσιών ή ο εργολήπτης για την εκτέλεση της σύμβασης

θ) αναφορά του τμήματος της σύμβασης, το οποίο ο πάροχος υπηρεσιών προτίθεται, ενδεχομένως, να αναθέσει σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας

ι) όσον αφορά στα προϊόντα που παρέχονται:

i) δείγματα, περιγραφή ή/και φωτογραφίες, η αυθεντικότητα των οποίων πρέπει να μπορεί να βεβαιώνεται κατόπιν αιτήσεως της αναθέτουσας αρχής,

ii) πιστοποιητικά εκδιδόμενα από επίσημα ινστιτούτα ή επίσημες υπηρεσίες ελέγχου της ποιότητας, που έχουν σχετική αρμοδιότητα, με τα οποία βεβαιώνεται η καταλληλότητα των προϊόντων, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες προδιαγραφές ή πρότυπα.

3. Ένας οικονομικός φορέας μπορεί, εφόσον παραστεί ανάγκη και για μια συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις δυνατότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι, για την εκτέλεση της σύμβασης, θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, παραδείγματος χάριν με την προσκόμιση της δέσμευσης των φορέων αυτών να θέσουν στη διάθεση του οικονομικού φορέα τους αναγκαίους πόρους.

4. Υπό τις ίδιες συνθήκες, μια κοινοπραξία οικονομικών φορέων από τις αναφερόμενες στο άρθρο 39, μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες των μετεχόντων στην κοινοπραξία ή άλλων φορέων.

5. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων που έχουν ως αντικείμενο προμήθειες, για τις οποίες απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, ή την παροχή υπηρεσιών ή και την εκτέλεση έργων, η ικανότητα των

οικονομικών φορέων να παράσχουν αυτή την υπηρεσία ή να εκτελέσουν την εγκατάσταση μπορεί να αξιολογείται ιδίως βάσει της τεχνογνωσίας, της αποτελεσματικότητας, της πείρας και της αξιοπιστίας τους.

6. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση υποβολής προσφορών ποια δικαιολογητικά από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2 πρέπει να προσκομισθούν».

Άρθρο 47 του π.δ. 60/2007

Πρότυπα εξασφάλισης της ποιότητας

(άρθρο 49 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

«Οι αναθέτουσες αρχές, όταν απαιτούν την προσκόμιση πιστοποιητικών που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς, και τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του οικονομικού φορέα ορισμένων προτύπων εξασφάλισης της ποιότητας, πρέπει να παραπέμπουν σε συστήματα εξασφάλισης της ποιότητας που βασίζονται στη σχετική σειρά ευρωπαϊκών προτύπων και πιστοποιούνται από οργανισμούς που εφαρμόζουν τη σειρά ευρωπαϊκών προτύπων για την πιστοποίηση. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εδρεύοντες σε άλλα κράτη μέλη. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές αποδέχονται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα εξασφάλισης της ποιότητας, τα οποία προσκομίζονται από τους οικονομικούς φορείς».

Άρθρο 48 του π.δ. 60/2007

Πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

(άρθρο 50 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

«Όταν οι αναθέτουσες αρχές, στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 46 παράγραφος 2 σημείο στ), ζητούν την υποβολή πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ανεξάρτητους οργανισμούς, με το οποίο βεβαιώνεται ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με συγκεκριμένα πρότυπα όσον αφορά στην περιβαλλοντική διαχείριση, παραπέμπουν στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου [EMAS Κανονισμός 761/2001 (ΕΕ L 114)] ή σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα πιστοποιούμενα από όργανα λειτουργούντα βάσει του κοινοτικού δικαίου, ή στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές ή διεθνείς προδιαγραφές όσον αφορά στην πιστοποίηση. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη. Επίσης, αποδέχονται και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά στοιχεία για μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης, τα οποία προσκομίζονται από τους οικονομικούς φορείς».

«Άρθρο 20 του π.δ. 118/2007

Κριτήρια ανάθεσης- Αξιολόγηση προσφορών.

1. Το κριτήριο για την κατακύρωση της προμήθειας και την τελική επιλογή του προμηθευτή (μόνο χαμηλότερη τιμή ή πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά) καθορίζεται κατά την διαδικασία ένταξης των ειδών στο Ενιαίο Πρόγραμμα Προμηθειών (Ε.Π.Π.) και ορίζεται στη διακήρυξη του διαγωνισμού.

2. Για την αξιολόγηση των προσφορών λαμβάνονται υπόψη τα παρακάτω στοιχεία:

α. Όταν για την τελική επιλογή του προμηθευτή κριτήριο είναι μόνο η χαμηλότερη τιμή: Αποκλειστικά η χαμηλότερη τιμή. Υπό την επιφύλαξη όσων ορίζονται αμέσως παρακάτω, στα στοιχεία I και II, η κατακύρωση γίνεται τελικά στον προμηθευτή με την χαμηλότερη

τιμή, εκ των προμηθευτών των οποίων οι προσφορές έχουν κριθεί ως αποδεκτές με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές και τους όρους της διακήρυξης.

Ισότιμες θεωρούνται οι προσφορές με την αυτή ακριβώς τιμή και που είναι σύμφωνες με τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης και της πρόσκλησης.

I. Στους κλειστούς διαγωνισμούς, όταν ο προμηθευτής ο οποίος προσφέρει τη χαμηλότερη τιμή δεν προσκομίζει, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη αυτή, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή που προσφέρει την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή. Σε περίπτωση που και αυτός δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται κατά τα ανωτέρω, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή με την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή και ούτω καθ' εξής. Αν κανένας από τους προμηθευτές δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των ανωτέρω διατάξεων, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται από αυτές, ο διαγωνισμός ματαιώνεται.

Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων υποβάλλει ψευδή ή ανακριβή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος π.δ/τος ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος Δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του.

II. Στους ανοικτούς διαγωνισμούς, όταν ο προμηθευτής ο οποίος προσφέρει τη χαμηλότερη τιμή δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος ή, εφόσον τούτο προβλέπεται στη διακήρυξη, στο άρθρο 8α του παρόντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή με την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή. Σε περίπτωση που και αυτός δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται κατά τα ανωτέρω, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή με την αμέσως επόμενη χαμηλότερη τιμή και ούτω καθ' εξής. Αν κανένας από τους προμηθευτές δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των ανωτέρω διατάξεων, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται από αυτές, ο διαγωνισμός ματαιώνεται.

Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων υποβάλλει ψευδή ή ανακριβή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 6 ή/και της παρ. 3 του άρθρου 8α του παρόντος Δ/τος ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από την διακήρυξη, των περιπτώσεων α, β, και ζ της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος Δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη. Επίσης, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη, εφόσον από τα υποβληθέντα δικαιολογητικά προκύπτει ότι δεν πληρούνται τα στη διακήρυξη καθοριζόμενα ελάχιστα αναγκαία όρια των οικονομικών και τεχνικών προϋποθέσεων του άρθρου 8α.

β. Όταν για την τελική επιλογή του προμηθευτή κριτήριο είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά :

(1) Η τιμή.

(2) Το κόστος εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης, όταν και όπως αυτά καθορίζονται συγκεκριμένα στην διακήρυξη.

(3) Η συμφωνία των προσφερομένων υλικών με τις τεχνικές προδιαγραφές, όπως αυτές καθορίζονται στη διακήρυξη, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2.

(4) Η παρεχόμενη εγγύηση καλής λειτουργίας ή διατήρησης.

(5) Η ποιότητα της εξυπηρέτησης (SERVICE) μετά την πώληση και της τεχνικής βοήθειας εκ μέρους του προμηθευτή, καθώς και η εξασφάλιση ύπαρξης ανταλλακτικών.

(6) Ο χρόνος παράδοσης των υλικών.

(7) Κάθε άλλο στοιχείο ανάλογα με την φύση των υπό προμήθεια υλικών ή και των ιδιαίτερων αναγκών του φορέα, εφόσον ζητείται από την διακήρυξη.

Για την επιλογή της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς αξιολογούνται μόνον οι προσφορές που έχουν κριθεί ως τεχνικά αποδεκτές και σύμφωνες με τους λοιπούς όρους της Διακήρυξης.

Υπό την επιφύλαξη όσων ορίζονται αμέσως παρακάτω, στα στοιχεία I και II, η κατακύρωση γίνεται τελικά στον εντός των όρων και τεχνικών προδιαγραφών της Διακήρυξης και της πρόσκλησης, προμηθευτή, η προσφορά του οποίου κρίθηκε ως η πλέον συμφέρουσα. με βάση τα παραπάνω κριτήρια.

Η διαδικασία της οικονομοτεχνικής αξιολόγησης είναι η παρακάτω:

Τα προαναφερόμενα στοιχεία αξιολόγησης, πλην των οικονομικών [τιμή, κόστος εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης, ήτοι, στοιχεία β(1) και β(2)], κατατάσσονται σε δύο ομάδες.

(1) Ομάδα Τεχνικών Προδιαγραφών και Ποιότητας και Απόδοσης, στην οποία περιλαμβάνονται τα στοιχεία β(3).

(2) Ομάδα Τεχνικής Υποστήριξης και Κάλυψης, στην οποία περιλαμβάνονται τα στοιχεία β (4), β (5), β(6).

Για τις παραπάνω δύο ομάδες ορίζεται συντελεστής βαρύτητας που μπορεί να ανέρχεται μέχρι ποσοστό επί τοις εκατόν 80 και 30 για κάθε ομάδα αντίστοιχα.

Το άθροισμα των ποσοστών αυτών ανέρχεται σε 100.

Για κάθε στοιχείο των ομάδων, καθορίζεται από την διακήρυξη ο επί μέρους συντελεστής βαρύτητας, ώστε το άθροισμά τους, για κάθε ομάδα, να ισούται με τον καθορισθέντα συντελεστή βαρύτητας της ομάδας.

Όλα τα επί μέρους στοιχεία των ομάδων βαθμολογούνται αυτόνομα με βάση τους 100 βαθμούς.

Η βαθμολογία των επί μέρους στοιχείων των προσφορών είναι 100 βαθμοί για τις περιπτώσεις που καλύπτονται ακριβώς όλοι οι απαραίτατοι όροι. Η βαθμολογία αυτή αυξάνεται έως 110 βαθμούς όταν υπερκαλύπτονται οι τεχνικές προδιαγραφές.

Η σταθμισμένη βαθμολογία του κάθε στοιχείου των ομάδων είναι το γινόμενο του επί μέρους συντελεστή βαρύτητας του στοιχείου επί τη βαθμολογία του και η συνολική βαθμολογία της κάθε προσφοράς είναι το άθροισμα των σταθμισμένων βαθμολογιών όλων των στοιχείων και των δύο ομάδων.

Η τελική βαθμολογία με βάση τα παραπάνω κυμαίνεται από 100 έως 110 βαθμούς.

Για τη διαμόρφωση της συγκριτικής τιμής, λαμβάνεται υπόψη η τιμή της προσφοράς και, όταν από την διακήρυξη προβλέπεται, το κόστος εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης.

Πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά είναι εκείνη που παρουσιάζει τον μικρότερο λόγο της τιμής προσφοράς (συγκριτικής) προς την βαθμολογία της. Ο διαγωνισμός κατακυρώνεται στον προμηθευτή που έχει κάνει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Από τον φορέα για τον οποίο προορίζονται τα υλικά καθορίζονται τα στοιχεία που απαρτίζουν τις δύο ομάδες, οι συντελεστές βαρύτητας, τόσο της κάθε ομάδας συνολικά όσον και των στοιχείων της κάθε ομάδας ξεχωριστά, και αυτά αναφέρονται απαραίτητα στην διακήρυξη.

Όταν πρόκειται για προμήθειες που εκτελούνται από το Υπουργείο Ανάπτυξης, τα παραπάνω (στοιχεία ομάδων και συντελεστές βαρύτητας) ελέγχονται, τροποποιούνται όπου αυτό απαιτείται και εγκρίνονται από το Υπουργείο αυτό και περιλαμβάνονται σε κάθε περίπτωση στην διακήρυξη.

I. Στους κλειστούς διαγωνισμούς, όταν ο προμηθευτής με την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά δεν προσκομίζει, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη αυτή, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή που προσφέρει την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Σε περίπτωση που και αυτός δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται κατά τα ανωτέρω, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή με την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και ούτω καθ' εξής. Αν κανένας από τους προμηθευτές δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των ανωτέρω διατάξεων, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται από αυτές, ο διαγωνισμός ματαιώνεται.

Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων υποβάλλει ψευδή ή ανακριβή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος π.δ/τος ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής.

II. Στους ανοικτούς διαγωνισμούς, όταν ο προμηθευτής ο οποίος προσφέρει την πλέον συμφέρουσα από

οικονομική άποψη προσφορά δεν προσκομίζει, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος ή, εφόσον τούτο προβλέπεται στη διακήρυξη, στο άρθρο 8α του παρόντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις αυτές, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή που προσφέρει την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Σε περίπτωση που και αυτός δεν προσκομίζει ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται κατά τα ανωτέρω, η κατακύρωση γίνεται στον προμηθευτή με την αμέσως επόμενη πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και ούτω καθ' εξής. Αν κανένας από τους προμηθευτές δεν προσκομίζει, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των ανωτέρω διατάξεων, ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται από αυτές, ο διαγωνισμός ματαιώνεται.

Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων υποβάλλει ψευδή ή ανακριβή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 6 και της παρ.3 του άρθρου 8α του παρόντος Δ/τος ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από την διακήρυξη, των περιπτώσεων α, β, και ζ της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη. Επίσης καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη εφόσον από τα υποβληθέντα δικαιολογητικά προκύπτει ότι δεν πληρούνται τα στη διακήρυξη καθοριζόμενα ελάχιστα αναγκαία όρια των οικονομικών και τεχνικών προϋποθέσεων του άρθρου 8α.

3. Προσφορά που είναι αόριστη και ανεπίδεκτη εκτίμησης ή είναι υπό αίρεση, απορρίπτεται ως απαράδεκτη, μετά από προηγούμενη, γνωμοδότηση του αρμόδιου για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού οργάνου.

4. Ως απαράδεκτες απορρίπτονται, επίσης, οι προσφορές που παρουσιάζουν αποκλίσεις από τις τεχνικές προδιαγραφές της διακήρυξης.

Η διαπίστωση για την συμφωνία ή ασυμφωνία με τους απαραίτατους όρους που ορίζονται ως τέτοιοι από την διακήρυξη και με τις τεχνικές προδιαγραφές της κατά το ανωτέρω άρθρο 3 παρ. 6 καθώς και η βαθμολόγηση των προσφορών γίνεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του αρμόδιου για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων οργάνου.»

Παρατηρήσεις επί της προτεινόμενης ρύθμισης του άρθρου 8 του π.δ. 118/2007

3.4 Με την προτεινόμενη αντικατάσταση του άρθρου 8 καταργείται στην παράγραφο 1 η υποχρέωση προσκόμισης, με την αίτηση συμμετοχής (στους κλειστούς διαγωνισμούς) ή την υποβολή προσφοράς (στους ανοικτούς διαγωνισμούς) -καθώς το άρθρο 8α του π.δ. 118/2007 που αναφέρεται σε ανοικτούς διαγωνισμούς παραπέμπει ρητά στο άρθρο 8-υπεύθυνης δήλωσης με την οποία οι υποψήφιοι να δηλώνουν τη συνδρομή ή μη νομικών περιορισμών καθώς και την ύπαρξη ή μη απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης περί αποκλεισμού τους από διαγωνισμούς του δημοσίου ως δικαιολογητικό για την απόδειξη της επαγγελματικής φερεγγυότητας.

3.5 Κατά τα λοιπά η διάταξη παραμένει διατυπωμένη ως έχει ως προς τα υπόλοιπα δικαιολογητικά τα οποία προσκομίζονται από τους συμμετέχοντες και με τα οποία αποδεικνύονται οι επαγγελματικές-τεχνικές ικανότητές τους και η χρηματοοικονομική τους επάρκεια.

3.6 Προχωρώντας περαιτέρω σε συγκριτική αξιολόγηση των εν λόγω δικαιολογητικών με τα αντίστοιχα που προβλέπονται στα άρθρα 45 έως 48 του Π.Δ. 60/2007 (άρθρα 47 έως 50 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ) η Αρχή διαπιστώνει καταρχήν ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 60/2007 εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να ζητήσει από τους οικονομικούς φορείς να προσκομίσουν ένα ή περισσότερα ή ενδεχομένως και όλα τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά, προβαίνοντας σε ad hoc στάθμιση ανάλογα με το είδος και το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης, ενώ στην προτεινόμενη παράγραφο 1 του άρθρου 8 δε διευκρινίζεται αν τα αιτούμενα δικαιολογητικά πρέπει να προσκομίζονται σωρευτικά σε κάθε περίπτωση ή αν εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να ορίσει κατά περίπτωση (στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή στη διακήρυξη) ποια οφείλουν να προσκομίσουν οι συμμετέχοντες.

3.7 Προτείνεται να ακολουθηθεί η ρύθμιση του π.δ. 60/2007, ώστε κατά περίπτωση να καθορίζεται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή στη διακήρυξη αντίστοιχα ποια από τα εν λόγω πιστοποιητικά οφείλουν να προσκομίσουν οι συμμετέχοντες, ανάλογα με το είδος της υπό ανάθεση σύμβασης και επομένως να αναδιατυπωθεί ως προς το σημείο αυτό η παρ. 1.

3.8 Επίσης, ως προς τα προαναφερόμενα δικαιολογητικά που προσκομίζονται από τους συμμετέχοντες και παρατίθενται ως περιπτώσεις α, β, γ, δ και ε στην προτεινόμενη παρ. 1 προτείνεται αφενός χάριν ομοιομορφίας και αφετέρου προκειμένου να μην προκαλείται σύγχυση και αμφιβολία ούτε στις αναθέτουσες αρχές ούτε στους συμμετέχοντες να ακολουθηθεί η ίδια διατύπωση με τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 45 έως 48 του π.δ. 60/2007 που παρατέθηκαν αναλυτικά ανωτέρω.

3.9 Σημειώνεται επίσης ότι στην προτεινόμενη παράγραφο 1 δεν υπάρχει η περιπτ. στ της ισχύουσας ρύθμισης που αφορά στην προσκόμιση δειγμάτων των προσφερόμενων υλικών και περιγραφή ή φωτογραφίες αυτών. Αν η εν λόγω απαλοιφή της περιπτ. στ δεν οφείλεται σε παραδρομή πρέπει να είναι σαφής ο λόγος για τον οποίο προτείνεται η κατάργησή της, δεδομένου ότι αφενός υπάρχει αντίστοιχη ρύθμιση στο άρθρο 46 παρ. ι) περιπτ. ι) του π.δ. 60/2007 και αφετέρου δεν μπορεί να αποκλειστεί πλήρως η δυνατότητα μίας αναθέτουσας αρχής να ζητήσει δείγματα των προσφερόμενων υλικών κατά περίπτωση.

3.10 Τέλος σε ό,τι αφορά τα προαναφερόμενα δικαιολογητικά προβλέπεται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 ότι *“Τα δικαιολογητικά και στοιχεία των ανωτέρω περιπτώσεων γ, δ και ε προσκομίζονται, κατ’ εξαίρεση, μαζί με την προσφορά”*, ρύθμιση η οποία έρχεται σε αντίφαση με την αντίστοιχη διατύπωση του πρώτου εδαφίου, σύμφωνα με την οποία *“...υποβάλλονται από τον συμμετέχοντα με την αίτηση συμμετοχής στον διαγωνισμό, τα ακόλουθα δικαιολογητικά...”* κι επομένως δημιουργείται σύγχυση σχετικά με το ποια από τα δικαιολογητικά και σε ποιο χρονικό σημείο (ήτοι της υποβολής αίτησης συμμετοχής ή της υποβολής της προσφοράς) πρέπει αυτά να προσκομίζονται.

3.11 Η Αρχή θεωρεί ότι πρέπει να αρθεί η εν λόγω αμφισβήτηση με αναδιατύπωση ως προς το σημείο αυτό του πρώτου ή του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1.

3.12 Τέλος ως προς τις παραγράφους 3, 4 και 5 του προτεινόμενου άρθρου 8 επισημαίνεται ότι πρέπει να αναριθμηθούν σε παρ. 2, 3 και 4 αντίστοιχα, καθώς μετά την προτεινόμενη κατάργηση της παρ. 1 του ισχύοντος άρθρου 8 η παρ. 2 πρέπει να αναριθμηθεί σε παρ. 1, η 3 σε 2 και ούτω καθεξής.

3.13 Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποίησης της παραγράφου 6 προστίθεται σε αυτή νέο εδάφιο α’ σύμφωνα με το οποίο: *« Υποψήφιοι που δεν πληρούν τις απαιτήσεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 6 αποκλείονται από το διαγωνισμό»*.

3.14 Η Αρχή θεωρεί ότι η εν λόγω προσθήκη δε δημιουργεί ζήτημα ως προς τις απαιτήσεις της παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου 6, καθώς αυτές αφορούν σε δικαιολογητικά συμμετοχής (ήτοι στην εγγύηση συμμετοχής και το παραστατικό εκπροσώπησης), οπότε σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι εν λόγω απαιτήσεις οι συμμετέχοντες αποκλείονται από το διαγωνισμό, χωρίς περαιτέρω συνέπειες.

3.15 Αντίφαση, όμως, προκύπτει, ως προς τις απαιτήσεις της παρ. 2 του νέου άρθρου 6, οι οποίες αφορούν σε δικαιολογητικά τα οποία προσκομίζονται σε μεταγενέστερο χρόνο, στο στάδιο της κατακύρωσης, καθώς στο άρθρο 20 του π.δ. 118/2007 προβλέπεται ότι *«.....ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα η περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από την διακήρυξη, των περιπτώσεων α, β, και ζ της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη. Επίσης καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη εφόσον από τα υποβληθέντα δικαιολογητικά προκύπτει ότι δεν πληρούνται τα στη διακήρυξη καθοριζόμενα ελάχιστα αναγκαία όρια των οικονομικών και τεχνικών προϋποθέσεων του άρθρου 8α»* και κατά συνέπεια, πέραν του αποκλεισμού από το διαγωνισμό, προβλέπεται ως περαιτέρω κύρωση και η κατάπτωση της εγγύησης συμμετοχής υπέρ του Δημοσίου, η οποία, ωστόσο, δεν έχει συμπεριληφθεί ρητά στο α' εδάφιο της προτεινόμενης ρύθμισης παρ. 6 του άρθρου 8.

3.16 Κατόπιν τούτων προτείνεται να αναδιατυπωθεί το α' εδάφιο της προτεινόμενης ρύθμισης της παρ. 6 του άρθρου 8 και να υπάρξει σε αυτό ρητή πρόβλεψη ότι, πέραν του αυτονόητου αποκλεισμού από το διαγωνισμό, η μη κάλυψη των απαιτήσεων της παρ. 2 του προτεινόμενου νέου άρθρου 6 θα έχει ως συνέπεια και την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής του προσφέροντος υπέρ του Δημοσίου.

3.17 Ως προς το εδ. β' της προτεινόμενης παρ. 6 του άρθρου 8 ισχύουν ομοίως τα ως άνω ως προς την αναδιατύπωσή της κατά τρόπο που να προβλέπει ρητά ότι και η μη έγκαιρη ή προσήκουσα υποβολή των δικαιολογητικών του προτεινόμενου άρθρου 8, θα έχει ως συνέπεια και την κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής του προσφέροντος υπέρ του Δημοσίου, πέραν του προβλεπόμενου αποκλεισμού από το διαγωνισμό.

3.18 Συναφώς με τα ανωτέρω θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι παρατηρήσεις της Αρχής παραπάνω στο σημείο 1.8 της παρούσας.

3.19 Τέλος, λόγω της γενικότερης αναρίθμησης των παραγράφων του προτεινόμενου άρθρου 8, πρέπει και η παράγραφος 6 να αναριθμηθεί σε 5.

Κατόπιν τούτων η Αρχή θεωρεί ότι οι προτεινόμενες ρυθμίσεις του άρθρου 8 θα πρέπει να αναδιατυπωθούν με βάση τις παρατηρήσεις που αναλυτικά εκτέθηκαν ανωτέρω.

4.1 Η παρ. 2 του άρθρου 8α του π.δ. 118/2007, όπως ισχύει, έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση που υποβάλλεται προσφορά από προμηθευτή που δεν είναι ο ίδιος κατασκευαστής του τελικού προϊόντος, προσκομίζονται από τον προμηθευτή μαζί με την προσφορά του, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 παρ.2 του παρόντος, τα δικαιολογητικά των περ. δ, ε και ζ του άρθρου 8 παρ.2 του παρόντος που αφορούν μόνο τον ανωτέρω κατασκευαστή και εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη».

4.2 Με την προτεινόμενη ρύθμιση η παρ. 2 του άρθρου 8α π.δ. 118/2007 αντικαθίσταται ως εξής:

« Στην περίπτωση που υποβάλλεται προσφορά από προμηθευτή που δεν είναι ο ίδιος κατασκευαστής του τελικού προϊόντος, προσκομίζονται από τον προμηθευτή μαζί με την προσφορά του, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 παρ. 2 του παρόντος, τα δικαιολογητικά των περ. γ, δ και ε του άρθρου 8 παρ. 2 του παρόντος που αφορούν μόνο των ανωτέρω κατασκευαστή και εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη».

4.3 Η εν λόγω διάταξη επαναλαμβάνεται ως έχει με μόνη διαφορά τις περιπτώσεις που αναφέρονται υπό στοιχεία γ, δ, ε, αντί δ, ε και ζ της ισχύουσας διάταξης, αλλαγή η οποία είναι απαραίτητη προκειμένου να συμβαδίζει με τις προτεινόμενες αλλαγές του άρθρου 8 και τις αναφερόμενες σε αυτό περιπτώσεις. Ισχύουν βέβαια για τις εν λόγω περιπτώσεις ως δικαιολογητικά απόδειξης της τεχνικής ικανότητας των προσφερόντων όσα διατυπώθηκαν ανωτέρω, ήτοι να ακολουθείται για τα εν λόγω δικαιολογητικά η ίδια διατύπωση με τις αντίστοιχες διατάξεις του π.δ.. 60/2007.

5.1 Με την προτεινόμενη ρύθμιση το εδάφιο 2 της υποπερίπτωσης ι της παραγράφου γ της παραγράφου 1 του άρθρου 15 π.δ. 118/2007 τροποποιείται ως εξής:

«Με την ένσταση που ασκείται κατά της απόφασης αυτής προβάλλονται και λόγοι που αφορούν στην πληρότητα και νομιμότητα των δικαιολογητικών που υποβάλλει ο προσφέρων γ, δ και ε της παρ. 2 του άρθρου 8 και του άρθρου 8 α, εφόσον ζητούνται από τη διακήρυξη.

5.2 Ωστόσο δεν είναι κατανοητό ποιο ακριβώς σημείο του άρθρου 15 αφορά η εν λόγω προτεινόμενη τροποποίηση και άρα χρήζει αποσαφήνισης. Σε κάθε περίπτωση δε, απαιτείται αναδιατύπωση της ως άνω διάταξης, λόγω προφανούς εκ παραδρομής συντακτικού λάθους στην 3^η και 4^η σειρά του κειμένου.

5.3 Επομένως η Αρχή αδυνατεί να διατυπώσει, μέχρι την αποσαφήνιση της διάταξης, οριστική γνώμη επί της εν λόγω τροποποίησης.

6.1 Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης I της περίπτωσης α της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του π.δ. 118/2007 , όπως ισχύει, έχει ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων υποβάλλει ψευδή ή ανακριβή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος π.δ./τος ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίζει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος Δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του».

6.2 Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης I της περίπτωσης α της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του π.δ. 118/2007 , αντικαθίσταται, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίζει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος ή τα από αυτόν προσκομισθέντα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις που τίθενται από την άνω διάταξη, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του.»

6.3 Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης II της περίπτωσης α της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του π.δ. 118/2007 , όπως ισχύει, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων υποβάλλει ψευδή ή ανακριβή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 6 ή/και της παρ. 3 του άρθρου 8α του παρόντος Δ/τος ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίζει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από την διακήρυξη, των περιπτώσεων α, β, και ζ της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος Δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη. Επίσης, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη, εφόσον από τα υποβληθέντα δικαιολογητικά προκύπτει ότι δεν πληρούνται τα στη διακήρυξη καθοριζόμενα ελάχιστα αναγκαία όρια των οικονομικών και τεχνικών προϋποθέσεων του άρθρου 8α».

6.4 Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης II της περίπτωσης α της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του π.δ. 118/2007 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίζει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από τη διακήρυξη, των περιπτώσεων β και ε της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος, ή τα προσκομιζόμενα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις που τίθενται στις άνω διατάξεις, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη.»

6.5 Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης I της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του π.δ. 118/2007 , όπως ισχύει, έχει ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων υποβάλλει ψευδή ή ανακριβή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 6 του παρόντος π.δ./τος ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίζει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 του παρόντος δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής».

6.6 Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης I της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του π.δ. 118/2007 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 ή 3 κατά περίπτωση του άρθρου 6 του παρόντος ή τα από αυτόν προσκομισθέντα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις που τίθενται από την άνω διάταξη, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του».

6.7 Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης II της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του π.δ. 118/2007 ,όπως ισχύει, έχει ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων υποβάλλει ψευδή ή ανακριβή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 1 του άρθρου 6 και της παρ.3 του άρθρου 8α του παρόντος Δ/τος ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα η περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από την διακήρυξη, των περιπτώσεων α, β, και ζ της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος δ/τος, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη. Επίσης καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη εφόσον από τα υποβληθέντα δικαιολογητικά προκύπτει ότι δεν πληρούνται τα στη διακήρυξη καθοριζόμενα ελάχιστα αναγκαία όρια των οικονομικών και τεχνικών προϋποθέσεων του άρθρου 8α».

6.8. Το τέταρτο εδάφιο της υποπερίπτωσης II της περίπτωσης β της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του π.δ. 118/2007 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Στις περιπτώσεις αυτές όταν ο συμμετέχων ή ο υπόχρεος προς τούτο προσφέρων δεν προσκομίσει εγκαίρως και προσηκόντως κατά το στάδιο της κατακύρωσης ένα ή περισσότερα από τα έγγραφα και δικαιολογητικά της παρ. 2 ή 3 κατά περίπτωση του άρθρου 6 και, εφόσον έχουν ζητηθεί από τη διακήρυξη, των περιπτώσεων β και ε της παρ. 2 του άρθρου 8 του παρόντος, ή τα προσκομιζόμενα έγγραφα και δικαιολογητικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις που τίθενται στις άνω διατάξεις, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου η εγγύηση συμμετοχής του μειοδότη».

6.9 Με όλες τις ανωτέρω τροποποιήσεις εδαφίων των παρ. α και β του άρθρου 20 απαλείφεται η περίπτωση ψευδούς ή ανακριβούς δήλωσης και οι συνέπειες αυτής.

Η Αρχή έχει ήδη διατυπώσει τις παρατηρήσεις της ως προς το ζήτημα της προτεινόμενης κατάργησης υποχρέωσης προσκόμισης υπεύθυνης δήλωσης για τη βεβαίωση γεγονότων που αφορούν στην προσωπική κατάσταση των προσφερόντων ανωτέρω στα σημεία 1.5 επ. της παρούσας γνώμης.

7.1 Το άρθρο 24 του π.δ. 118/2007, όπως ισχύει, έχει ως εξής:

«Άρθρο 24

Συμβάσεις

1. Μετά την ανακοίνωση κατακύρωσης ή ανάθεσης υπογράφεται και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη η σύμβαση το κείμενο της οποίας επισυνάφθηκε στη διακήρυξη. Η Υπηρεσία συμπληρώνει στο κείμενο της σύμβασης τα στοιχεία της προσφοράς του προμηθευτή με την οποία συμμετείχε αυτός στον διαγωνισμό και η οποία προσφορά έγινε αποδεκτή με την κατακύρωση του διαγωνισμού σε αυτόν. Δεν χωρεί οποιαδήποτε διαπραγμάτευση στο κείμενο της σύμβασης που επισυνάφθηκε στην διακήρυξη του διαγωνισμού, ούτε καθ' οιονδήποτε τρόπο τροποποίηση ή συμπλήρωση της προσφοράς

του προμηθευτή.

2. Η σύμβαση περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της προμήθειας και τουλάχιστον τα εξής:

α. Τον τόπο και χρόνο υπογραφής της σύμβασης.

β. Τα συμβαλλόμενα μέρη.

γ. Τα προς προμήθεια υλικά και την ποσότητα.

δ. Την τιμή.

ε. Τον τόπο, τρόπο και χρόνο παράδοσης των υλικών.

στ. Τις τεχνικές προδιαγραφές των υλικών.

ζ. Τις προβλεπόμενες εγγυήσεις.

η. Τις προβλεπόμενες ρήτρες.

θ. Τον τρόπο επίλυσης των τυχόν διαφορών.

ι. Τον τρόπο και χρόνο πληρωμής. ια. Τον τρόπο αναπροσαρμογής του συμβατικού τιμήματος, εφόσον προβλέπεται αναπροσαρμογή.

3. Το κείμενο της σύμβασης κατισχύει κάθε άλλου κειμένου στο οποίο τούτο στηρίζεται, όπως προσφορά, διακήρυξη και απόφαση κατακύρωσης ή ανάθεσης, εκτός κατάδηλων σφαλμάτων ή παραδρομών.

4. Σε αντικειμενικά δικαιολογημένες περιπτώσεις, εφόσον συμφωνήσουν προς τούτο και τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και υπό την προϋπόθεση ότι η τροποποίηση προβλέπεται από συμβατικό όρο, μπορεί να τροποποιείται η σύμβαση, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμοδίου οργάνου. Η απόφαση της διοίκησης με την οποία συναινεί στην τροποποίηση, δύναται να προσβληθεί από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

5. Η σύμβαση θεωρείται ότι εκτελέστηκε όταν:

α. Παραδόθηκε ολόκληρη η ποσότητα ή, σε περίπτωση διαιρετού υλικού, εάν η ποσότητα που παραδόθηκε υπολείπεται της συμβατικής, κατά μέρος που κρίνεται ως ασήμαντο από το αρμόδιο όργανο.

β. Παραλήφθηκε οριστικά ποσοτικά και ποιοτικά η ποσότητα που παραδόθηκε.

γ. Έγινε η αποπληρωμή του συμβατικού τιμήματος, αφού προηγουμένως επιβλήθηκαν τυχόν κυρώσεις ή εκπτώσεις.

δ. Εκπληρώθηκαν και οι τυχόν λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και αποδεσμεύθηκαν οι σχετικές εγγυήσεις κατά τα προβλεπόμενα από τη σύμβαση».

7.2 Με την προτεινόμενη ρύθμιση στο άρθρο 24 του π.δ.. 118/2007 προστίθενται παράγραφοι 5 και 6, οι οποίες έχουν ως εξής:

«5. Εφόσον συμφωνήσουν προς τούτο και τα δύο συμβαλλόμενα μέρη μπορεί να τροποποιούνται μη απαραίτατοι όροι της σύμβασης με απόφαση του αρμοδίου οργάνου».

6. Με κοινή συμφωνία των συμβαλλομένων δύναται να λύεται η σύμβαση προμήθειας αζημίως για τα μέρη εφόσον τούτο εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, ο ανάδοχος παραιτείται από αξιώσεις του από τη σύμβαση και δεν έχει αρχίσει η υλοποίηση της σύμβασης».

7.3 Με την προτεινόμενη ρύθμιση επίσης η παράγραφος 5 του άρθρου 24 του π.δ.. 118/2007 αναριθμείται σε παράγραφο 7.

7.4 Μετά την προτεινόμενη προσθήκη των παρ. 5 και 6 και την αναρίθμηση της ισχύουσας παρ. 5 σε 7, το άρθρο 24 του π.δ.. 118/2007 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 24

Συμβάσεις

1. Μετά την ανακοίνωση κατακύρωσης ή ανάθεσης υπογράφεται και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη η σύμβαση το κείμενο της οποίας επισυνάφθηκε στη διακήρυξη. Η Υπηρεσία συμπληρώνει στο κείμενο της σύμβασης τα στοιχεία της προσφοράς του προμηθευτή με την οποία συμμετείχε αυτός στον διαγωνισμό και η οποία προσφορά έγινε αποδεκτή με την κατακύρωση του διαγωνισμού σε αυτόν. Δεν χωρεί οποιαδήποτε διαπραγματεύση στο κείμενο της σύμβασης που επισυνάφθηκε στην διακήρυξη του διαγωνισμού, ούτε καθ' οιονδήποτε τρόπο τροποποίηση ή συμπλήρωση της προσφοράς του προμηθευτή.

2. Η σύμβαση περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της προμήθειας και τουλάχιστον τα εξής:

α. Τον τόπο και χρόνο υπογραφής της σύμβασης.

β. Τα συμβαλλόμενα μέρη.

γ. Τα προς προμήθεια υλικά και την ποσότητα.

δ. Την τιμή.

ε. Τον τόπο, τρόπο και χρόνο παράδοσης των υλικών.

στ. Τις τεχνικές προδιαγραφές των υλικών.

ζ. Τις προβλεπόμενες εγγυήσεις.

η. Τις προβλεπόμενες ρήτρες.

θ. Τον τρόπο επίλυσης των τυχόν διαφορών.

ι. Τον τρόπο και χρόνο πληρωμής. ια. Τον τρόπο αναπροσαρμογής του συμβατικού τιμήματος, εφόσον προβλέπεται αναπροσαρμογή.

3. Το κείμενο της σύμβασης κατισχύει κάθε άλλου κειμένου στο οποίο τούτο στηρίζεται, όπως προσφορά, διακήρυξη και απόφαση κατακύρωσης ή ανάθεσης, εκτός κατάδηλων σφαλμάτων ή παραδρομών.

4. Σε αντικειμενικά δικαιολογημένες περιπτώσεις, εφόσον συμφωνήσουν προς τούτο και τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και υπό την προϋπόθεση ότι η τροποποίηση προβλέπεται από συμβατικό όρο, μπορεί να τροποποιείται η σύμβαση, ύστερα από γνωμοδότηση του αρμοδίου οργάνου. Η απόφαση της διοίκησης με την οποία συναινεί στην τροποποίηση, δύναται να προσβληθεί από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

5. Εφόσον συμφωνήσουν προς τούτο και τα δύο συμβαλλόμενα μέρη μπορεί να τροποποιούνται μη απαραίτατοι όροι της σύμβασης με απόφαση του αρμοδίου οργάνου».

6. Με κοινή συμφωνία των συμβαλλομένων δύναται να λύεται η σύμβαση προμήθειας αζημίως για τα μέρη εφόσον τούτο εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, ο ανάδοχος παραιτείται από αξιώσεις του από τη σύμβαση και δεν έχει αρχίσει η υλοποίηση της σύμβασης.

7. Η σύμβαση θεωρείται ότι εκτελέστηκε όταν:

α. Παραδόθηκε ολόκληρη η ποσότητα ή, σε περίπτωση διαιρετού υλικού, εάν η ποσότητα που παραδόθηκε υπολείπεται της συμβατικής, κατά μέρος που κρίνεται ως ασήμαντο από το αρμόδιο όργανο.

β. Παραλήφθηκε οριστικά ποσοτικά και ποιοτικά η ποσότητα που παραδόθηκε.

γ. Έγινε η αποπληρωμή του συμβατικού τιμήματος, αφού προηγουμένως επιβλήθηκαν τυχόν κυρώσεις ή εκπτώσεις.

δ. Εκπληρώθηκαν και οι τυχόν λοιπές συμβατικές υποχρεώσεις και από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και αποδεσμεύθηκαν οι σχετικές εγγυήσεις κατά τα προβλεπόμενα από τη σύμβαση».

7.5 Οι κυριότερες συναφείς με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 24 του π.δ. 118/2007 ισχύουσες διατάξεις παρατίθενται κατωτέρω:

ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

«Άρθρο 288 Ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να εκπληρώσει την παροχή όπως απαιτεί η καλή πίστη, αφού ληφθούν υπόψη και τα συναλλακτικά ήθη.

Άρθρο 298 Η αποζημίωση περιλαμβάνει τη μείωση της υπάρχουσας περιουσίας του δανειστή (θετική ζημία), καθώς και το διαφυγόν κέρδος. Τέτοιο κέρδος λογίζεται εκείνο που προσδοκά κανείς με πιθανότητα σύμφωνα με τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις και ιδίως τα προπαρασκευαστικά μέτρα που έχουν ληφθεί.

Άρθρο 299 Ζημία μη περιουσιακή Για μη περιουσιακή ζημία οφείλεται χρηματική ικανοποίηση στις περιπτώσεις που ορίζει ο νόμος.

Άρθρο 300 Ζημία από οικείο πταίσμα Αν εκείνος που ζημιώθηκε συντέλεσε από δικό του πταίσμα στη ζημία ή την έκταση της, το δικαστήριο μπορεί να μην επιδικάσει αποζημίωση ή να μειώσει το ποσό της. Το ίδιο ισχύει και όταν εκείνος που ζημιώθηκε παρέλειψε να αποτρέψει ή να περιορίσει τη ζημία ή δεν επέστησε την προσοχή του οφειλέτη στον κίνδυνο ασυνήθιστα μεγάλης ζημίας, τον οποίο ο οφειλέτης ούτε γνώριζε ούτε όφειλε να γνωρίζει. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και για το πταίσμα των προσώπων για τα οποία ευθύνεται εκείνος που ζημιώθηκε.

Άρθρο 325 Δικαίωμα επίσχεσης Αν ο οφειλέτης έχει κατά του δανειστή ληξιπρόθεσμη αξίωση συναφή με την οφειλή του, έχει δικαίωμα εφόσον δεν προκύπτει κάτι άλλο, να αρνηθεί την εκπλήρωση της παροχής ωστόσο ο δανειστής εκπληρώσει την υποχρέωση που τον βαρύνει (δικαίωμα επίσχεσης).

Άρθρο 330 Ευθύνη λόγω πταίσματος Ο οφειλέτης ενέχεται, αν δεν ορίστηκε κάτι άλλο, για κάθε αθέτηση της υποχρέωσης του από δόλο ή αμέλεια, δική του ή των νόμιμων αντιπροσώπων του. Αμέλεια υπάρχει όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές.

Άρθρο 332 Συμφωνία για μη ευθύνη από πταίσμα Άκυρη είναι κάθε εκ των προτέρων συμφωνία με την οποία αποκλείεται ή περιορίζεται η ευθύνη από δόλο ή βαριά αμέλεια. Άκυρη είναι επίσης η εκ των προτέρων συμφωνία ότι δεν θα ευθύνεται ο οφειλέτης και για ελαφριά ακόμη αμέλεια, αν ο δανειστής βρίσκεται στην υπηρεσία του οφειλέτη ή η ευθύνη προέρχεται από την άσκηση επιχείρησης για την οποία προηγήθηκε παραχώρηση της αρχής. Το ίδιο ισχύει και αν η απαλλακτική ρήτρα περιέχεται σε όρο της σύμβασης που δεν αποτέλεσε αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης ή αν με τη ρήτρα

απαλλάσσεται ο οφειλέτης από την ευθύνη για προσβολή αγαθών που απορρέουν από την προσωπικότητα και ιδίως της ζωής, της υγείας, της ελευθερίας ή της τιμής.

Άρθρο 333 Όποιος ευθύνεται με μέτρο μόνο την επιμέλεια που δείχνει συνήθως στις δικές του υποθέσεις δεν απαλλάσσεται από την ευθύνη για βαριά αμέλεια.

Άρθρο 335 Αδυναμία για εκπλήρωση Αν κατά την εκπλήρωση της η παροχή είναι ολικά ή μερικά αδύνατη για λόγους που, είτε είναι γενικοί, είτε αφορούν τον οφειλέτη, αυτός έχει υποχρέωση να ανορθώσει τη ζημία του δανειστή που επέρχεται από την αδυναμία.

Άρθρο 336 Πότε επέρχεται απαλλαγή λόγω αδυναμίας Ο οφειλέτης απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση εξαιτίας αδυναμίας να εκπληρώσει την παροχή, αν αποδείξει ότι η αδυναμία οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη. Οφείλει όμως αμέσως, μόλις μάθει την αδυναμία για εκπλήρωση, να ειδοποιήσει το δανειστή.

Άρθρο 337 Μερική αδυναμία Σε περίπτωση μερικής υπαίτιας αδυναμίας του οφειλέτη να εκπληρώσει την παροχή ο δανειστής, μέσα σε εύλογη προθεσμία αφότου γίνει η προσφορά ή η πρόσκληση από τον οφειλέτη, αν δεν έχει συμφέρον στη μερική εκπλήρωση, έχει δικαίωμα να την αρνηθεί εντελώς και να θεωρήσει την αδυναμία ολική.

Άρθρο 338 Περιελθόν Αν ο οφειλέτης απαλλάχθηκε από την υποχρέωσή του, επειδή βρισκόταν σε αδυναμία να την εκπληρώσει από γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη, οφείλει να αποδώσει στο δανειστή καθετί που περιήλθε σ' αυτόν εξαιτίας αυτού του γεγονότος.

Άρθρο 339 Μη εκπλήρωση παροχής που επιδικάστηκε Αν ο οφειλέτης καταδικάστηκε τελεσίδικα σε παροχή μη χρηματική, ο δανειστής μπορεί να του τάξει εύλογη προθεσμία για να εκπληρώσει την παροχή, δηλώνοντας συνάμα ότι μετά την πάροδο της προθεσμίας αποκρούει την παροχή. Αν η προθεσμία περάσει άπρακτη, οφείλεται μόνο αποζημίωση για μη εκπλήρωση της παροχής.

Άρθρο 341 Δήλη ημέρα Αν για την εκπλήρωση της παροχής συμφωνηθεί ορισμένη ημέρα, ο οφειλέτης γίνεται υπερήμερος με μόνη την παρέλευση της ημέρας αυτής. Αν για την εκπλήρωση της παροχής έχει ταχθεί ορισμένη προθεσμία από την καταγγελία, ο οφειλέτης γίνεται υπερήμερος όταν, αφού γίνει η καταγγελία, περάσει η προθεσμία.

Άρθρο 342 Ο οφειλέτης δεν γίνεται υπερήμερος, αν η καθυστέρηση της παροχής οφείλεται σε γεγονός για το οποίο δεν έχει ευθύνη.

Άρθρο 343 Συνέπειες Ο υπερήμερος οφειλέτης εκτός από την παροχή οφείλει και αποζημίωση για τη ζημία του δανειστή από την καθυστέρηση. Αν ο δανειστής εξαιτίας της υπερημερίας δεν έχει πια συμφέρον στην εκπλήρωση της παροχής, έχει δικαίωμα, μέσα σε εύλογη προθεσμία αφότου γίνει η προσφορά ή η πρόσκληση από τον οφειλέτη, να αποκρούσει την παροχή και να απαιτήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση.

Άρθρο 349 Πότε είναι υπερήμερος ο δανειστής Ο δανειστής γίνεται υπερήμερος, αν δεν αποδέχεται την παροχή που του προσφέρεται. Η προσφορά πρέπει να είναι πραγματική και η προσήκουσα

Άρθρο 351 Ο δανειστής γίνεται επίσης υπερήμερος, αν, μολονότι προσκλήθηκε από τον οφειλέτη, δεν προβαίνει στην απαιτούμενη πράξη ή σύμπραξη, χωρίς την οποία δεν μπορεί ο οφειλέτης να εκπληρώσει την παροχή. Δεν απαιτείται πρόσκληση, αν για την

πράξη που πρέπει να επιχειρήσει ο δανειστής συμφωνήθηκε, είτε ορισμένη ημέρα, είτε παρέλευση ορισμένης προθεσμίας από την καταγγελία.

Άρθρο 352 Στις περιπτώσεις των δύο προηγούμενων άρθρων ο δανειστής δεν γίνεται υπερήμερος, αν ο οφειλέτης δεν ήταν σε θέση να εκπληρώσει την παροχή κατά το χρόνο της προσφοράς ή της πράξης που έπρεπε να επιχειρήσει ο δανειστής.

Άρθρο 353 Υπερημερία στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις Αν ο οφειλέτης έχει την υποχρέωση παροχής μόνο έναντι αντιπαροχής, ο δανειστής γίνεται υπερήμερος αν είναι πρόθυμος να δεχτεί την παροχή που του προσφέρεται, αλλά δεν προσφέρει την αντιπαροχή που του ζητείται.

Άρθρο 358 Ο οφειλέτης έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τον υπερήμερο δανειστή καθετί που χρειάστηκε να δαπανήσει επιπλέον για την ατελεσφόρητη προσφορά της παροχής καθώς και για τη φύλαξη και τη συντήρηση της κατα τη διάρκεια της υπερημερίας.

Άρθρο 362 Σύμβαση για αδύνατη παροχή Αυτός που υποσχέθηκε παροχή η οποία είναι αδύνατη κατά τη σύναψη της σύμβασης, για λόγους που, είτε είναι γενικοί, είτε αφορούν τον ίδιο, έχει υποχρέωση να ανορθώσει τη ζημία του δανειστή από τη μη εκπλήρωση της παροχής. Η διάταξη του άρθρου 337 εφαρμόζεται αναλόγως και εδώ.

Άρθρο 363 Ο οφειλέτης, εφόσον στο νόμο δεν ορίζεται διαφορετικά, απαλλάσσεται από κάθε υποχρέωση που απορρέει από την υπόσχεση αδύνατης παροχής, αν κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης αγνοούσε χωρίς υπαιτιότητα ότι η παροχή είναι αδύνατη. Οφείλει όμως, αμέσως μόλις μάθει την αδυναμία για εκπλήρωση, να ειδοποιήσει το δανειστή για το γεγονός αυτό. Η διάταξη του άρθρου 338 εφαρμόζεται και εδώ.

Άρθρο 374 Ένσταση μη εκπλήρωσης της σύμβασης Ο υπόχρεος από αμφοτεροβαρή σύμβαση έχει δικαίωμα να αρνηθεί την εκπλήρωση της παροχής, για όσο χρόνο ο αντισυμβαλλόμενος δεν εκπληρώνει ή δεν προσφέρει την αντιπαροχή (ένσταση μη εκπλήρωσης της σύμβασης), εκτός αν έχει υποχρέωση να εκπληρώσει πρώτος. Σε περίπτωση παροχής προς περισσότερους, η ένσταση προτείνεται εναντίον καθενός για το μέρος που του αναλογεί ωστόσο εκπληρωθεί ή προσφερθεί η όλη αντιπαροχή.

Άρθρο 380 Ανυπαίτια αδυναμία παροχής του ενός Αν η παροχή του ενός από τους συμβαλλομένους είναι αδύνατη από γεγονός για το οποίο αυτός δεν έχει ευθύνη απαλλάσσεται και ο άλλος συμβαλλόμενος από την αντιπαροχή και την αναζητεί, αν τυχόν την κατέβαλε, κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό. Αλλά δεν απαλλάσσεται αν απαιτήσε ότι περιήλθε στον άλλο, εξαιτίας του γεγονότος της αδυναμίας.

Άρθρο 381 Αδυναμία παροχής από υπαιτιότητα του άλλου Αν η παροχή του ενός από τους συμβαλλομένους έγινε αδύνατη από πταίσμα του άλλου, αυτός δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση αντιπαροχής. Από την αντιπαροχή όμως αφαιρείται καθετί που ωφελείται ή δόλια παραλείπει να ωφεληθεί από την απαλλαγή αυτός που απαλλάσσεται λόγω της αδυναμίας. Το ίδιο ισχύει αν η παροχή του ενός έγινε αδύνατη χωρίς υπαιτιότητα του κατά το διάστημα που ο άλλος βρισκόταν σε υπερημερία αποδοχής της.

Άρθρο 382 Αδυναμία παροχής από υπαιτιότητα του ίδιου Αν η παροχή του ενός από τους συμβαλλομένους είναι αδύνατη από γεγονός για το οποίο αυτός έχει ευθύνη, μπορεί ο άλλος, είτε να επικαλεστεί τα δικαιώματα του άρθρου 380, είτε να απαιτήσει

αποζημίωση, είτε να υποχωρήσει από τη σύμβαση. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση του άρθρου 339, αν περάσει άπρακτη η προθεσμία που προβλέπεται σ' αυτό.

Άρθρο 383 Υπερμερία εκπλήρωσης του ενός Αν ο ένας από τους συμβαλλομένους βρίσκεται σε υπερμερία ως προς την παροχή που οφείλει, έχει δικαίωμα ο άλλος να του τάξει εύλογη προθεσμία για εκπλήρωση, δηλώνοντας συνάμα ότι μετά την πάροδο της αποκρούει την παροχή. Αν περάσει άπρακτη η προθεσμία, ο τελευταίος έχει δικαίωμα ή να απαιτήσει αποζημίωση για τη μη εκπλήρωση ή να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, όχι όμως να απαιτήσει την παροχή.

Άρθρο 387 Δικαίωμα αποζημίωσης μαζί με την υπαναχώρηση Στις περιπτώσεις όπου ο δανειστής ασκεί το δικαίωμα της υπαναχώρησης, μπορεί επιπλέον με αίτηση του και κατά την εύλογη κρίση του δικαστηρίου να του επιδικαστεί και αποζημίωση για την τυχόν ζημία από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης. Στο δικαίωμα της υπαναχώρησης κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 389 έως 396.

Άρθρο 388 Απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών Αν τα περιστατικά στα οποία κυρίως, ενόψει της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, τα μέρη στήριξαν τη σύναψη αμφοτεροβαρούς σύμβασης, μεταβλήθηκαν ύστερα, από λόγους που ήταν έκτακτοι και δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, και από τη μεταβολή αυτή η παροχή του οφειλέτη, ενόψει και της αντιπαροχής, έγινε υπέρμετρα επαχθής, το δικαστήριο μπορεί κατά την κρίση του με αίτηση του οφειλέτη να την αναγάγει στο μέτρο που αρμόζει και να αποφασίσει τη λύση της σύμβασης εξολοκλήρου ή κατά το μέρος που δεν εκτελέστηκε ακόμη. Αν αποφασιστεί η λύση της σύμβασης, επέρχεται απόσβεση των υποχρεώσεων παροχής που πηγάζουν απ' αυτήν και οι συμβαλλόμενοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση να αποδώσουν τις παροχές που έλαβαν κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό.

Άρθρο 389 Δικαίωμα υπαναχώρησης Στη σύμβαση μπορεί κάποιος να επιφυλάξει στον εαυτό του το δικαίωμα της υπαναχώρησης. Η υπαναχώρηση επιφέρει απόσβεση των υποχρεώσεων για παροχή που πηγάζουν από τη σύμβαση και οι συμβαλλόμενοι έχουν αμοιβαία υποχρέωση να αποδώσουν τις παροχές που έλαβαν κατά τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό.

Άρθρο 516 Μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πωλητή

Αν ο πωλητής δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του, ο αγοραστής έχει όσα δικαιώματα έχει ο δανειστής στις αμφοτεροβαρείς συμβάσεις και ιδίως σε περίπτωση υπερμερίας ή υπαίτιας αδυναμίας του οφειλέτη.

Άρθρο 540 Δικαιώματα του αγοραστή

Στις περιπτώσεις ευθύνης του πωλητή για πραγματικό ελάττωμα ή για έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας ο αγοραστής δικαιούται κατ' επιλογήν του:

1. να απαιτήσει, χωρίς επιβάρυνσή του, τη διόρθωση ή αντικατάσταση του πράγματος με άλλο, εκτός αν μια τέτοια ενέργεια είναι αδύνατη ή απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες

2. να μειώσει το τίμημα

3. να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, εκτός αν πρόκειται για επουσιώδες πραγματικό ελάττωμα.

Ο πωλητής οφείλει να πραγματοποιήσει τη διόρθωση ή την αντικατάσταση σε εύλογο χρόνο και χωρίς σημαντική ενόχληση του αγοραστή.

Π.Δ. 60/2007

«Άρθρο 54 Όροι εκτέλεσης της σύμβασης (άρθρο 26 οδηγίας 2004/18/ΕΚ)

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, με την προϋπόθεση ότι οι όροι αυτοί είναι συμβατοί με το κοινοτικό δίκαιο και προβλέπονται στην προκήρυξη ή στη συγγραφή υποχρεώσεων.

Οι όροι π1ου επιβάλλονται σχετικά μπορούν να αφορούν ιδίως κοινωνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους

Π.Δ. 118/2007

«Άρθρο 37 Ανωτέρα βία

Ο προμηθευτής που επικαλείται ανωτέρα βία υποχρεούται, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από τότε που συνέβησαν τα περιστατικά που συνιστούν την ανωτέρα βία, να αναφέρει εγγράφως αυτά και να προσκομίσει στην Υπηρεσία τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία.

Παρατηρήσεις επί προτεινόμενης συμπλήρωσης άρθρου 24 ΠΔ 118/2007:

7.6 Ως προς την προτεινόμενη προσθήκη της παραγράφου 5 στο άρθρο 24 η Αρχή θεωρεί καταρχήν αδόκιμη την έννοια του «μη απαράβατου όρου» της σύμβασης, καθώς φαίνεται να προϋποθέτει -εσφαλμένως- ότι στις συμβάσεις περιλαμβάνονται και όροι τους οποίους τα αντισυμβαλλόμενα μέρη είναι επιτρεπτό να παραβιάζουν. Η εν λόγω παραδοχή είναι παντελώς εσφαλμένη καθώς αντιστρατεύεται τον σκοπό και την έννοια της σύμβασης, περιεχόμενο της οποίας αποτελεί ο καθορισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων μερών, καθώς και την αρχή *pacta sunt servanda*. Εξάλλου δεν γίνεται αντιληπτός ο δικαιολογητικός λόγος της ανάγκης τροποποίησης συμβατικών όρων τους οποίους τα μέρη δεν θα ήταν -σύμφωνα με την εσφαλμένη αυτή παραδοχή- εξ υπαρχής υποχρεωμένα να τηρούν.

Άλλωστε, η Αρχή θεωρεί η ως άνω προτεινόμενη ρύθμιση εν μέρει καλύπτεται από την ισχύουσα παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου.

Ωστόσο, πέραν των ανωτέρω, η Αρχή υπογραμμίζει ότι οι διατάξεις του εθνικού δικαίου που προβλέπουν τη δυνατότητα τροποποίησης συναφθεισών συμβάσεων (συμπεριλαμβανομένης τόσο της ισχύουσας παρ. 4 όσο και της προτεινόμενης παρ. 5 του αρ. 24 του ΠΔ 118/2007) θα πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να λαμβάνουν υπόψη τις επιταγές του ενωσιακού δικαίου όπως αποτυπώνονται στο άρθρο 54 του ΠΔ 60/2007 και στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. ΔΕΕ Απόφαση της 19ης Ιουνίου 2008, C-454/2006 *pressetext Nachrichtenagentur GmbH* κατά Αυστρίας). Σύμφωνα με το Δικαστήριο (σκέψεις 34-37): “Προς διασφάλιση της διαφάνειας των διαδικασιών και της ίσης μεταχειρίσεως των υποβαλόντων προσφορές, οι τροποποιήσεις διατάξεων δημοσίας συμβάσεως κατά τη διάρκεια της ισχύος της συνιστούν σύναψη νέας συμβάσεως κατά την έννοια της οδηγίας 92/50, όταν οι όροι που προβλέπουν διαφοροποιούνται ουσιαστικώς από εκείνους της αρχικής συμβάσεως υποδηλώνοντας τη βούληση των συμβαλλομένων να αναδιαπραγματευθούν τους ουσιαστικούς όρους της συμβάσεως αυτής (βλ., υπ’ αυτή την έννοια, απόφαση της 5ης Οκτωβρίου 2000, C-337/98, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2000, σ. I-8377, σκέψεις 44 και 46). Η τροποποίηση μιας δημόσιας συμβάσεως κατά τη διάρκεια της ισχύος της μπορεί να

θεωρηθεί ως ουσιώδης όταν προστίθενται όροι οι οποίοι, αν είχαν γνωστοποιηθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας συνάψεως της αρχικής συμβάσεως, θα είχαν ίσως ως αποτέλεσμα να επιτραπεί η συμμετοχή στη διαδικασία άλλων διαγωνιζομένων από εκείνους που έγιναν αρχικώς δεκτοί ή να επιλεγεί μια προσφορά διαφορετική από εκείνη που αρχικώς επελέγη. Ομοίως, τροποποίηση της αρχικής συμβάσεως μπορεί να θεωρηθεί ως ουσιαστική όταν διευρύνει σημαντικώς το αντικείμενο της συμβάσεως, περιλαμβάνοντας υπηρεσίες που δεν είχαν αρχικώς προβλεφθεί. Την ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνει το άρθρο 11, παράγραφος 3, στοιχεία ε' και στ', της οδηγίας 92/50, που επιβάλλει για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο την παροχή, αποκλειστικώς ή κυρίως, υπηρεσιών εκ των περιλαμβανομένων στο παράρτημα I Α της οδηγίας αυτής, περιορισμούς στη δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να προσφύγουν στη διαδικασία των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη συμβάσεων που αφορούν υπηρεσίες συμπληρωματικές εκείνων που αποτελούν το αντικείμενο της αρχικής συμβάσεως. Μια τροποποίηση μπορεί, επίσης, να θεωρηθεί ως ουσιώδης όταν μεταβάλλει την οικονομική ισορροπία της συμβάσεως υπέρ του επιλεγέντος μειοδότη κατά τρόπο μη προβλεπόμενο στην αρχική σύμβαση". Επισημαίνεται δε ότι τα ανωτέρω ερμηνευθέντα από το Δικαστήριο έχουν ήδη ενσωματωθεί στο νέο σχέδιο οδηγίας στον κλασικό τομέα, στο άρθρο 72 αυτού.

7.7 Αναφορικά με την προτεινόμενη προσθήκη της παραγράφου 6 στο άρθρο 24 επισημαίνεται ότι για τις περιπτώσεις λύσης (καταγγελίας) μιας σύμβασης, εφόσον αυτές δεν προβλέπονται ειδικά στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι συναφείς αντίστοιχες διατάξεις του ΑΚ (καταγγελία σύμβασης, ανώμαλη εξέλιξη ενοχής, υπαιτιότητα, υποχρέωση αποζημίωσης, περιελθόν, τόκοι υπερημερίας, δικαίωμα υπαναχώρησης, απρόοπτη μεταβολή συνθηκών κλπ), οι οποίες παρατίθενται αναλυτικά ανωτέρω και επομένως η Αρχή θεωρεί περιττή καταρχήν την προσθήκη της εν λόγω παραγράφου 6, θεωρώντας ότι τόσο ο Αστικός Κώδικας όσο και το ισχύον δίκαιο εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών (αρ. 26 επ. και αρ. 37 περί ανωτέρας βίας του Π.Δ. 118/2007) παρέχουν ένα επαρκές πλέγμα διατάξεων για την αντιμετώπιση και επίλυση ζητημάτων εκτέλεσης των συμβάσεων εν γένει, περιλαμβανομένων και των δημοσίων συμβάσεων προμηθειών, και της τυχόν ανώμαλης εξέλιξης αυτών.

Από το πλέγμα των ως άνω διατάξεων προκύπτει ότι οι περιπτώσεις λύσης μίας σύμβασης -εν προκειμένω δημόσιας σύμβασης προμήθειας (πώλησης) αγαθών- οφείλονται i) είτε σε υπαιτιότητα της αναθέτουσας αρχής, ii) είτε σε υπαιτιότητα του αναδόχου, iii) είτε σε γεγονότα για τα οποία τα αντισυμβαλλόμενα μέρη δεν έχουν ευθύνη.

Στην τρίτη περίπτωση έχουν εφαρμογή οι διατάξεις (ΑΚ και ΚΠΔ) περί ανυπαίτιας αδυναμίας παροχής (ΑΚ 336, 380), περί ανυπαίτιας καθυστέρησης της παροχής (ΑΚ 342), ανωτέρας βίας (ΚΠΔ 37), απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών (ΑΚ 388) κλπ.

Στην πρώτη περίπτωση (υπαιτιότητα αναθέτουσας αρχής), η Αρχή οφείλει να επισημάνει την έντονη επιφύλαξή της για το δικαιολογητικό λόγο της προτεινόμενης δυνατότητας λύσης της σύμβασης, αζημίως για τον ανάδοχο, με απλή κοινή συμφωνία των δύο μερών (αναθέτουσας αρχής και αναδόχου), άνευ, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, ελέγχου περί της ύπαρξης ή μη υπαιτιότητος εκ μέρους των συμβαλλομένων μερών ή τυχόν συνδρομής περιστάσεων ανυπαίτιας αδυναμίας παροχής ή υπερημερίας, ή περιστατικών ανωτέρας βίας ή απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών, δεδομένου ότι θεωρεί ότι εμπερικλείει τον κίνδυνο για ενδεχόμενες σε βάρος το δημοσίου συμφέροντος καταστρατηγήσεις της προτεινόμενης διάταξης. Η δε αναφορά της διάταξης στην προϋπόθεση εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος, κρίνεται ότι δεν αποκλείει τους κινδύνους αυτούς, καθώς πρόκειται, ως γνωστόν, για αόριστη νομική έννοια η οποία συχνά αδυνατεί να παράσχει μία ασφαλή δικλείδα ενάντια σε τέτοιες πιθανές καταστρατηγήσεις (π.χ. λόγω αθέμιτων

άτυπων συμφωνιών μεταξύ αναθέτουσας αρχής και αναδόχου προκειμένου ο τελευταίος να “πειστεί” να παραιτηθεί από συμβατικά του δικαιώματα και αξιώσεις του ειδικά σε περιπτώσεις υπαιτιότητας του δημοσίου).

Στην δεύτερη περίπτωση (υπαιτιότητα αναδόχου), η Αρχή οφείλει να υπογραμμίσει τη διαφωνία της με διατάξεις οι οποίες προβλέπουν την επί της ουσίας, εκ των προτέρων παραίτηση του Δημοσίου από ενδεχόμενο δικαίωμα αποζημίωσής του το οποίο θεμελιώνεται σε ισχύουσες διατάξεις του Αστικού Κώδικα για περιπτώσεις ανώμαλης εξέλιξης της ενοχής από δημόσια σύμβαση (ΑΚ 298, 330, 332, 335, 343, 349, 353, 381, 382, 383, 387, 516), και μάλιστα άνευ ουδενός ελέγχου περί της ύπαρξης ή μη υπαιτιότητας εκ μέρους του αντισυμβαλλομένου ή της τυχόν συνδρομής περιστάσεων ανυπαίτιας αδυναμίας παροχής ή υπερημερίας, ή περιστατικών ανωτέρας βίας ή απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών.

Τέλος εκτιμάται ότι δυσερμήνευτα νομικά ζητήματα κατά την εφαρμογή της εν λόγω προτεινόμενης διάταξης ενδέχεται να προκαλέσει και η φράση “εφόσον [...] δεν έχει αρχίσει η υλοποίηση της σύμβασης”, δεδομένου ότι ο όρος “υλοποίηση” της σύμβασης δεν αποτελεί νομικό όρο του οποίου το ακριβές περιεχόμενο προσδιορίζεται στο ισχύον νομικό πλαίσιο των συμβάσεων εν γένει ή των δημοσίων συμβάσεων ειδικότερα. Επομένως δεν είναι σαφές αν αναφέρεται στην εκπλήρωση πλήρη ή μερική της παροχής ή/και της αντιπαροχής ή και σε προπαρασκευαστικές πράξεις ή δηλώσεις, όπως για παράδειγμα η μετάθεση ή η παράταση του χρόνου παράδοσης, η ανακοίνωση φόρτωσης, η κατάθεση δειγμάτων των προς παραλαβή υλικών, η επιλογή σε περίπτωση παροχής κατά γένος ή διαζευκτικής ενοχής, στην προσφορά της αντιπαροχής ή/και στην αποδοχή της παροχής.

Κατόπιν των ανωτέρω η Αρχή διαφωνεί με την προσθήκη των προτεινόμενων παραγράφων 5 και 6 στο άρθρο 24 του ΠΔ 118/2007 για τους λόγους που αναλυτικά εκτίθενται παραπάνω.

Η παρούσα απόφαση να επισυναφθεί στο σχέδιο του προεδρικού διατάγματος που θα αποσταλεί προς επεξεργασία στο Συμβούλιο της Επικρατείας και να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Αθήνα, 30/07/2013

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Βασίλειος Φλωρίδης